

EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Introducere

2 *Ev. 2.3.
1 Pet. 5.1.
2 Pet. 1.16.
1 Ioan 1.1.
**Mc. 1.1.
Ioan 15.27.
3 *Fap. 15.19;
15.25,28.
1 Cor. 7.40.
**Fap. 11.4.
†Fap. 1.1.
4 *Ioan 20.31.

Vestirea nașterii lui Ioan Botezătorul

5 *Mt. 2.1.
**1Cr. 24.10;
24.19.
Neem. 12.4;
12.17.
6 *Gen. 7.1;
17.1.
1 Împ. 9.4.
2 Împ. 20.3.
Iov 1.1.
Fap. 23.1;
24.16.
Filip. 3.6.
9 *1 Cr. 24.19
2 Cr. 8.14;
31.2.
**Ex. 30.7,8.
1 Sam. 2.28.
1 Cr. 23.13.
2 Cr. 29.11.
10 *Lev. 16.17.
Apoc. 8.3,4.
11 *Ex. 30.1.
12 *Jud. 6.22;
13.22.
Dan. 10.8.
Vers. 29.
Cap. 2.9.
Fap. 10.4.
Apoc. 1.17.
13 *Vers. 60,63.
14 *Vers. 58.
15 *Num. 6.3.
Jud. 13.4.
Cap. 7.33.
**Ier. 1.5.
Gal. 1.15.

1 Întrucât mulți au încercat să alcătuiască o istorisire a faptelor
2 deplin credute printre noi, așa cum* ni le-au transmis cei care de la** început au fost martori oculari
3 și slujitori ai Cuvântului, mi s-a părut* bine și mie, care am cercetat de la început toate *acestea* cu exactitate, să ți le scriu în ordine**
4 dine**, preaalesule† Teofil, ca* să cunoști certitudinea lucrurilor^a în care ai fost învățat.

5 Era în* zilele lui Irod, împăratul Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din** ceata lui Abia, și soția lui *era* dintre fiicele lui Aaron, și numele ei *era* Elisabeta.
6 Și amândoi erau dreți* înaintea lui Dumnezeu, umblând fără vină în toate poruncile și rânduielile
7 Domnului. Și nu aveau copil, pentru că Elisabeta era sterilă; și amândoi erau înaintați în vârstă.
8 Și a fost că, pe când slujea el *ca preot* înaintea lui Dumnezeu, la
9 rândul cetei lui, i-a căzut la* sorți, după obiceiul preoției, să intre în templu^b Domnului, ca să ardă**
10 tămâie. Și toată mulțimea popoului se ruga afară, la* ceasul tămâierii. Și un înger al Domnului i s-a arătat, stând la dreapta altarului*
11 tămâierii. Și Zaharia, văzându-l, s-a* tulburat și l-a cunoscut
12 prins teama^c. Dar îngerul i-a zis: „Nu te teme, Zaharia, pentru că cererea ta a fost ascultată și soția ta, Elisabeta, îți va naște un fiu și
14 îi vei* pune numele Ioan^d. Și el îți va fi^e bucurie și veselie și mulți* se vor bucura de nașterea
15 lui. Pentru că va fi mare înaintea Domnului și nu* va bea nici vin, nici băutură tare; și va fi umplut de Duh Sfânt chiar** din

16 pântecele mamei sale. Și* pe mulți din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeu lor.
17 Și el va* merge înaintea Lui în duhul^f și puterea^f lui Ilie, ca să întoarcă inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la^g înțelepciunea^h celor dreți, ca să pregătească pentru Domnul un
18 popor binevoitor^c. Și Zaharia i-a zis îngerului: „După ce* voi cunoaște aceasta? Pentru că eu sunt bătrân și soția mea *este* înaintă în vârstă^c. Și îngerul, răspunzând, i-a spus: „Eu sunt Gabriel*ⁱ, care stau^l înaintea lui Dumnezeu, și am fost trimis să-ți vorbesc și să-ți aduc această veste
20 bună^k. Și, iată, vei* fi mut și nu vei putea vorbi, până în ziua în care vor fi acestea, pentru că n-ai crezut cuvintele mele, care se vor
21 împlini la timpul lor^c. Și poporul îl aștepta pe Zaharia și se mira de
22 întârzierea lui în templu^b. Iar când a ieșit, nu putea să le vorbească; și au înțeles că văzuse o viziune în templu^b. Și el le făcea semne și
23 a rămas mut. Și a fost că, după ce s-au încheiat zilele* slujirii sale, a plecat acasă.
24 Și, după aceste zile, Elisabeta, soția lui, a rămas însărcinată și s-a
25 ascuns cinci luni, spunând: „Așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a privit spre *mine*, ca să-mi* ridice rușinea dintre oameni^c.
26 Și, în luna a șasea, îngerul Gabriel a fost trimis de la Dumnezeu într-o cetate a Galileii, al
27 cărei nume *era* Nazaret, la o fecioară logodită* cu un bărbat al cărui nume *era* Iosif, din casa lui David; și numele fecioarei *era*
28 Maria. Și îngerul a venit la ea și

16 *Mal. 4.5,6.

17 *Mt. 11.14.
Mc. 9.12.

18 *Gen. 17.17.

19 *Dan. 8.16;
9.21-23.
Mt. 18.10.
Ev. 1.14.

20 *Ezec. 3.26;
24.27.

23 *2 Împ. 11.5.
1 Cr. 9.25.

25 *Gen. 30.23.
Is. 4.1;
54.1,4.

Vestirea nașterii lui Isus

27 *Mt. 1.18.
Cap. 2.4,5.

^a Sau „cuvintelor“ ^b Gr. „naos“, *templul propriu-zis* ^c Lit. „teamă a căzut peste el“ ^d Înseamnă „Domnul este îndurător“ ^e Sau „Și vei avea“ ^f Lit. *nearticulat* ^g Sau „după“ ^h Înțelepciune practică ⁱ Înseamnă „Puternicul lui Dumnezeu“ ^j Sau „cel care stă“ ^k Sau „Evanghelie“; sau „să-ți aduc vestea bună a acestor lucruri“

28 *Dan. 9.23; 10.19. **Jud. 6.12.	i-a spus: „Bucură-te ^{a*} , cea căreia i s-a dat har! Domnul** <i>este</i> cu tine, binecuvântată <i>ești</i> tu între	că, iată, cum mi-a răsunat ^h în urechi glasul salutului tău, pruncul a săltat de bucurie în pântecul meu. Și fericite de aceea care a crezut, pentru că va fi o împlinire a celor vorbite ei de la Domnul“.	Cântarea Mariei
29 *Vers. 12.	29 femei ^{b!} “ Dar ea ^c s-a tulburat* mult la cuvântul lui ^d și se gândea în sine ce fel de salut să fie acesta.	46 Și Maria a spus: „Sufletul meu 47 preamărește* pe Domnul și duhul mi s-a bucurat în Dumnezeu, 48 Mântuitorul meu, pentru că a privit* la starea smerită a roabei Sale. Pentru că, iată, de acum toate generațiile mă** vor numi ferice	46*1 Sam. 2.1. Ps. 34.2,3; 35.9. Hab. 3.18. 48*1 Sam. 1.11. Ps. 138.6. **Mal. 3.12. Cap. 11.27. 49*Ps. 71.19; 126.2,3. **Ps. 111.9. 50*Gen. 17.7. Ex. 20.6. Ps. 103.17,18. 51*Ps. 98.1; 118.15. Is. 40.10; 51.9; 52.10. **Ps. 33.10. 1 Pet. 5.5. 52*1 Sam. 2.6. Iov 5.11. Ps. 113.7. 53*1 Sam. 2.5. Ps. 34.10. 54*Ps. 98.3. Ier. 31.3,20. 55*Gen. 17.19. Ps. 132.11. Rom. 11.28. Gal. 3.16.
31 *Is. 7.14. Mt. 1.21. **Cap. 2.21.	30 Și îngerul i-a spus: „Nu te teme, Maria, pentru că ai găsit har la Dumnezeu! Și*, iată, vei zămisli în pântec și vei naște un Fiu și Îi	49 cită, pentru că Cel Puternic mi-a* făcut lucruri mari; și sfânt** <i>este</i> Numele Său; și îndurarea* Lui <i>este</i> pentru generații și generații ⁱ , 51 pentru cei care se tem de El. El a lucrat putere* cu brațul Său; i-a risipit** pe cei mândri în gândul	Nașterea lui Ioan Botezătorul
32 *Mc. 5.7. **2Sam. 7.11; 7.12. Ps. 132.11. Is. 9.6,7; 16.5. Ier. 23.5. Apoc. 3.7.	31 Dumnezeu! Și*, iată, vei pune** numele Isus ^e . El va fi mare și* Se va chema Fiu al Celui Preaînalt; și** Domnul Dumnezeu Îi va da tronul lui David,	52 inimii lor. I-a dat jos* pe cei puternici de pe tronuri și i-a înălțat 53 pe cei smeriți. Pe* cei flămânzi i-a umplut de bunătați și pe cei bogați i-a scos afară fără nimic. 54 L-a ajutat pe Israel, slujitorul Său, ca să-Și aducă aminte* de îndurare	58*Vers. 14.
33 *Dan. 2.44; 7.14,27. Obad. 21. Mica 4.7. Ioan 12.34. Ev. 1.8.	32 vei pune** numele Isus ^e . El va fi mare și* Se va chema Fiu al Celui Preaînalt; și** Domnul Dumnezeu Îi va da tronul lui David,	55 rare (după cum* le-a vorbit părinților noștri), față de Avraam și 56 sămânța lui, pentru totdeauna“. Și Maria a rămas împreună cu ea cam trei luni; și s-a întors acasă.	59*Gen. 17.12. Lev. 12.3.
35 *Mt. 1.20. **Mt. 14.33; 26.63,64. Mc. 1.1. Ioan 1.34; 20.31. Fap. 8.37. Rom. 1.4.	33 tatăl Său; și va* împărăși peste casa lui Iacov pentru totdeauna și împărășia Lui nu va avea 34 sfârșit“. Dar Maria i-a zis îngerului: „Cum va fi aceasta, pentru	57 Iar Elisabetei i s-a împlinit timpul să nască și a născut un 58 fiu. Și vecinii și rudele ei au auzit că Domnul Și-a mărit îndurarea față de ea și se* bucurau împreună cu ea. Și a fost că, în* ziua a opta, au venit să-i facă circumcizie copilășului și-l numeau Zaharia, după numele tatălui său. Și mama lui, răspunzând, a spus:	60*Vers. 13.
37 *Gen. 18.14. Ier. 32.17. Zah. 8.6. Mt. 19.26. Mc. 10.27. Cap. 18.27. Rom. 4.21.	35 că eu nu cunosc bărbat?“ Și îngerul, răspunzând, i-a spus: „Duh Sfânt* va veni peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri, de aceea și Sfântul care Se va naște ^f Se va chema Fiu** al lui	61 „Nu*, ci se va chema Ioan“. Și ei i-au zis: „Nu este nimeni dintre ^j rudele tale care se cheamă cu acest 62 nume“. Și i-au făcut semne tatălui său, cum ar vrea să fie numit.	
Vizita Mariei la Elisabeta	36 Dumnezeu. Și, iată, Elisabeta, ruda ta, a zămislit și ea un fiu la bătrânețea ei și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită sterilă;	63 Și, cerând o tăbliță de scris, a	
39 *Ios. 21.9,10; 21.11.	37 pentru că* nici un lucru nu va 38 fi imposibil la Dumnezeu ^g . Și Maria a spus: „Iată roaba Domnului; fie-mi după cuvântul tău!“		
42 *Jud. 5.24. Vers. 28.	39 Și îngerul a plecat de la ea. 39 Și Maria, ridicându-se în zilele acelea, a plecat în grabă în* ținutul muntos, spre o cetate a lui		
	40 Iuda, și a intrat în casa lui Zaharia 41 și a salutată-o pe Elisabeta. Și a fost că, auzind Elisabeta salutul Mariei, pruncul a săltat în pântecul ei; și Elisabeta s-a umplut de		

^a Formulă prescurtată de salut ^b Unele ms. omit „binecuvântată ești tu între femei“ ^c Unele ms. ad. „văzându-l“ ^d Unele ms. omit „lui“; alte ms. omit „la cuvântul lui“ ^e YAHVE MÂNTUITOR ^f Unele ms. ad. „din tine“ ^g Sau „nici un cuvânt de la Dumnezeu nu va fi fără putere“ ^h Lit. „a venit“ ⁱ Unele ms. „pentru generațiile generațiilor“; sau „din generații în generații“ ^j Unele ms. „între“

64 *Vers. 20.	scris, spunând: „Ioan este numele lui ^c . Și toți s-au minunat. Și gura* i s-a deschis îndată, și limba lui, și vorbea, binecuvântându-L pe Dumnezeu. Și teama i-a cuprins pe toți cei care locuiau împrejurul lor; și în tot ținutul* muntos al Iudeii se vorbea despre toate cuvintele acestea. Și toți cei care le auzeau le puneau* în inima lor, spunând: „Ce va fi oare copilășul acesta?“ Și mâna** Domnului era cu el.	80 Și copilășul* creștea și se întărea în duh. Și a fost** în pustiuri până în ziua arătării lui înaintea lui Israel.	80 *Cap. 2.40. **Mt. 3.1; 11.7.
65 *Vers. 39.	65 du-L pe Dumnezeu. Și teama i-a cuprins pe toți cei care locuiau împrejurul lor; și în tot ținutul* muntos al Iudeii se vorbea despre toate cuvintele acestea. Și toți cei care le auzeau le puneau* în inima lor, spunând: „Ce va fi oare copilășul acesta?“ Și mâna** Domnului era cu el.	2 Dar a fost că, în zilele acelea, a ieșit un decret de la Cezar August, ca să se facă un recensământ pe tot pământul locuit. Recensământul acesta* s-a făcut prima dată ⁱ pe când era Quirinius guvernator al Siriei. Și toți se duceau ca să fie înscriși, fiecare în cetatea lui; și s-a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, spre Iudeea, în cetatea* lui David ^j , care se numește Betleem, pentru că** el era din casa și din familia lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, care era logodită* cu el ^k , ea fiind însărcinată. Și a fost că, pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască; și L-a* născut pe Fiul ei cel întâi-născut și L-a înfășat în scutece și L-a culcat în iesle, pentru că nu era loc pentru ei în han.	<i>Nașterea lui Isus (Mt. 1.18-25)</i>
66 *Cap. 2.19,51 **Gen. 39.2. Ps. 80.17; 89.21. Fap. 11.21.	66 toate cuvintele acestea. Și toți cei care le auzeau le puneau* în inima lor, spunând: „Ce va fi oare copilășul acesta?“ Și mâna** Domnului era cu el.	2 *Fap. 5.37.	2 *Fap. 5.37.
<i>Profeția lui Zaharia</i>	67 Și Zaharia, tatăl său, s-a* umplut de Duh Sfânt și a profetizat, spunând: „Binecuvântat* este Domnul, Dumnezeul lui Israel, pentru că** a cercetat și a făcut răscumpărare pentru poporul Său; și* ne-a ridicat un corn ^a de mântuire în casa lui David, slujitorul Său, după cum* a vorbit prin gura sfinților Săi profeti care au fost de la început ^b : «Mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor care ne urăsc», ca* să împlinească ^c îndurare cu părinții noștri și să-și aducă aminte de legământul Său cel sfânt, de jurământul* pe care i l-a jurat lui Avraam, tatăl nostru, ca, salvați din mâna vrăjmașilor noștri ^d , să ne dea să-I slujim* fără teamă, în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	4 în cetatea lui; și s-a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, spre Iudeea, în cetatea* lui David ^j , care se numește Betleem, pentru că** el era din casa și din familia lui David, ca să se înscrie împreună cu Maria, care era logodită* cu el ^k , ea fiind însărcinată. Și a fost că, pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască; și L-a* născut pe Fiul ei cel întâi-născut și L-a înfășat în scutece și L-a culcat în iesle, pentru că nu era loc pentru ei în han.	4 *1Sam. 16.1; 16.4. Ioan 7.42. **Mt. 1.16. Cap. 1.27.
67 *Ioel 2.28. 68 *1 Imp. 1.48. Ps. 41.13; 72.18; 106.48. **Ex. 3.16; 4.31. Ps. 111.9. Cap. 7.16.	67 Și Zaharia, tatăl său, s-a* umplut de Duh Sfânt și a profetizat, spunând: „Binecuvântat* este Domnul, Dumnezeul lui Israel, pentru că** a cercetat și a făcut răscumpărare pentru poporul Său; și* ne-a ridicat un corn ^a de mântuire în casa lui David, slujitorul Său, după cum* a vorbit prin gura sfinților Săi profeti care au fost de la început ^b : «Mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor care ne urăsc», ca* să împlinească ^c îndurare cu părinții noștri și să-și aducă aminte de legământul Său cel sfânt, de jurământul* pe care i l-a jurat lui Avraam, tatăl nostru, ca, salvați din mâna vrăjmașilor noștri ^d , să ne dea să-I slujim* fără teamă, în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	6 nată. Și a fost că, pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca ea să nască; și L-a* născut pe Fiul ei cel întâi-născut și L-a înfășat în scutece și L-a culcat în iesle, pentru că nu era loc pentru ei în han.	5 *Mt. 1.18. Cap. 1.27.
69 *Ps. 132.17. 70 *Jer. 23.5,6; 30.10. Dan. 9.24. Fap. 3.21. Rom. 1.2.	69 și* ne-a ridicat un corn ^a de mântuire în casa lui David, slujitorul Său, după cum* a vorbit prin gura sfinților Săi profeti care au fost de la început ^b : «Mântuire de vrăjmașii noștri și din mâna tuturor celor care ne urăsc», ca* să împlinească ^c îndurare cu părinții noștri și să-și aducă aminte de legământul Său cel sfânt, de jurământul* pe care i l-a jurat lui Avraam, tatăl nostru, ca, salvați din mâna vrăjmașilor noștri ^d , să ne dea să-I slujim* fără teamă, în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	7 ea să nască; și L-a* născut pe Fiul ei cel întâi-născut și L-a înfășat în scutece și L-a culcat în iesle, pentru că nu era loc pentru ei în han.	7 *Mt. 1.25.
72 *Lev. 26.42. Ps. 98.3; 105.8,9; 106.45. Ezec. 16.60.	72 celor care ne urăsc», ca* să împlinească ^c îndurare cu părinții noștri și să-și aducă aminte de legământul Său cel sfânt, de jurământul* pe care i l-a jurat lui Avraam, tatăl nostru, ca, salvați din mâna vrăjmașilor noștri ^d , să ne dea să-I slujim* fără teamă, în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	8 Și în ținutul acela erau păstori, stând în câmp și făcând de strajă, 9 noaptea, la turma lor. Și, iată ^d , un înger al Domnului a stat <i>deodată</i> lângă ei și gloria Domnului a strălucit împrejurul lor și ei s-au temut cu mare teamă. Și îngerul le-a spus: „Nu vă temeți; pentru că, iată, vă aduc o veste bună, de mare bucurie, care va fi pentru* tot poporul; pentru că astăzi*, în cetatea lui David, vi s-a născut un Mântuitor**, care [†] este Hristos Domnul. Și acesta vă <i>este</i> semnul: veți găsi un Prunc înfășat în scutece și ^l culcat în iesle“.	<i>Păstorii și îngerii</i>
73 *Gen. 12.3; 17.4; 22.16,17. Ev. 6.13,17.	73 legământul Său cel sfânt, de jurământul* pe care i l-a jurat lui Avraam, tatăl nostru, ca, salvați din mâna vrăjmașilor noștri ^d , să ne dea să-I slujim* fără teamă, în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	10 temut cu mare teamă. Și îngerul le-a spus: „Nu vă temeți; pentru că, iată, vă aduc o veste bună, de mare bucurie, care va fi pentru* tot poporul; pentru că astăzi*, în cetatea lui David, vi s-a născut un Mântuitor**, care [†] este Hristos Domnul. Și acesta vă <i>este</i> semnul: veți găsi un Prunc înfășat în scutece și ^l culcat în iesle“.	10 *Gen. 12.3. Mt. 28.19. Mc. 1.15. Cap. 24.47. Col. 1.23.
74 *Rom. 6.18; 6.22. Ev. 9.14.	74 Avraam, tatăl nostru, ca, salvați din mâna vrăjmașilor noștri ^d , să ne dea să-I slujim* fără teamă, în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	11 tot poporul; pentru că astăzi*, în cetatea lui David, vi s-a născut un Mântuitor**, care [†] este Hristos Domnul. Și acesta vă <i>este</i> semnul: veți găsi un Prunc înfășat în scutece și ^l culcat în iesle“.	11 *Is. 9.6. **Mt. 1.21. †Mt. 1.16; 16.16. Fap. 2.36; 10.36. Filip. 2.11.
75 *Jer. 32.39,40 Ef. 4.24. 2 Tes. 2.13. 2 Tim. 1.9. Tit. 2.12. 1 Pet. 1.15. 2 Pet. 1.4.	75 în* sfințenie și dreptate înaintea Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	12 Domnul. Și acesta vă <i>este</i> semnul: veți găsi un Prunc înfășat în scutece și ^l culcat în iesle“.	13 *Gen. 28.12; 32.1,2. Ps. 103.20; 103.21; 148.2. Dan. 7.10. Ev. 1.14. Apoc. 5.11.
76 *Is. 40.3. Mal. 3.1; 4.5. Mt. 11.10.	76 Lui, în toate zilele ^e noastre. Și tu, copilășule, vei fi chemat profet al Celui Preaînalt, pentru că* vei merge înaintea feței Domnului, ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	13 Și* deodată a fost împreună cu îngerul o mulțime de oștire cerească, laudând pe Dumnezeu și spunând: „Glorie* lui Dumnezeu în cele ^m preaînalte și pe pământ	14 *Cap. 19.38. Ef. 1.6; 3.10; 3.21. Apoc. 5.13.
77 *Mc. 1.4. Cap. 3.3.	77 ca să-I pregătești căile, ca să dai poporului Său cunoștința mântuirii prin ^f * iertarea păcatelor lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.	14 spunând: „Glorie* lui Dumnezeu în cele ^m preaînalte și pe pământ	
78 *Jer. 23.5.	78 lor, datorită adâncului ^g îndurării Dumnezeului nostru, în care ne-a cercetat răsăritul ^h * din înălțime, ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.		
79 *Is. 9.2; 42.7; 49.9. Mt. 4.16. Fap. 26.18.	79 ca să-i* lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții, ca să ne conducă picioarele pe calea păcii“.		

^a Simbol al tăriei – 1 Sam. 2.10   ^b Lit. „din veac“   ^c Sau „să facă“, „să lucreze“   ^d Unele ms. omit
^e Unele ms. ad. „vieții“   ^f Lit. „în“   ^g Lit. „lăuntru“   ^h Răsăritul soarelui   ⁱ Unele ms. „Acesta a fost primul recensământ care s-a făcut“   ^j Sau „o cetate a lui David“   ^k Unele ms. ad. „ca soția lui“   ^l Unele ms. omit „și“; alte ms. omit „și culcat“   ^m Cerurile

<p>14 **Is. 57.19. Rom. 5.1. Ef. 2.17. Col. 1.20. †Ioan 3.16. Ef. 2.4,7. 2 Tes. 2.13. 1 Ioan 4.9,10</p>	<p>15 pace**, în oameni bună plăcere†!“ Și a fost că, după ce îngerii au plecat de la ei în cer, păstorii au zis unii către alții: „Să mergem deci până la Betleem și să vedem lucrul^a acesta care a avut loc, pe care Domnul ni l-a făcut cunoscut“. Și au venit în grabă și i-au găsit și pe Maria și pe Iosif și 17 Pruncul culcat în iesle. Și, după ce L-au văzut, au făcut cunoscut^b cuvântul care le fusese spus despre 18 acest Copilaș. Și toți cei care auzeau se mirau de cele spuse lor 19 de către păstori. Dar Maria* păstra în minte toate cuvintele acesteia, cumpănindu-le în inima ei. Și 20 păstorii s-au întors, glorificându-L și laudându-L pe Dumnezeu pentru toate câte auziseră și văzuseră întocmai cum li se spusese.</p>	<p>28 untru pe Copilașul Isus, ca să facă pentru El după obiceiul legii, el L-a primit^g în brațele sale și L-a binecuvântat pe Dumnezeu și a 29 spus: „Acum*, lasă pe robul Tău să plece, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, pentru că au văzut* 30 ochii mei mântuirea Ta, pe care ai pregătit-o înaintea feței tuturor popoarelor: o lumină* spre descoperire națiunilor și glorie 33 poporului Tău, Israel“. Și tatăl Său^h și mama Sa se minunau de 34 ceea ce se vorbea despre El. Și Simeon i-a binecuvântat și i-a spus Mariei, mama Lui: „Iată, Acesta este rânduit spre cădere* și ridicarea multora în Israel și ca un semn** de împotrivireⁱ (și chiar* sufletul tău va fi străpuns de o sabie), ca să fie descoperite gânduri din multe inimi“.</p>	<p>29 *Gen. 46.30. Filip. 1.23.</p> <p>30 *Is. 52.10. Cap. 3.6.</p> <p>32 *Is. 9.2; 42.6; 49.6; 60.1-3. Mt. 4.16. Fap. 13.47; 28.28.</p> <p>34 *Is. 8.14. Osea 14.9. Mt. 21.44. Rom. 9.32,33. 1Cor. 1.23,24 2 Cor. 2.16. 1 Pet. 2.7,8. **Fap. 28.22. 35 *Ps. 42.10. Ioan 19.25.</p>
<p>19 *Gen. 37.11. Cap. 1.66. Vers. 51.</p>	<p>21 Și, când* s-au împlinit opt zile pentru circumcizia Lui^c, I-au pus numele Isus**, numit așa de inger înainte să fi fost El zămislit în pântece.</p>	<p>36 Și era o profetesă, Ana, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer (ea era mult înaintată în vârstă și trăise cu soțul ei șapte ani de 37 la fecioria ei, ea însăși fiind văduvă până la^j optzeci și patru de ani), și nu se depărta de la templu^f, slujind* noapte și zi cu posturi și cu rugăciuni; și ea, suindu-se la templu în același ceas, îl lauda pe Domnul^k și vorbea despre El tuturor aceluia care așteptau* răscumpărarea^l în Ierusalim^m.</p>	<p>37 *Fap. 26.7. 1 Tim. 5.5.</p> <p>38 *Mc. 15.43. Cap. 24.21.</p>
<p>Isus adus la templu</p> <p>21 *Gen. 17.12. Lev. 12.3. Cap. 1.59. **Mt. 1.21,25 Cap. 1.31.</p> <p>22 *Lev. 12.2-4; 12.6.</p>	<p>22 Și, când s-au împlinit zilele* pentru curățirea lor^d, după legea lui Moise, L-au adus la Ierusalim, ca să-L înfățișeze Domnului (după cum este scris în legea Domnului: „Orice* întâi-născut de parte bărbătească^e se va numi sfânt pentru Domnul“) și ca să aducă jertfă, după cum* este spus în legea Domnului: „o pereche de turturele sau doi pui de porumbel“.</p>	<p>38 Și, după ce au împlinit tot ce era după legea Domnului, s-au întors în Galileea, în cetatea lor, Nazaret. Și* Copilașul creștea și Se întăreaⁿ, umplându-Se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era peste El.</p>	<p>37 *Fap. 26.7. 1 Tim. 5.5.</p> <p>38 *Mc. 15.43. Cap. 24.21.</p>
<p>23 *Ex. 13.2; 22.29; 34.19. Num. 3.13; 8.17; 18.15.</p> <p>24 *Lev. 12.2; 12.6,8.</p>	<p>23 și ca să aducă jertfă, după cum* este spus în legea Domnului: „o pereche de turturele sau doi pui de porumbel“.</p>	<p>39 Și, după ce au împlinit tot ce era după legea Domnului, s-au întors în Galileea, în cetatea lor, Nazaret. Și* Copilașul creștea și Se întăreaⁿ, umplându-Se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era peste El.</p>	<p>37 *Fap. 26.7. 1 Tim. 5.5.</p> <p>38 *Mc. 15.43. Cap. 24.21.</p>
<p>Profeta lui Simeon</p> <p>25 *Is. 40.1. Mc. 15.43.</p> <p>26 *Ps. 89.48. Ev. 11.5.</p>	<p>25 Și, iată, era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; și omul acesta era drept și evlavios, așteptând* mângâierea lui Israel; și 26 Duh Sfânt era peste el. Și a fost divin înștiințat prin Duhul Sfânt că nu* va vedea moartea înainte de a-L vedea pe Hristosul Domnului.</p>	<p>40 Nazaret. Și* Copilașul creștea și Se întăreaⁿ, umplându-Se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era peste El.</p>	<p>37 *Fap. 26.7. 1 Tim. 5.5.</p> <p>38 *Mc. 15.43. Cap. 24.21.</p>
<p>27 *Mt. 4.1.</p>	<p>27 Și a venit în* Duhul în templu^f. Și, când părinții L-au adus înă-</p>	<p>41 Și părinții Săi mergeau în* fiecare an la Ierusalim, de sărbătoare Paștelui. Și, când a fost de doisprezece ani, și s-au suit ei la Ierusalim^o, după obiceiul sărbă-</p>	<p>37 *Fap. 26.7. 1 Tim. 5.5.</p> <p>38 *Mc. 15.43. Cap. 24.21.</p> <p>40 *Cap. 1.80.</p> <p>Întorcerea la Nazaret</p> <p>40 *Cap. 1.80.</p> <p>Isus la templu</p> <p>41 *Ex. 23.15; 23.17; 34.23. Deut. 16.1,16.</p>

^a Sau „cuvântul“ ^b Unele ms. ad. „prin ținut“ ^c Unele ms. „Copilașului“ ^d Unele ms. „ei“ ^e Lit. „Orice parte bărbătească care deschide pântecul“ ^f Gr. „hieron“, ansamblul curților și al clădirilor templului ^g Sau „L-a primit și el“ ^h Unele ms. „Și Iosif“ ⁱ Lit. „împotriva Căruia se va vorbi“ ^j Unele ms. omit „până la“; alte ms. „în vârstă de aproape“ ^k Unele ms. „Dumnezeu“ ^l Mântuirea ^m Unele ms. „Ierusalimului“ ⁿ Unele ms. ad. „în duh“ ^o Unele ms. omit „la Ierusalim“

<p>47 *Mt. 7.28. Mc. 1.22. Cap. 4.22,32. Ioan 7.15,46.</p> <p>49 *Ioan 2.16.</p> <p>50 *Cap. 9.45; 18.34.</p> <p>51 *Dan. 7.28. Vers. 19.</p> <p>52 *1 Sam. 2.26. Vers. 40.</p> <p>Lucrarea lui Ioan Botezătorul (Mt. 3.1-12; Mc. 1.1-8; Ioan 1.19-28)</p> <p>2 *Ioan 11.49; 11.51; 18.13. Fap. 4.6.</p> <p>3 *Cap. 1.77.</p> <p>4 *Is. 40.3.</p>	<p>43 torii, și se împliniseră zilele, pe când se întorceau, băiatul Isus a rămas în urmă în Ierusalim, și 44 părinții Săi^a nu știau; dar, pre- supunând că era cu cei cu care că- lătoreau împreună, au mers cale de o zi și L-au căutat printre rude 45 și cunoscuți și, negăsindu-L, s-au 46 întors la Ierusalim, căutându-L. Și a fost că, după trei zile, L-au găsit în templu^b, șezând în mijlocul în- vățătorilor și ascultându-i și în- 47 trebându-i. Și toți care-L auzeau se minunau* de priceperea și de 48 răspunsurile Lui. Și, când L-au văzut, au fost uimiți; și mama Lui I-a zis: „Copile, de ce ne-ai făcut astfel? Iată, tatăl Tău și eu 49 Te-am căutat îngrijorați^c. Și El le-a zis: „De ce M-ați căutat? Nu știati că trebuie să fiu în* cele 50 ale Tatălui Meu?“ Și ei* n-au înțeles cuvântul pe care li l-a spus. 51 Și a coborât cu ei și a venit la Nazaret și le era supus. Și mama Lui păstra* toate cuvintele acestea 52 în inima ei. Și Isus creștea* în în- țelepciune și în statură și în har înaintea lui Dumnezeu și a oa- menilor.</p> <p>3 Și, în anul al cincisprezecelea al guvernării lui Tiberiu Cezar, Ponțiu Pilat fiind guvernator al Iudeii, și Irod, tetrarh^d al Galileii, și Filip, fratele lui, tetrarh al Ituriei și al regiunii Trahonita, și Lisania, 2 tetrarh al Abilenei, Ana și Caiafa fiind* mari preoți^e, Cuvântul lui Dumnezeu a fost către Ioan, fiul 3 lui Zaharia, în pustiu. Și el a venit în tot ținutul din împrejurimile Iordanului, predicând un botez al pocăinței spre* iertarea păca- 4 telor, după cum este scris în car- tea cuvintelor profetului Isaia^f: „Glas* al unuia care strigă în pus- tiu: «Pregătiți calea Domnului, 5 neteziți-I cărările^g! Orice vale va</p>	<p>fi umplută, și orice munte și orice deal vor fi coborâte, și cele strâmbe se vor face drepte, și cele 6 denivelate, căi netede, și orice* făptură^h va vedea mântuirea lui 7 Dumnezeu»“. Deci spunea mulți- milor care ieșeau să fie botezate de el: „Pui* de năpârcci, cine v-a înștiințat să fugiți de mânia vii- 8 toare? Faceți deci roade vrednice de pocăință și nu începeți să ziceți în voi înșivă: «Noi avem pe Avra- am ca tată!», pentru că vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să ridice copii lui Avraam. 9 Și securea este deja pusăⁱ chiar la rădăcina pomilor; deci* orice pom care nu face rod bun este 10 tăiat și aruncat în foc“. Și mulțimi- le îl întrebau, spunând: „Atunci* ce 11 să facem?“ Și el, răspunzând, le-a spus: „Cine* are două cămăși să-i dea^k celui care nu are; și cine 12 are mâncare să facă la fel“. Și au* venit și vameși ca să fie bote- zați și i-au spus: „Învățătorule, ce 13 să facem?“ Și el le-a spus: „Nu* luați nimic mai mult peste ce 14 vă este rânduit“. Și îl întrebau și unii ostași, spunând: „Și noi, ce să facem?“ Și el le spunea: „Nu asupriți pe nimeni, nici* nu acu- zați fără temei și fiți mulțumiți cu solda voastră“.</p> <p>15 Iar pe când poporul era în așteptare și toți se gândeau în ini- mile lor cu privire la Ioan, dacă 16 n-ar fi el Hristosul, Ioan a răspuns tuturor, zicând: „Eu*, în adevăr, vă botez cu apă; dar vine Cel care este mai puternic decât mine, căruia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua sandalelor; El vă va bo- 17 teza cu^l Duh Sfânt și cu foc: Cel a cărui vânturătoare este în mâna Sa; și* Își va curăța în întregime aria și va aduna grâul în grânarul Său, iar pleava o va arde cu foc</p>	<p>6 *Ps. 98.2. Is. 52.10. Cap. 2.10. 7 *Mt. 3.7.</p> <p>9 *Mt. 7.19.</p> <p>10 *Fap. 2.37.</p> <p>11 *Cap. 11.41. 2 Cor. 8.14. Iac. 2.15,16. 1 Ioan 3.17; 4.20. 12 *Mt. 21.32. Cap. 7.29.</p> <p>13 *Cap. 19.8.</p> <p>14 *Ex. 23.1. Lev. 19.11.</p> <p>16 *Mt. 3.11.</p> <p>17 *Mica 4.12.</p>
--	--	--	--

^a Unele ms. „Iosif și mama Sa“ ^b Gr. „hierion“ ^c Lit. „chinuindu-ne“ ^d Guvernator al unui sfert dintr-un ținut ^e Lit. „în timpul mării preoții a lui Ana și a lui Caiafa“ ^f Unele ms. ad. „care zice“ ^g Lit. „faceți drepte cărările Lui“ ^h Lit. „carne“ ⁱ Lit. „stă deja“ ^j Unele ms. „ce vom face?“ ^k Lit. „să împartă“ ^l Lit. „în“, cu sensul de „în puterea Duhului Sfânt“, având natura sau caracterul Duhului Sfânt.

<p>19 *Mt. 14.3. Mc. 6.17.</p>	<p>18 de nestins^c. Deci, dând încă multe alte îndemnuri, el predica popo- 19 rului Evanghelia. Iar* Irod, tetrarhul, fiind muștrat de el pentru Irodiada, soția fratelui său^a, și pentru toate relele pe care le făcuse 20 Irod, a adăugat la toate și aceasta, că l-a închis pe Ioan în închisoare.</p>	<p>Sem, al** lui Noe, al lui Lameh, 37 al lui Matusala, al lui Enoh, al lui Iared, al lui Maleleel, al lui Cainan, al lui Enos, al lui Set, al lui Adam, al* lui Dumnezeu.</p>	<p>36 **Gen. 5.29. 38 *Gen. 5.1.2.</p>
<p>Botezul lui Isus (Mt. 3.13-17; Mc. 1.9-11; Ioan 1.29-34)</p>	<p>21 Și a fost că, după ce a fost botezat tot poporul, fiind botezat și Isus, și rugându-Se, cerul s-a deschis și Duhul Sfânt a coborât peste El în chip trupesc, ca un porumbel; și a venit un glas din cer^b: „Tu ești Fiul Meu Preaiubit^c, în Tine Îmi găseșc plăcerea!“</p>	<p>4 Iar Isus, plin de Duh Sfânt, S-a întors de la Iordan și a fost dus* 2 de^e Duhul în pustiu patruzeci de zile, fiind ispitit de diavolul; și n-a mâncat nimic* în acele zile și, 3 când s-au împlinit, ^fa flămânzit. Și diavolul I-a spus: „Dacă ești Fiu al lui Dumnezeu, spune pietrei aceste- 4 ia să se facă pâine“. Și Isus i-a răspuns, zicând: „Este scris: «Omul* nu va trăi numai cu pâine, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu^g»“.</p>	<p>Ispitirea lui Isus (Mt. 4.1-11; Mc. 1.12-13)</p> <p>1 *Cap. 2.27. 2 *Ex. 34.28. 1 Împ. 19.8.</p> <p>4 *Deut. 8.3.</p>
<p>Genealogia lui Isus (Mt. 1.1-17)</p> <p>23 *Num. 4.3; 4.35,39,43; 4.47. **Mt. 13.55. Ioan 6.42.</p>	<p>23 Și Isus Însuși era de aproape* treizeci de ani când a început să predice, fiind, după cum se presupunea, fiu** al lui Iosif, al lui 24 Eli, al lui Matat, al lui Levi, al lui Melhi, al lui Iana, al lui Iosif, 25 al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nagai, 26 al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Iosif, al lui Iuda, 27 al lui Ioanan, al lui Resa, al lui Zorobabel, al lui Salatiel, al lui 28 Neri, al lui Melhi, al lui Adi, al lui Cosam, al lui Elmodam, al lui 29 Er, al lui Iose, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Matat, al lui Levi, 30 al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionan, al lui Eliachim,</p>	<p>5 Și^h, ducându-L sus pe un munte înaltⁱ, I-a arătat într-o clipă toate 6 împărățiile pământului locuit. Și diavolul I-a spus: „Ție Îți voi da toată stăpânirea^j aceasta și gloria lor, pentru că mie mi-a fost dată* 7 și o dau oricui vreau. Deci, dacă Te vei închina înaintea mea, toată 8 va fi a Ta^k“. Și Isus, răspunzându-i, a spus: „Este scris: «Să* te închini Domnului Dumnezeului tău și numai Lui să-I slujești»“.</p>	<p>6 *Ioan 12.31; 14.30. Apoc. 13.2,7.</p>
<p>31 *Zah. 12.12. **2 Sam.5.14 1 Cr. 3.5. 32 *Rut 4.18-22. 1 Cr.2.10-12.</p>	<p>31 al lui Melea, al lui Mena, al lui Matata, al lui Natan*, al lui** 32 David, al* lui Iese, al lui Obed, al lui Boaz, al lui Salmon, al lui 33 Naason, al lui Aminadab, al lui Aram, al lui Arni^d, al lui Esrom, 34 al lui Fares, al lui Iuda, al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam,</p>	<p>9 Și* L-a dus la Ierusalim și L-a pus pe streșina templului^m și I-a spus: „Dacă ești Fiuⁿ al lui Dumnezeu, aruncă-Te de aici jos, pentru că este scris: «Va* porunci îngerilor Săi pentru Tine, ca să Te păzească» 11 și: «Te vor purta pe mâini, ca nu cumva să-Ți lovești piciorul de 12 vreo piatră»“. Și Isus, răspunzând, i-a spus: „Este spus: «Să* nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău!»“</p>	<p>8 *Deut. 6.13; 10.20.</p>
<p>34 *Gen. 11.24; 11.26.</p>	<p>35 al* lui Tara, al lui Nahor, al lui Saruh, al lui Ragau, al lui Falec, 36 al lui Eber, al lui Sala, al lui Cainan, al* lui Arfaxad, al lui</p>	<p>13 Și diavolul, sfârșind orice ispită, a plecat de la El pentru* un timp^o. 14 Și Isus*, în puterea Duhului, S-a întors în Galileea*; și vestea despre El s-a răspândit în tot 15 ținutul din jur; și El îi învăța</p>	<p>9 *Mt. 4.5.</p> <p>10 *Ps. 91.11.</p> <p>12 *Deut. 6.16.</p> <p>13 *Ioan 14.30. Ev. 4.15.</p>
<p>36 *Gen. 11.12.</p>			<p>Isus în Galileea (Mt. 4.12-17; Mc. 1.14-15)</p> <p>14 * Ioan 4.43. **Fap. 10.37.</p>

^a Unele ms. ad. „Filip“ ^b Unele ms. ad. „spunând“ ^c Lit. „Fiul Meu cel Preaiubit“ ^d Unele ms. omit „al lui Arni“ ^e Sau „în“, vezi adn. de la 3.16 ^f Unele ms. ad. „la urmă“ ^g Unele ms. omit „ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu“ ^h Unele ms. ad. „diavolul“ ⁱ Unele ms. omit „pe un munte înalt“ ^j Lit. „autoritatea“ ^k Unele ms. „toate vor fi ale Tale“ ^l Unele ms. ad. „Pleacă înapoia Mea, Satan!“; alte ms. ad. și „pentru că“ ^m Gr. „hieron“ ⁿ Unele ms. „Fiul“ ^o Sau „până la o vreme“

<p>Isus la Nazaret (Mt. 13.54-58; Mc. 6.1-6)</p>	<p>în sinagogile lor, fiind glorificat de toți.</p>	<p>30 cetatea lor, ca să-L arunce în prăpastie; dar El, trecând* prin mijlocul lor, a plecat.</p>	<p>30 *Ioan 8.59; 10.39.</p>
<p>16 *Mt. 2.23; **Fap.13.14; 17.2.</p>	<p>16 Și a venit în Nazaret*, unde crescuse; și** a intrat, după obiceiul Său, în ziua sabatului în sinagogă și S-a ridicat să citească. Și I s-a dat cartea profetului Isaia; și, derulând cartea, a găsit</p>	<p>31 Și a* coborât la Capernaum, cetate a Galileii, și îi învăța în 32 sabat. Și erau uimiți de învățătura Lui, deoarece* cuvântul Lui era cu autoritate^d.</p>	<p>Vindecarea unui demonizat (Mc.1.21-28)</p>
<p>18 *Is. 61.1,2.</p>	<p>18 locul unde era scris: „Duhul* Domnului este peste Mine, pentru că M-a uns să vestesc săracilor Evanghelia; M-a trimis^a să vestesc captivilor eliberare și orbilor vedere, să pun pe cei zdrobiți în 19 libertate, să vestesc anul plăcut al 20 Domnului^c. Și, rulând cartea, dându-i-o îngrijitorului, S-a așezat; și ochii tuturor celor din sinagogă 21 erau ațintiți asupra Lui. Și a început să le spună: „Astăzi s-a împlinit Scriptura aceasta pe care 22 ați auzit-o^{b,c}. Și toți mărturiseau pentru El și se* minunau de cuvintele de har care ieșeau din gura Lui. Și spuneau: „Nu** este 23 Acesta fiul lui Iosif?“ Și El le-a zis: „Cu siguranță Îmi veți spune parabola aceasta: «Doctore, vindecă-te pe tine însuși! Câte am auzit că s-au făcut în Capernaum* 24 fă și aici, în patria Ta»^c. Și a spus: „Adevărat vă spun că nici un profet* nu este primit bine în 25 patria lui. Dar adevărat vă spun: multe* văduve erau în Israel, în zilele lui Ilie, când a fost închis cerul pentru trei ani și șase luni, astfel încât a fost foamete mare 26 peste toată țara; și la nici una din ele n-a fost trimis Ilie, decât la o femeie văduvă din Sarepta Sidonului^c. Și* mulți leproși erau în Israel în timpul profetului Elisei; și nici unul din ei n-a fost curățit, decât Naaman Sirianul^c. 28 Și toți s-au umplut de furie în sinagogă, auzind acestea; și, ridicându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care era zidită</p>	<p>33 Și, în* sinagogă, era un om având duh de demon necurat, și a strigat cu glas tare, spunând^e: 34 „Ah! Ce avem noi cu Tine, Isuse, Nazarineanule? Ai venit ca să ne distrugi? Te știi Cine ești: Sfântul* lui Dumnezeu^c. Și Isus l-a muștră, spunând: „Taci și ieși din el!“ Și demonul, aruncându-l în mijloc, a ieșit din el, nevătă- 36 mându-l cu nimic. Și toți au fost cuprinși de uimire și vorbeau unii către alții, spunând: „Ce este cuvântul acesta, pentru că El poruncește cu autoritate și cu putere 37 duhurilor necurate și ele ies?“ Și vestea despre El se răspândea în orice loc din împrejurime.</p>	<p>31 *Mt. 4.13. 32 *Mt. 7.28; 7.29. Tit 2.15. 33 *Mc. 1.23.</p>
<p>22 *Ps. 45.2. Cap. 2.47. **Ioan 6.42.</p>	<p>23 Acesta fiul lui Iosif?^c Și El le-a zis: „Cu siguranță Îmi veți spune parabola aceasta: «Doctore, vindecă-te pe tine însuși! Câte am auzit că s-au făcut în Capernaum* 24 fă și aici, în patria Ta»^c. Și a spus: „Adevărat vă spun că nici un profet* nu este primit bine în 25 patria lui. Dar adevărat vă spun: multe* văduve erau în Israel, în zilele lui Ilie, când a fost închis cerul pentru trei ani și șase luni, astfel încât a fost foamete mare 26 peste toată țara; și la nici una din ele n-a fost trimis Ilie, decât la o femeie văduvă din Sarepta Sidonului^c. Și* mulți leproși erau în Israel în timpul profetului Elisei; și nici unul din ei n-a fost curățit, decât Naaman Sirianul^c. 28 Și toți s-au umplut de furie în sinagogă, auzind acestea; și, ridicându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care era zidită</p>	<p>38 Și, ridicându-Se din sinagogă, a intrat în casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era cuprinsă de febră mare; și L-au rugat pentru 39 ea. Și, aplecându-Se asupra ei, a muștră febra și febra a lăsat-o. Și, ridicându-se îndată, ea le slujea. Și, apunând soarele, toți câți aveau bolnavi cu diferite boli i-au adus la El; și El, punându-Și mâinile pe fiecare dintre ei, i-a 41 vindecat. Și din* mulți ieșeau și demoni, strigând și spunând: „Tu ești^f Fiul lui Dumnezeu!“ Și El, muștrându-i, nu îi lăsa să vorbească, pentru că știau că El este Hristosul.</p>	<p>34 *Ps. 16.10. Dan. 9.24. Cap. 1.35.</p>
<p>23 *Mt. 4.13; 11.23.</p>	<p>24 fă și aici, în patria Ta»^c. Și a spus: „Adevărat vă spun că nici un profet* nu este primit bine în 25 patria lui. Dar adevărat vă spun: multe* văduve erau în Israel, în zilele lui Ilie, când a fost închis cerul pentru trei ani și șase luni, astfel încât a fost foamete mare 26 peste toată țara; și la nici una din ele n-a fost trimis Ilie, decât la o femeie văduvă din Sarepta Sidonului^c. Și* mulți leproși erau în Israel în timpul profetului Elisei; și nici unul din ei n-a fost curățit, decât Naaman Sirianul^c. 28 Și toți s-au umplut de furie în sinagogă, auzind acestea; și, ridicându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care era zidită</p>	<p>42 Și, făcându-se ziuă, a ieșit și a mers într-un loc pustiu; și mulțimile Îl căutau și au venit până la El și-L țineau, ca să nu plece 43 de la ei. Dar El le-a zis: „Trebuie să vestesc Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și altor cetăți,</p>	<p>Vindecări în casa lui Petru (Mt. 8.14-17; Mc. 1.29-39)</p>
<p>24 *Mt. 13.57. Mc. 6.4. Ioan 4.44.</p>	<p>25 patria lui. Dar adevărat vă spun: multe* văduve erau în Israel, în zilele lui Ilie, când a fost închis cerul pentru trei ani și șase luni, astfel încât a fost foamete mare 26 peste toată țara; și la nici una din ele n-a fost trimis Ilie, decât la o femeie văduvă din Sarepta Sidonului^c. Și* mulți leproși erau în Israel în timpul profetului Elisei; și nici unul din ei n-a fost curățit, decât Naaman Sirianul^c. 28 Și toți s-au umplut de furie în sinagogă, auzind acestea; și, ridicându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care era zidită</p>	<p>43 de la ei. Dar El le-a zis: „Trebuie să vestesc Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și altor cetăți,</p>	<p>41 *Mc. 3.11.</p>
<p>27 *2 Împ. 5.14.</p>	<p>26 peste toată țara; și la nici una din ele n-a fost trimis Ilie, decât la o femeie văduvă din Sarepta Sidonului^c. Și* mulți leproși erau în Israel în timpul profetului Elisei; și nici unul din ei n-a fost curățit, decât Naaman Sirianul^c. 28 Și toți s-au umplut de furie în sinagogă, auzind acestea; și, ridicându-se, L-au scos afară din cetate și L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care era zidită</p>	<p>43 de la ei. Dar El le-a zis: „Trebuie să vestesc Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și altor cetăți,</p>	<p>^a Unele ms. ad. „să vindec pe cei zdrobiți cu inima“</p>

^a Unele ms. ad. „să vindec pe cei zdrobiți cu inima“ ^b Lit. „înaintea urechilor voastre“ ^c Unele ms. „Sidoniei“ ^d Sau „putere“ ^e Unele ms. omit „spunând“ ^f Unele ms. ad. „Hristosul“

44 *Mc. 1.39.	fiindcă pentru aceasta am fost trimis ^a . Și* predica în sinagoga Galileii.	13 Și, întinzându-Și ^d mâna, l-a atins, spunând: „Vreau, fii curățit!“ Și îndată lepra a plecat de la el.	
Pescuirea minunată (Mt. 4.18-22; Mc. 1.16-20; Ioan 1.40-42)	<p>5 Și a fost că, pe când Îl îmbulzea mulțimea, ca să audă Cuvântul lui Dumnezeu, El stătea lângă lacul Ghenezaret; și a văzut două corăbii lângă lac, iar pescarii ieșiseră din ele și spălau plasele. Și, intrând într-una din corăbii, care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la mal; și S-a așezat și, din corăbie, învăța mulțimile. Iar când a încetat să vorbească, i-a zis lui Simon: „Depărtează-o* la adânc și coborâți-vă plasele pentru pescuire“. Și Simon, răspunzând, l-a spus: „Stăpâne, după ce toată noaptea ne-am trudit, nimic n-am prins; dar, la cuvântul Tău, voi coborî plasele“. Și, făcând ei aceasta, au prins o mare mulțime de pești; și li se rupeau plasele.</p>	<p>14 Și El i-a poruncit să nu spună nimănui: „Ci mergi, arată-te preotului și adu* pentru curățirea ta după cum a rânduit Moise, ca măr-turie pentru ei“. Dar vestea despre El se răspândea și mai mult și mari* mulțimi se adunau ca să-L asculte și să fie vindecate^e de neputințele lor. Și* El Se retrăgea în pustiuri și Se ruga.</p>	<p>14 *Lev. 14.4; 14.10,21,22.</p> <p>15 *Mt. 4.25. Mc. 3.7. Ioan 6.2.</p> <p>16 *Mt. 14.23. Mc. 6.46.</p>
4 *Ioan 21.6.	<p>7 Și au făcut semn tovarășilor lor, celor care erau în cealaltă corabie, să vină și să-i ajute; și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât se afundau. Iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Isus, spunând: „Doamne, pleacă^b* de la mine, pentru că sunt om păcătos“. Pentru că îl cuprinsese uimirea, pe el și pe toți cei împreună cu el, din cauza pescuirii peștilor pe care o făcuseră; și, la fel, și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zebedei, care erau părtași cu Simon. Și Isus i-a zis lui Simon: „Nu te teme; de acum* vei fi pescar de^c oameni“. Și, după ce au tras corăbiile la mal, lăsând* totul, L-au urmat.</p>	<p>17 Și a fost că, într-una din zile, El îi învăța; și stăteau jos niște farisei și învățători ai legii, care veniseră din toate satele Galileii și Iudeii și din Ierusalim; și puterea Domnului^f era acolo ca să-i vindece. Și iată niște oameni aducând pe pat^g un om care era paralizat; și căutau să-l ducă înăuntru și să-l pună înaintea Lui; și, negăsind pe unde să-l ducă înăuntru, prin mulțime, urcându-se pe acoperiș, l-au coborât cu patul printre cărămizi, în mijloc, înaintea lui Isus. Și, văzându-le credința, El a spus^h: „Omule, iertate-ți sunt păcatele tale!“ Și cărturarii și fariseii au început să gândească, spunând: „Cine* este Acesta care vorbește hule? Cine poate să ierte păcatele, decât singur Dumnezeu?“ Dar Isus, cunoscându-le gândurile, răspunzând, le-a zis: „Ceⁱ gândiți în inimile voastre? Ce este mai ușor, a spune: «Iertate-ți sunt păcatele tale!» sau a spune: «Ridică-te și umblă»? Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritate^j pe pământ să ierte păcatele“, i-a spus celui paralizat: „Ție îți spun: «Ridică-te și ia-ți patul și du-te acasă!»“ Și îndată, ridicându-se înaintea lor, luând patul pe care zăcuse, a plecat acasă, glorificându-L pe Dumnezeu. Și toți au fost cuprinși de ui-</p>	<p>Vindecarea unui om paralizat (Mt. 9.1-8; Mc. 2.1-12)</p> <p>21 *Ps. 32.5. Is. 43.25.</p>
8 *2 Sam. 6.9. 1 Imp. 17.18.	<p>8 încât se afundau. Iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Isus, spunând: „Doamne, pleacă^b* de la mine, pentru că sunt om păcătos“. Pentru că îl cuprinsese uimirea, pe el și pe toți cei împreună cu el, din cauza pescuirii peștilor pe care o făcuseră; și, la fel, și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zebedei, care erau părtași cu Simon. Și Isus i-a zis lui Simon: „Nu te teme; de acum* vei fi pescar de^c oameni“. Și, după ce au tras corăbiile la mal, lăsând* totul, L-au urmat.</p>	<p>18 vindece. Și iată niște oameni aducând pe pat^g un om care era paralizat; și căutau să-l ducă înăuntru și să-l pună înaintea Lui; și, negăsind pe unde să-l ducă înăuntru, prin mulțime, urcându-se pe acoperiș, l-au coborât cu patul printre cărămizi, în mijloc, înaintea lui Isus. Și, văzându-le credința, El a spus^h: „Omule, iertate-ți sunt păcatele tale!“ Și cărturarii și fariseii au început să gândească, spunând: „Cine* este Acesta care vorbește hule? Cine poate să ierte păcatele, decât singur Dumnezeu?“ Dar Isus, cunoscându-le gândurile, răspunzând, le-a zis: „Ceⁱ gândiți în inimile voastre? Ce este mai ușor, a spune: «Iertate-ți sunt păcatele tale!» sau a spune: «Ridică-te și umblă»? Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritate^j pe pământ să ierte păcatele“, i-a spus celui paralizat: „Ție îți spun: «Ridică-te și ia-ți patul și du-te acasă!»“ Și îndată, ridicându-se înaintea lor, luând patul pe care zăcuse, a plecat acasă, glorificându-L pe Dumnezeu. Și toți au fost cuprinși de ui-</p>	
10 *Mt. 4.19. Mc. 1.17.	<p>10 Și Isus i-a zis lui Simon: „Nu te teme; de acum* vei fi pescar de^c oameni“. Și, după ce au tras corăbiile la mal, lăsând* totul, L-au urmat.</p>	<p>22 nezeu?“ Dar Isus, cunoscându-le gândurile, răspunzând, le-a zis: „Ceⁱ gândiți în inimile voastre? Ce este mai ușor, a spune: «Iertate-ți sunt păcatele tale!» sau a spune: «Ridică-te și umblă»? Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritate^j pe pământ să ierte păcatele“, i-a spus celui paralizat: „Ție îți spun: «Ridică-te și ia-ți patul și du-te acasă!»“ Și îndată, ridicându-se înaintea lor, luând patul pe care zăcuse, a plecat acasă, glorificându-L pe Dumnezeu. Și toți au fost cuprinși de ui-</p>	
11 *Mt. 4.20; 19.27. Mc. 1.18. Cap. 18.28.	<p>11 și după ce au tras corăbiile la mal, lăsând* totul, L-au urmat.</p>	<p>23 Ce este mai ușor, a spune: «Iertate-ți sunt păcatele tale!» sau a spune: «Ridică-te și umblă»? Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritate^j pe pământ să ierte păcatele“, i-a spus celui paralizat: „Ție îți spun: «Ridică-te și ia-ți patul și du-te acasă!»“ Și îndată, ridicându-se înaintea lor, luând patul pe care zăcuse, a plecat acasă, glorificându-L pe Dumnezeu. Și toți au fost cuprinși de ui-</p>	
Vindecarea unui lepros (Mt. 8.1-4; Mc.1.40-45)	<p>12 Și a fost că, pe când era El într-una din cetăți, iată un om plin de lepră; și, văzându-L pe Isus, a căzut cu fața la pământ și L-a rugat, spunând: „Doamne, dacă vrei, poți să mă curățești“.</p>	<p>24 spune: «Ridică-te și umblă»? Dar, ca să știți că Fiul Omului are autoritate^j pe pământ să ierte păcatele“, i-a spus celui paralizat: „Ție îți spun: «Ridică-te și ia-ți patul și du-te acasă!»“ Și îndată, ridicându-se înaintea lor, luând patul pe care zăcuse, a plecat acasă, glorificându-L pe Dumnezeu. Și toți au fost cuprinși de ui-</p>	

^a Unele ms. „sunt trimis“ ^b Lit. „ieși“ ^c Sau „vei prinde vii“ ^d Unele ms. „întinzând“ ^e Unele ms. ad. „de către El“ ^f Puterea lui Dumnezeu ^g Lit. „pat mic“ ^h Unele ms. ad. „paralizatului“; alte ms. „i-a spus“ ⁱ Sau „De ce“ ^j Sau „putere“

<p>Chemarea lui Levi (Mt. 9.9-13; Mc. 2.13-17)</p>	<p>mire și Îl glorificau pe Dumnezeu și s-au umplut de teamă, spunând: „Am văzut lucruri neobișnuite astăzi“.</p> <p>27 Și, după acestea, a ieșit și a văzut pe un vameș cu numele Levi șezând la vamă și i-a spus: 28 „Urmează-Mă!“ Și, lăsând toate, 29 ridicându-se, L-a urmat. Și Levi I-a făcut un ospăț mare în casa lui; și era mulțime mare de vameși și de alții care stăteau* cu ei la 30 masă. Și cărturarii lor și fariseii^a murmurau către ucenicii Săi, spunând: „De ce mâncați și beți cu 31 vameșii și păcătoșii^{b?}“ Și Isus, răspunzând, le-a zis: „Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci 32 cei care sunt bolnavi. N-am* venit să chem la pocăință pe <i>cei</i> drepti, ci pe păcătoși“.</p> <p>33 Și ei I-au zis: „De ce^c ucenicii lui Ioan postesc adesea și fac cereri, la fel și ai fariseilor, iar ai 34 Tăi mănâncă și beau?“ Și El^d le-a zis: „Puteți să-i faceți pe prietenii mirelui^e să postească în timp ce 35 mirele este cu ei? Dar vor veni zile când și mirele va fi luat de la ei; atunci vor posti în acele zile“.</p> <p>36 Și le-a spus și o parabolă: „Nimeni nu pune un petic de la o haină nouă la o haină veche; <i>dacă ar pune</i>^f, o va rupe^g și pe cea nouă^h, și peticul de la cea nouă nu se va 37 potriviⁱ cu cea veche. Și nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi; <i>dacă ar pune</i>^f, vinul nou va sparge burdufurile și se va vărsa, și burdufurile se vor distruge; 38 ci vinul nou trebuie pus în burdufuri noi și amândouă se păstrează^j. Și nimeni, după ce a băut</p>	<p>vin vechi, nu dorește^k <i>vin</i> nou, pentru că zice: «Cel vechi este mai^l bun»^m.</p> <p>6 Și a fost că, în ⁿsabat, El trecea prin semănături; și ucenicii Săi smulgeau spice și mâncau, 2 frecându-le cu mâinile. Dar unii dintre farisei le-au spus^o: „De ce faceți ce* nu este permis a face^p în sabat?“ Și Isus, răspunzând, le-a spus: „Nici aceasta n-ați citit, ce* a făcut David, când a flămânzit, el și cei care erau cu el? 4 Cum^l a intrat în casa lui Dumnezeu și a luat pâinile punerii înainte și a mâncat și a dat și celor <i>care erau</i> cu el ceea* ce nu este permis decât numai preoților să 5 mănânce?“ Și le-a spus: „Fiul Omului este Domn și al sabatului“.</p> <p>6 Și a fost că și^l într-un* alt sabat, El a intrat în sinagogă și îi învăța; și acolo era un om și mâna lui dreaptă era paralizată^q.</p> <p>7 Și cărturarii și fariseii ^rpândeau, dacă va vindeca în sabat, ca să-I 8 găsească vină. Dar El le știa gândurile și i-a spus omului care avea mâna paralizată: „Ridică-te și stai în mijloc!“ Și el s-a ridicat 9 și a stat <i>acolo</i>. Isus deci le-a zis: „Vă voi întreba^s dacă este permis în sabat: a face bine, sau a face rău? A salva un suflet, sau 10 a-l pierde?“ Și, privind împrejur la toți, i-a spus^t: „Întinde-ți mâna!“ Și el a făcut așa^l și mâna 11 lui s-a refăcut^u ca cealaltă^v. Dar ei s-au umplut de furie și vorbeau între ei ce să-I facă lui Isus.</p> <p>12 Și a fost că, în* zilele acelea, El a ieșit la munte, ca să Se roage; și a petrecut noaptea în ru-</p>	<p>Isus, Domn și al sabatului (Mt. 12.1-8; Mc. 2.23-28)</p> <p>2 *Ex. 20.10.</p> <p>3 *1 Sam.21.6.</p> <p>4 *Lev. 24.9.</p> <p>Omul cu mâna paralizată (Mt. 12.9-14; Mc. 3.1-6)</p> <p>6 *Cap. 13.14; 14.3. Ioan 9.16.</p> <p>Alegerea celor doisprezece (Mt. 10.1-4; Mc. 3.13-19)</p> <p>12 *Mt.14.23.</p>
---	---	--	--

^a Unele ms. „și fariseii și cărturarii lor“ ^b Vameșii și păcătoșii sunt o singură categorie. Unele ms. „cu vameși și păcătoși“; alte ms. omit „și păcătoșii“ ^c Unele ms. omit „De ce“ ^d Unele ms. „Isus“ ^e Lit. „fiii camerei de nuntă“ ^f Lit. „altfel“ ^g Sau „va tăia“, sau „și cea nouă se va rupe“; alte ms. „o rupe“ ^h Sau „Nimeni, tăind un petic dintr-o haină nouă, nu îl pune la o haină veche; altfel, va tăia și pe cea nouă“ ⁱ Unele ms. „nu se potrivește“ ^j Unele ms. omit „și amândouă se păstrează“ ^k Unele ms. ad. „îndată“ ^l Unele ms. omit ^m Unele ms. omit v. 39 ⁿ Unele ms. ad. „al doilea după primul“ (potrivit sărbătorilor iudaice din Lev. 23) ^o Unele ms. „au spus“ ^p Unele ms. omit „a face“ ^q Lit. „uscată“ ^r Unele ms. ad. „Îl“ ^s Unele ms. „Vă voi întreba ceva: «Este permis ...?»“; alte ms. „Vă voi întreba: «Ce este permis ...?»“; alte ms. „Întreb“ ^t Unele ms. „i-a spus omului“ ^u Unele ms. ad. „întregă“; alte ms. „s-a făcut sănătoasă“ ^v Unele ms. omit „ca cealaltă“

<p>14 *Ioan 1.42.</p>	<p>13 găciune către Dumnezeu. Și, când s-a făcut ziua, i-a chemat la <i>Sine</i> pe ucenicii Săi și a ales dintre ei doisprezece, pe care i-a numit</p>	<p>pentru că la fel le făceau părinții lor falșilor profeți.</p>	
<p>16 *Iuda 1.</p>	<p>14 și apostoli: pe Simon, pe* care l-a numit și Petru^a, și pe Andrei, fratele lui, și^b pe Iacov și Ioan,</p>	<p>27 Dar vouă, care ascultați, vă spun: Iubiți* pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor care vă urăsc,</p>	<p>Iubirea vrăjmașilor (Mt. 5.38-48) 27 *Ex. 23.4. Pr. 25.21. Rom. 12.20. 28 *Cap. 23.34. Fap. 7.60. 29 *1 Cor. 6.7.</p>
<p>Felurite vindecări (Mt. 4.23-25; Mc. 3.7-12)</p>	<p>15 și^b pe Filip și Bartolomeu, și^b pe Matei și Toma, și pe Iacov, al lui Alfeu, și pe Simon, numit Zelotul,</p>	<p>28 binecuvântați pe cei care vă blestemă, ^gruțați-vă* pentru cei care se poartă rău cu voi. Celui care te lovește peste un obraz, dă-i-l și pe celălalt. Și de la cel* care îți ia haina, nici cămașa nu o opri.</p>	<p>30 *Deut. 15.7; 15.8,10. Pr. 21.26. 31 *Mt. 7.12. 32 *Mt. 5.46.</p>
<p>19 *Mt. 14.36. **Mc. 5.30. Cap. 8.46.</p>	<p>16 și^b pe Iuda, <i>frate*</i> al lui Iacov, și pe Iuda Iscarioteanul, care s-a făcut și^b trădător.</p>	<p>30 ^hOricui* îți cere, dă-i; și de la cel care îți ia ale tale, nu cere înapoi. 31 Și cum* voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi lor la fel. 32 Și dacă* iubiți pe aceia care vă iubesc, ce mulțumireⁱ aveți? Pentru că și păcătoșii iubesc pe aceia</p>	<p>33 *Deut. 15.7; 15.8,10. Pr. 21.26. 31 *Mt. 7.12. 32 *Mt. 5.46.</p>
<p>Fericiri și vaiuri (Mt. 5.1-12)</p>	<p>17 Și, coborând împreună cu ei, a stat pe un loc șes, <i>El</i> și o mulțime de ucenici ai Săi, și o mare mulțime de popor din toată Iudeea, și din Ierusalim, și de pe țărmul Tirului și al Sidonului, care veniseră ca să-L asculte și să fie vindecați de</p>	<p>33 care îi iubesc pe ei. Și dacă faceți bine celor care vă fac bine, ce mulțumireⁱ aveți? Pentru că și păcătoșii fac la fel. Și* dacă împrumutați celor de la care sperați să primiți înapoi, ce mulțumireⁱ aveți? JȘi păcătoșii împrumută păcătoșilor, ca să primească^k la</p>	<p>34 *Mt. 5.42. 35 *Ps. 37.26. **Mt. 5.45.</p>
<p>20 *Mt. 11.5. Iac. 2.5. 21 *Is. 55.1; 65.13. **Is. 61.3.</p>	<p>18 bolile lor; și cei chinuiți de duhuri necurate erau vindecați^c. Și toată mulțimea căuta* să-L atingă, pentru că o putere ieșea** din El și îi vindeca pe toți.</p>	<p>36 fel. Însă iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și împrumutați*, nesperând nimic înapoi, și răsplata voastră va fi mare și veți** fi fii ai Celui Preaînalt; pentru că El este bun cu cei nemulțumitori și</p>	<p>37 *Mt. 5.48.</p>
<p>22 *1 Pet. 2.19; 3.14; 4.14. **Ioan 16.2.</p>	<p>19 necurate erau vindecați^c. Și toată mulțimea căuta* să-L atingă, pentru că o putere ieșea** din El și îi vindeca pe toți.</p>	<p>37 Și nu* judecați, și nicidecum nu veți fi judecați; nu condamnați, și nicidecum nu veți fi condamnați; iertați, și vi se va ierta.</p>	<p>Judecarea altora 37 *Mt. 7.1.</p>
<p>23 *Fap. 5.41. Col. 1.24. Iac. 1.2. **Fap. 7.51.</p>	<p>20 Și El, ridicându-Și ochii spre ucenicii Săi, spunea: „Ferice* de voi, cei săraci, pentru că a voastră este Împărăția lui Dumnezeu.</p>	<p>38 Dați*, și vi se va da; o măsură bună, îndesată și clătinată și vârsându-se pe deasupra vă vor da în sân**, deoarece, cuț aceeași măsură cu care măsurați, vi se va măsura^{kcc}.</p>	<p>38 *Pr. 19.17. **Ps. 79.12. †Mt. 7.2. Mc. 4.24. Iac. 2.13.</p>
<p>24 *Amos 6.1. Iac. 5.1. **Cap.12.21. †Mt. 6.2; 6.5,16. Cap. 16.25. 25 *Is. 65.13. **Pr. 14.13.</p>	<p>21 Ferice* de voi, cei flămânzi acum, pentru că veți fi săturați. Ferice** de voi, cei care plângeți acum,</p>	<p>39 Și le-a spus și^b o parabolă: „Poate* oare un orb să călăuzească pe un orb? Nu vor cădea amândoi în groapă? Nu* este ucenic mai presus decât învățătorul său;</p>	<p>Parabola cu paiul și bârna (Mt. 7.1-5) 39 *Mt. 15.14. 40 *Mt. 10.24. Ioan 13.16; 15.20.</p>
<p>26 *Ioan 15.19. 1 Ioan 4.5.</p>	<p>22 pentru că veți râde. Fericiți* sunteți voi când oamenii vă vor urî și când vă** vor alunga^d dintre ei și vă vor defăima și vor lepăda numele vostru ca rău, din cauza</p>	<p>40 doi în groapă? Nu* este ucenic mai presus decât învățătorul său;</p>	

a Piatră b Unele ms. omit c Unele ms. „și cei chinuiți de duhuri; și erau vindecați“ d Vă vor despărți de ei, vă vor exclude e Unele ms. ad. „acum“ f Unele ms. omit „de voi“ g Unele ms. ad. „și“ h Unele ms. ad. „Și“ i Lit. „har“, „favoare“ j Unele ms. ad. „Pentru că“ k Înapoi

<p>41 *Mt. 7.3.</p> <p>42 *Pr. 18.17.</p> <p>Parabola celor doi pomi (Mt. 7.15-20; 12.33-37)</p> <p>Parabola celor două case (Mt. 7.21-27)</p> <p>46 *Mal. 1.6. Mt. 25.11. Cap. 13.25.</p> <p>Vindecarea robului unui centurion (Mt. 8.5-13; Ioan 4.43-54)</p>	<p>dar oricine, <i>când va fi împlinit</i>, 41 va fi ca învățătorul său. Dar de* ce vezi paiul care <i>este</i> în ochiul fratelui tău și nu zărești bârna 42 care <i>este</i> în ochiul tău? Sau^a cum poți spune fratelui tău: «Frate, lasă-mă să scot paiul care <i>este</i> în ochiul tău», nevăzând tu însuși bârna <i>care este</i> în ochiul tău? Fățarnicule, scoate* întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea limpede să scoți paiul care <i>este</i> în ochiul fratelui tău.</p> <p>43 Pentru că nu este pom bun care să facă rod rău^b, ^cnici pom rău^b 44 care să facă rod bun; pentru că fiecare pom se cunoaște după ro- dul lui; pentru că nu se culeg smo- chine din spini, nici nu se adună 45 struguri din măcăniș. Omul bun, din comoara bună a inimii lui, scoate ce <i>este</i> bun și omul^a rău din comoara rea^d scoate ce <i>este</i> rău: pentru că din prisosul inimii vorbește gura lui.</p> <p>46 Și pentru* ce Mă chemați: «Doamne, Doamne!», și nu faceți 47 ce spun? Vă voi arăta cu cine se aseamănă oricine vine la Mine și aude cuvintele Mele și le face. 48 Este asemenea unui om care, zidind o casă, a săpat și a adân- cit și a pus temelia pe stâncă; și, venind apă mare, șuvoiul s-a nă- pustit peste casa aceea și n-a putut s-o clatine, pentru că fusese 49 întemeiată pe stâncă^e. Și cine a auzit și nu a făcut este asemenea unui om care a zidit o casă pe pământ, fără temelie, peste care s-a năpustit șuvoiul, și îndată a căzut, și prăbușirea acelei case a fost mare^c.</p> <p>7 Și, când a sfârșit toate cuvintele Sale în auzul poporului, a intrat în 2 Capernaum. Și un rob al unui centurion, care îi era drag^f <i>acestuia</i>, era bolnav și aproape să moară;</p>	<p>3 și, auzind despre Isus, a trimis la El pe <i>niște</i> bătrâni ai iudeilor, ru- gându-L să vină și să-l vindece pe 4 robul lui. Iar ei, venind la Isus, L-au rugat stăruitor, spunând: „Este vrednic să-i faci^g aceasta, 5 pentru că iubește națiunea noas- 6 tră și el ne-a zidit sinagoga^c“. Și Isus mergea împreună cu ei. Dar deja, pe când El nu era departe de casă, centurionul a trimis la El pe <i>niște</i> prieteni, spunându-I: „Doamne, nu Te osteni, pentru că nu sunt vrednic să intri sub aco- 7 perișul meu. De aceea nici pe mine însumi nu m-am socotit vred- nic să vin la Tine. Ci spune un cu- vânt și slujitorul meu se va vin- 8 deca. Pentru că și eu sunt om pus sub autoritate, având în subor- dinea mea ostași, și zic acestuia: «Du-te!», și se duce; și altuia: «Vino!», și vine; și robului meu: 9 «Fă aceasta!», și face^c. Și Isus, auzind acestea, S-a minunat de el și, întorcându-Se spre mulțimea care Îl urma, a zis: „Vă spun: nici chiar în Israel n-am găsit atâta 10 credință^c“. Și cei trimiși, întorcân- du-se acasă, l-au găsit sănătos pe robul care era bolnav^h.</p> <p>11 Și a fost că, după aceeaⁱ, El a mers într-o cetate numită Nain, și cu El mergeau mulți^a ucenici ai 12 Săi și o mare mulțime. Și, când S-a apropiat de poarta cetății, iată, duceau afară un mort, singu- rul fiu al mamei lui, și ea <i>era</i> văduvă; și o mulțime foarte mare 13 din cetate era^j împreună cu ea. Și, când a văzut-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a spus: „Nu plânge!“ 14 Și, apropiindu-Se, a atins sicriul și cei care-l duceau s-au oprit. Și El a spus: „Tineri, ție îți spun: ridi- 15 că-te*!“ Și mortul s-a ridicat^k și a început să vorbească. Și l-a dat 16 mamei lui. Și toți* au fost cuprinși</p>	<p>Învierea fiului văduvei din Nain</p> <p>14 *Cap. 8.54. Ioan 11.43. Fap. 9.40. Rom. 4.17.</p> <p>16 *Cap. 1.65.</p>
---	---	--	--

^a Unele ms. omit ^b Sau „stricat“, „putred“ ^c Unele ms. ad. „tot astfel“ ^d Unele ms. „din cea rea“; *alte ms. ad. „a inimii lui“* ^e Unele ms. „pentru că fusese bine zidită“ ^f Sau „în onoare“ ^g Unele ms. „să i se facă“ ^h Unele ms. omit „care era bolnav“; *alte ms. omit „robul“* ⁱ Sau „în ziua următoare“ ^j Unele ms. pun „era“ înainte de „văduvă“; *alte ms. omit „era“* ^k În capul oaselor

<p>16 **Cap.24.19. Ioan 4.19; 6.14; 9.17. †Cap. 1.68.</p>	<p>de teamă și Îl glorificau pe Dumnezeu, spunând: „Un mare profet S-a** ridicat^a între noi“; și: „Dumnezeu† a cercetat pe poporul Său“. Și vestea aceasta despre El s-a răspândit în toată Iudeea și în tot ținutul din jur.</p>	<p>29 mai mare decât el. (Și tot poporul care a auzit și vameșii au dat dreptate lui Dumnezeu, fiind* 30 botezați cu botezul lui Ioan; dar fariseii și învățătorii legii au respins^k pentru ei înșiși hotărârea* lui Dumnezeu, nefiind botezați</p>	<p>29 *Mt. 3.5.6. Cap. 3.12.</p>
<p>Isus și Ioan Botezătorul (Mt. 11.2-19)</p>	<p>18 Și ucenicii lui Ioan i-au spus 19 despre toate acestea: și, chemând la sine pe doi dintre ucenicii săi, Ioan i-a trimis la Isus^b, spunând: „Tu ești Cel care vine, sau 20 să așteptăm pe altul?“ Și, venind la El, oamenii <i>aceștia</i> au spus: „Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine, spunând: «Tu ești Cel care vine, sau să așteptăm pe altul?»“</p>	<p>31 de el.)^lDeci cu* cine îi voi asemăna pe oamenii acestei generații 32 și cu cine sunt ei asemenea? Sunt asemenea unor copii stând în piață și strigând unii către alții și spunând: «V-am cântat din fluier, și n-ați jucat; v-am cântat^m de 33 jale, și n-ați plâns». Pentru că a venit Ioan* Botezătorul, nici mâncând pâine, nici bând vin, 34 și voi spuneți: «Are demon!» A venit Fiul Omului, mâncând și bând, și voi spuneți: «Iată un om mândăcios și băutor de vin, prieten al vameșilor și al păcătoși-</p>	<p>30 *Fap. 20.27.</p>
<p>22 *Mt. 11.4. **Is. 35.5. †Cap. 4.18.</p>	<p>21 În ceasul acela^c El i-a vindecat pe mulți de boli și de răni și de dureri rele, și multor orbi le-a dăruit vederea^d. Și* Isus^e, răspunzând, le-a spus: „Mergeți și spuneți-i lui Ioan ce ați văzut și ați auzit: că^e orbii** văd, șchiopii umblă, leproșii sunt curățiți, surzii aud, morții înviază, săracilor† 22 li se vestește Evanghelia; și fericit este oricine nu se va poticni de 23 Mine“. Și, după ce* trimișii lui Ioan au plecat, a început să vorbească mulțimilor despre Ioan: „Ce ați ieșit să priviți în pustiu? 24 o trestie clătinată de vânt? Dar ce ați ieșit să vedeți? un om îmbrăcat în haine fine? Iată, cei în haine alese și care trăiesc în lux sunt 25 în curțile^f împăraților. Dar ce ați ieșit să vedeți? un profet? Da, vă spun, și mai mult decât un profet. 26 Acesta este cel* despre care este scris: «Iată, Eu^e trimit înaintea feței Tale pe solul Meu, care Îți va pregăti calea înaintea Ta». Pentru 27 că vă spun^g: Între cei născuți din femei nu este nici unul^h mai mare decât Ioanⁱ; dar cine <i>este</i> mai mic^j în Împărăția lui Dumnezeu este</p>	<p>35 lor!» Și* înțelepciunea a fost îndreptățită de toți copiii ei“.</p>	<p>31 *Mt. 11.16.</p>
<p>24 *Mt. 11.7.</p>	<p>28</p>	<p>36 Dar unul* dintre farisei Îl ruga să mănânce cu el. Și, intrând în casa fariseului, a stat la masă. 37 Și, iată, o femeie din cetate, care era păcătoasă, și^e care știa că El stătea la masă în casa fariseului, luând un vas de alabastru cu mir 38 și stând la spate, la picioarele Lui, plângând, a început să-I stropească picioarele cu lacrimi, și I le ștergea cu părul capului ei și Îi sărutaⁿ picioarele și le ungea cu 39 mir. Și, văzând <i>aceasta</i>, fariseul care-L invitase și-a zis în sine, spunând: „Acesta*, dacă ar fi profet, ar cunoaște cine și ce fel de femeie <i>este</i> cea care-L atinge, 40 pentru că este păcătoasă“. Și Isus, răspunzând, i-a zis: „Simone, am să-ți spun ceva“. Și el a zis^o: „Spune, Învățătorule!“ „Erau doi datornici ai unui creditor: unul îi datora cinci sute de dinari și</p>	<p>33 *Mt. 3.4. Mc. 1.6. Cap. 1.15.</p>
<p>27 *Mal. 3.1.</p>	<p>28</p>	<p>41</p>	<p>35 *Mt. 11.19.</p>
			<p>Isus în casa lui Simon 36 *Mt. 26.6. Mc. 14.3. Ioan 11.2.</p>
			<p>39 *Cap. 15.2.</p>

^a Unele ms. „Se ridică“ ^b Unele ms. „Domnul“; alte ms. „acel Isus“ ^c Unele ms. „Și, în același ceas“; alte ms. „În ziua aceea“ ^d Unele ms. „le-a dat să vadă“ ^e Unele ms. omit ^f Sau „palatele“ ^g Unele ms. omit „Pentru că“; alte ms. „Adevărat vă spun“ ^h Unele ms. „nici un profet“ ⁱ Unele ms. ad. „Botezătorul“ ^j Sau „cel mai mic“ ^k Au făcut fără efect ^l Unele ms. ad. „Și Domnul a spus:“ ^m Unele ms. „am cântat“ ⁿ Sau „Îi acoperea cu sărutări“ ^o Unele ms. „zice“

<p>42 celălalt cincizeci. Dar^a, neavând ei <i>cu ce</i> să plătească, i-a iertat pe amândoi; ^bdeci care dintre ei îl</p> <p>43 va iubi mai mult?“ Și Simon, răspunzând, I-a spus: „Presupun că acela căruia i-a iertat mai mult“.</p> <p>44 Și El i-a spus: „Drept ai judecat“.</p> <p>44 Și, întorcându-Se spre femeie, i-a spus lui Simon: „Vezi tu această femeie? Am intrat în casa ta; apă pentru picioarele Mele nu Mi-ai dat, dar ea Mi-a stropit</p>	<p>45 picioarele cu lacrimile ei și le-a 45 șters cu părul capului^a ei. Sărutare nu Mi-ai dat, dar ea, de când am intrat, n-a încetat să-Mi sărute^c</p> <p>46 picioarele. Cu* untdelemn capul nu Mi l-ai uns, dar ea cu mir Mi-a</p> <p>47 uns picioarele. De aceea* îți spun: Iertate sunt păcatele ei cele multe, pentru că a iubit mult; dar cel</p> <p>48 căruia i se iartă puțin, iubește puțin“.</p> <p>48 Și ei i-a spus: „Iertate* sunt 49 păcatele tale“.</p> <p>49 Și cei care stăteau cu <i>El</i> la masă au început să spună în ei înșiși: „Cine* este Acesta</p> <p>50 care iartă și păcatele?“ Dar <i>El</i> i-a zis femeii: „Credința* ta te-a mântuit; du-te în pace“.</p>	<p>6 Și alta a căzut pe stâncă; și, crescând, s-a uscat, pentru că nu</p> <p>7 avea umezeală. Și alta a căzut în mijlocul spinilor; și spinii, crescând împreună cu <i>ea</i>, au înăbușit-o.</p> <p>8 Și alta a căzut în^f pământul cel bun și, crescând, a făcut rod însutit“.</p> <p>9 Spunând acestea, striga: „Cine are urechi de auzit să audă“.</p> <p>10 Și ucenicii* Săi Îl întrebau, spunând^a: „Ce să fie parabola aceasta?“</p> <p>10 Și El a spus: „Vouă vă este dat să cunoașteți tainele Împărăției lui Dumnezeu, dar celorlalți <i>li se vorbește</i> în parabole, pentru ca, văzând*, să nu vadă și, auzind, să nu înțeleagă“.</p> <p>11 Iar parabola* este aceasta: Sămânța este Cuvântul lui Dumnezeu.</p> <p>12 Iar cele de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul și ia Cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să fie mântuiți.</p> <p>13 Iar cele de pe stâncă sunt cei care, când aud, primesc Cuvântul cu bucurie; și aceștia nu au rădăcină: cei care cred pentru un timp și, la vreme de încercare, se</p> <p>14 leapădă. Iar ceea ce a căzut între spini^g, aceștia sunt cei care, auzind, merg mai departe și sunt înăbușiți sub griji și bogăție și plăceri ale vieții^h, și nu aduc rod</p> <p>15 la desăvârșire^l. Iar ceea ce <i>este</i> în pământul bun, aceștia sunt cei care, auzind Cuvântul, îl păstrează într-o inimă curată și bună și rodesc în răbdare.</p> <p>16 Și nimeni*, aprinzând o lumină, n-o acoperă cu un vas, nici n-o pune sub pat, ci o așază în sfeșnic, pentru ca cei care intră să</p> <p>17 vadă lumina. Pentru că* nu este nimic ascuns care nu va fi descoperit, nici tănuț care nu va fi cunoscut și nu va veni la lumină.</p> <p>18 Luați seama deci cum auziți; pentru că* oricui are i se va da; și oricui nu are, i se va lua și ceea ce i se pare că are“.</p>	<p>9 *Mt. 13.10. Mc. 4.10.</p> <p>10 *Is. 6.9. Mc. 4.12.</p> <p>11 *Mt. 13.18. Mc. 4.14.</p>
<p>46 *Ps. 23.5.</p> <p>47 *1 Tim. 1.14.</p> <p>48 *Mt. 9.2. Mc. 2.5.</p> <p>49 *Mt. 9.3. Mc. 2.7.</p> <p>50 *Mt. 9.22. Mc. 5.34; 10.52. Cap. 8.48; 18.42.</p>	<p>8</p> <p>Și a fost că, după aceea, El umbla din cetate în cetate și din sat în sat, predicând și vestind Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu; și cei doisprezece <i>erau</i> împreună cu El, și unele* femei care fuseseră vindecate de dureri rele și de neputințe: Maria, numită Magdalena^d, din** care ieșiseră</p> <p>3 șapte demoni, și Ioana, soția lui Cuza, administratorul lui Irod, și Suzana și multe altele, care Îi^e slujeau din bunurile lor.</p> <p>4 Și, adunându-se o mare mulțime și aceia care veneau la El din fiecare cetate, El le-a vorbit prin</p> <p>5 parabolă: „Semănătorul a ieșit să-și semene sămânța. Și, pe când semăna el, o parte a căzut lângă drum și a fost călcată în picioare, și păsările cerului au mâncat-o.</p>	<p>16</p> <p>Și nimeni*, aprinzând o lumină, n-o acoperă cu un vas, nici n-o pune sub pat, ci o așază în sfeșnic, pentru ca cei care intră să vadă lumina. Pentru că* nu este nimic ascuns care nu va fi descoperit, nici tănuț care nu va fi cunoscut și nu va veni la lumină. Luați seama deci cum auziți; pentru că* oricui are i se va da; și oricui nu are, i se va lua și ceea ce i se pare că are“.</p>	<p>11 *Mt. 13.18. Mc. 4.14.</p>
<p>Isus vestește Evanghelia</p> <p>2 *Mt. 27.55; 27.56. **Mc. 16.9.</p>	<p>2</p> <p>Și a fost că, după aceea, El umbla din cetate în cetate și din sat în sat, predicând și vestind Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu; și cei doisprezece <i>erau</i> împreună cu El, și unele* femei care fuseseră vindecate de dureri rele și de neputințe: Maria, numită Magdalena^d, din** care ieșiseră</p> <p>3 șapte demoni, și Ioana, soția lui Cuza, administratorul lui Irod, și Suzana și multe altele, care Îi^e slujeau din bunurile lor.</p> <p>4 Și, adunându-se o mare mulțime și aceia care veneau la El din fiecare cetate, El le-a vorbit prin</p> <p>5 parabolă: „Semănătorul a ieșit să-și semene sămânța. Și, pe când semăna el, o parte a căzut lângă drum și a fost călcată în picioare, și păsările cerului au mâncat-o.</p>	<p>16</p> <p>Și nimeni*, aprinzând o lumină, n-o acoperă cu un vas, nici n-o pune sub pat, ci o așază în sfeșnic, pentru ca cei care intră să vadă lumina. Pentru că* nu este nimic ascuns care nu va fi descoperit, nici tănuț care nu va fi cunoscut și nu va veni la lumină. Luați seama deci cum auziți; pentru că* oricui are i se va da; și oricui nu are, i se va lua și ceea ce i se pare că are“.</p>	<p>Lumina (Mc. 4.21-25)</p> <p>16 *Mt. 5.15. Cap. 11.33.</p> <p>17 *Mt. 10.26. Cap. 12.2.</p>
<p>Parabola semănătorului (Mt. 13.1-23; Mc. 4.1-20)</p>	<p>4</p> <p>Și, adunându-se o mare mulțime și aceia care veneau la El din fiecare cetate, El le-a vorbit prin</p> <p>5 parabolă: „Semănătorul a ieșit să-și semene sămânța. Și, pe când semăna el, o parte a căzut lângă drum și a fost călcată în picioare, și păsările cerului au mâncat-o.</p>	<p>17</p> <p>Și nimeni*, aprinzând o lumină, n-o acoperă cu un vas, nici n-o pune sub pat, ci o așază în sfeșnic, pentru ca cei care intră să vadă lumina. Pentru că* nu este nimic ascuns care nu va fi descoperit, nici tănuț care nu va fi cunoscut și nu va veni la lumină. Luați seama deci cum auziți; pentru că* oricui are i se va da; și oricui nu are, i se va lua și ceea ce i se pare că are“.</p>	<p>18 *Mt. 13.12; 25.29. Cap. 19.26.</p>

^a Unele ms. omit ^b Unele ms. ad. „spune“ ^c Sau „să-Mi acopere cu sărutări“ ^d Sau „din Magdala“ ^e Unele ms. „le“ ^f Unele ms. „pe“ ^g Sau „unde erau spini“ ^h Din lumea aceasta ⁱ Sau „nu aduc rod la coacere“

**Mama și frații
lui Isus**
(Mt. 12.46-50;
Mc. 3.31-35)

19 Și au venit la El mama Lui^a
și frații Lui și nu puteau să ajungă
20 la El, din cauza mulțimii. Și I s-a
spus^b: „Mama Ta și frații Tăi stau
21 afară, dorind să Te vadă“. Dar El,
răspunzând, le-a zis: „Mama Mea
și frații Mei sunt aceia care aud
Cuvântul lui Dumnezeu și îl^a îm-
plinesc“.

**Potolirea
furtunii**
(Mt. 8.23-27;
Mc. 4.35-41)

22 Și a fost că, într-una din zile,
S-a suit într-o corabie împreună cu
ucenicii Săi și le-a zis: „Să trecem
de cealaltă parte a lacului“. Și au
23 pornit. Și, pe când vâsleau ei, El a
adormit; și o furtună de vânt s-a lă-
sat pe lac, și luau apă^c, și erau în
24 primejdie. Și, venind la El, L-au
trezit, spunând: „Stăpâne, Stăpâne,
pierim!“ Iar El, ridicându-Se, a
muștră vântul și furia apei; și au
25 încetat și s-a făcut liniște. Și le-a
spus: „Unde vă este credința?“ Și
ei s-au temut și s-au mirat, zicând
unii către alții: „Deci cine este
Acesta care poruncește chiar și
vânturilor și apei, și ele îl ascultă?“

**Vindecarea
unui
demonizat**
(Mt. 8.28-34;
Mc. 5.1-20)

26 Și au ajuns în ținutul gadare-
nilor^d, care este de partea cealaltă
27 a Galileii. Și, când a ieșit pe uscat,
L-a întâmpinat un om din cetate,
care avea demoni de mult timp, și
nu purta haină și nu locuia în casă,
28 ci în morminte. Și, văzându-L pe
Isus, a strigat și a căzut^e înaintea
Lui și a spus cu glas tare: „Ce am
eu a face cu Tine, Isuse, Fiul al
Dumnezeului celui Preaînalt? Te
29 rog, nu mă chinui“. Pentru că El
porunca duhului necurat să iasă din
om; pentru că de mult timp^f îl apuca-
se și omul era ținut sub pază, legat
cu lanțuri și cu obezi, și el, rupând
legăturile, era dus de demon în
30 pustiu. Și Isus l-a întrebat, spu-
nând: „Care-ți este numele?“ Și el
a spus: „Legiune“, pentru că mulți
31 demoni intraseră în el. Și ei

Îl rugau să nu le poruncească^g
32 să plece în* Adânc. Și era acolo
o turmă cu mulți porci, păscând
pe^h munte; și L-au rugat să le îngă-
duie să intre în ei. Și le-a îngăduit.
33 Și demonii, ieșind din om, au in-
trat în porci; și turma s-a repezit de
pe malul abrupt în lac și s-a înecat.
34 Dar cei care îi pășteau, văzând ce
s-a întâmplat, au fugit șiⁱ au dat de
35 știre în cetate și în ținut. Și au ieșit
să vadă ce s-a întâmplat; și au ve-
nit la Isus și l-au găsit pe omul din
care ieșiseră^j demonii șezând la pi-
cioarele lui Isus, îmbrăcat și întreg
36 la minte; și s-au temut. Și cei care
văzuseră^k cele întâmplate le-au
spus cum fusese vindecat demoni-
37 zatul. Și toată* mulțimea din împre-
jurimea gadarenilor L-a** rugat să
plece de la ei, pentru că erau cu-
prinși de mare frică; și El, intrând
38 în corabie, S-a întors. Iar omul* din
care ieșiseră demonii îl ruga să
fie împreună cu El. Dar Isus^l l-a tri-
39 mis, spunând: „Întoarce-te la tine
acasă și istorisește tot ce ți-a făcut
Dumnezeu“. Și a plecat, vestind prin
toată cetatea tot ce îi făcuse Isus.
40 Și a fost că, atunci când S-a
întors Isus, mulțimea L-a primit
cu bucurie^m, pentru că toți îl aș-
41 teptau. Și, iată, a venit un bărbat,
al cărui nume era Iair, și el era
mai-mare al sinagogii și, căzând
la picioarele lui Isus, L-a rugat să
42 intre în casa lui, pentru că avea
o singură fiică, de vreo doispre-
zece ani, și ea era pe moarte.
Și, pe când mergea El, mulțimile
43 îl îmbulzeau. Și* o femeie, care
de doisprezece ani avea hemo-
ragie care cheltuise cu doctorii
tot ce aveaⁿ, neputând fi vinde-
44 cată de nici unul, venind pe dina-
poi, a atins marginea^o hainei Lui;
și îndată s-a oprit hemoragia ei.

31 *Apoc. 20.3.

37 *Mt. 8.34.
**Fap. 16.39.

38 *Mc. 5.18.

**Vindecarea
unei femei și
învierea
fiicei lui Iair**
(Mt. 9.18-26;
Mc. 5.21-43)

43 *Mt. 9.20.

^a Unele ms. omit ^b Unele ms. ad. „zicând“ ^c Lit. „se umpleau“ ^d Au acostat în ținutul gadarenilor; unele ms. „gherasenilor“; alte ms. „gherghesenilor“ ^e Unele ms. „văzându-L pe Isus și strigând, a căzut“ ^f Sau „deseori“ ^g Unele ms. „el îl ruga să nu-i poruncească“ ^h Lit. „în“ ⁱ Unele ms. ad. „plecând“ ^j Sau „fuseseră scoși“ ^k Unele ms. ad. „de asemenea“ ^l Unele ms. „El“; alte ms. omit „Isus“ ^m Sau „bine“ ⁿ Pentru întreținerea vieții; unele ms. omit „care cheltuise cu doctorii tot ce avea“ ^o Sau „ciucurele“

<p>46 *Mc. 5.30. Cap. 6.19.</p> <p>49 *Mc. 5.35.</p> <p>52 *Ioan 11.11; 11.13.</p> <p>54 *Cap. 7.14. Ioan 11.43.</p> <p>56 *Mt. 8.4; 9.30. Mc. 5.43.</p> <p>Trimiterea celor doisprezece (Mt. 10.1-15; Mc. 6.7-13)</p> <p>1 *Mc. 3.13. 2 *Mt. 10.7,8. Mc. 6.12. Cap. 10.1,9. 3 *Mt. 10.9. Cap. 10.4; 22.35.</p>	<p>45 Și Isus a spus: „Cine M-a atins?“ Și, toți tăgăduind, Petru și cei <i>care</i> <i>erau</i> cu El au spus: „Stăpâne, mulțimile Te împresoară și Te îmbulzesc, și zici: «Cine M-a a- 46 tins?»»“ Și Isus a spus: „M-a atins cineva, pentru că Eu am cunoscut că a ieșit putere* din Mine“. 47 Și femeia, văzând că nu a rămas ascunsă, a venit tremurând și, căzând înaintea Lui, a spus^a înaintea întregului popor din ce cauză Îl atinsese și cum fusese 48 vindecată îndată. Și El i-a spus^b: „Îndrăznește^c, fiică, credința ta te-a vindecat^d; du-te în pace“. 49 Pe* când vorbea El încă, vine cineva de la mai-marele sinago- gii, spunându-i: „Fiica ta a murit; nu-L mai supăra pe Învățătorul“. 50 Dar Isus, auzind, i-a răspuns^e: „Nu te teme; crede numai, și ea va fi 51 salvată“. 52 Și, când a venit acasă^f, n-a lăsat pe nimeni să intre, decât pe Petru și pe Ioan și pe Iacov^g și pe tatăl copilei și pe mama ei. 53 Și toți plângeau și o jeleau. Dar El a spus: „Nu plângeți; pentru că^h 54 n-a murit, ci* doarme“. 55 Și râdeau de El, știind că murise. Dar El, scoțându-i pe toți afară șiⁱ apu- când-o de mână, a strigat, spunând: 56 „Copilă, ridică-te^j!“ 57 Și duhul ei s-a întors și ea s-a ridicat îndată; și El a poruncit să i se dea <i>copilei</i> 58 să mănânce. Și părinții ei erau uimiți. Dar El* le-a poruncit să nu spună nimănui ce se întâmplase.</p> <p>9 Și, după* ce i-a chemat pe cei doisprezece^k, le-a dat putere și autoritate peste toți demonii și 2 să vindece boli. Și i-a* trimis să vestească Împărăția lui Dumne- zeu și să-i vindece pe cei bolnavi. 3 Și le-a* zis: „Nu luați nimic pen- tru drum: nici toiag^l, nici traistă, nici pâine, nici bani^m, nici să</p>	<p>4 nu aveți câte două haineⁿ. Și în* orice casă veți intra, acolo rămâneți 5 și de acolo ieșiți. Și*^c, <i>cât despre</i> cei care nu vă primesc, plecând din cetatea aceea, scuturați** și^c praful de pe picioarele voastre, ca mărtu- 6 rie împotriva lor“. 7 Și ei, plecând, treceau prin sate, vestind Evanghelia și vindecând pretutindeni.</p> <p>8 Și tetrarhul Irod a auzit despre toate cele care se făceau^o; și era nedumerit, pentru că se spunea de către unii că Ioan a înviat dintre 9 morți, și de alții că s-a arătat Ilie, și de alții că a înviat un profet, 10 unul din vechime. Și Irod spunea: „Lui Ioan, eu i-am tăiat capul; dar cine este Acesta despre care aud^p astfel de lucruri?“ Și* căuta să-L vadă.</p> <p>11 Și apostolii, întorcându-se, I-au istorisit tot ce au făcut. Și, luându-i cu Sine, S-a retras deo- parte, într-un loc pustiu al unei 12 cetăți numite Betsaida^q. Iar mul- țimile, aflând, L-au urmat; și El i-a primit^r și le vorbea despre Îm- părăția lui Dumnezeu și îi vindeca pe cei care aveau nevoie de vin- 13 decare. Și* ziua a început să se plece spre seară; și cei doispre- zece au venit și I-au spus: „Dă drumul mulțimii, ca să meargă în satele și cătunele din jur și să găzduiască și să găsească hrană; 14 pentru că aici suntem într-un loc pustiu“. 15 Și El le-a zis: „Dați-le voi să mănânce!“ 16 Și ei au spus: „Nu avem mai mult de cinci pâini și doi pești, afară numai dacă noi am merge și am cumpăra hrană 17 pentru tot poporul acesta“. 18 Pen- tru că erau cam cinci mii de băr- bați. Și El le-a zis ucenicilor Săi: „Puneți-i să stea jos, în cete de 19 câte cincizeci“. 20 Și au făcut așa și i-au pus pe toți să stea jos.</p>	<p>4 *Mt. 10.11. Mc. 6.10.</p> <p>5 *Mt. 10.14. **Fap. 13.51</p> <p>Irod și Ioan Botezătorul (Mt. 14.1-2; Mc. 6.14-16)</p> <p>9 *Cap. 23.8.</p> <p>Prima înmulțire a pâinilor (Mt. 14.13-21; Mc. 6.30-44; Ioan 6.1-13)</p> <p>12 *Mt. 14.15. Mc. 6.35. Ioan 6.1,5.</p>
--	--	---	--

^a Unele ms. „I-a spus“ ^b Unele ms. „a spus“ ^c Unele ms. omit ^d Sau „te-a mântuit“ ^e Unele ms. ad. „zicând“ ^f Unele ms. „a intrat în casă“ ^g Unele ms. „și pe Iacov și pe Ioan“ ^h Unele ms. omit „pentru că“ ⁱ Unele ms. omit „scoțându-i pe toți afară și“ ^j Sau „trezește-te“ ^k Unele ms. ad. „ucenici ai Săi“ ^l Unele ms. „toiage“ ^m Bani de argint ⁿ Sau „cămăși“ ^o Unele ms. ad. „prin El“ ^p Unele ms. ad. „eu“ ^q Unele ms. „într-o cetate numită Betsaida“; alte ms. „un loc pustiu care este Betsaida“ ^r I-a primit bine

	<p>16 Și, luând cele cinci pâini și cei doi pești, privind spre cer, le-a binecuvântat și le-a frânt și le-a dat ucenicilor ca să le pună</p> <p>17 înaintea mulțimii. Și toți au mâncat și s-au săturat; și s-a ridicat ce le-a prisosit, douăsprezece coșnițe^a de firimituri^b.</p>	<p>29 cov, S-a suit pe munte ca să Se roage. Și a fost că, pe când Se ruga El, chipul feței Lui s-a făcut altul^c, și îmbrăcămintea Lui, albă strălucitoare. Și, iată, vorbeau cu El doi bărbați, care erau Moise și Ilie, care, arătându-se în glorie, vorbeau despre plecarea Lui, pe care urma s-o împlinească în Ierusalim. Iar Petru și cei împreună cu el erau* îngreuiți de somn; și, trezindu-se deplin, au văzut gloria Lui și pe cei doi bărbați care stăteau cu El. Și a fost că, pe când se despărțeau de El, Petru l-a zis lui Isus: „Stăpâne, este bine ca noi să fim aici și să facem trei corturi^f: unul pentru Tine și unul pentru Moise și unul pentru Ilie“, neștiind ce spune. Și, pe când spunea el acestea, a venit un nor și i-a umbrit^g; și s-au temut când ei^h au intrat în nor. Și a venit un glas din nor, spunând: „Acesta* este Fiul Meu Preaiubitⁱ; de** El să ascultați!“ Și, pe când era glasul^j acesta, Isus S-a aflat singur. Și ei* au tăcut și n-au spus nimănu nimic în acele zile despre ce văzuseră.</p>	
<p>Mărturia lui Petru despre Isus (Mt. 16.13-20; Mc. 8.27-30)</p> <p>19 *Mt. 14.2. Vers. 7,8.</p> <p>20 *Mt. 16.16. Ioan 6.69.</p>	<p>18 Și a fost că, pe când Se ruga singur, ucenicii erau cu El; și El i-a întrebat, spunând: „Cine zic mulțimile că sunt Eu?“ Și ei, răspunzând, au spus: „Ioan* Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții, că a înviat un profet din vechime“.</p> <p>20 Și le-a spus: „Dar voi, cine ziceți că sunt Eu?“ Și Petru*, răspunzând, a spus: „Hristosul lui Dumnezeu“.</p>	<p>31 Și*, impunându-le, le-a poruncit să nu spună nimănui această, zicând: „Trebuie ca Fiul* Omului să sufere multe^c și să fie respins de bătrâni și de preoții de seamă și de cărturari și să fie omorât și a treia zi să învieze“.</p> <p>21 Și* le spunea tuturor: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși și să-și ia zilnic^d crucea și să Mă urmeze.</p> <p>22 Pentru că oricine va vrea să-și salveze viața o va pierde; dar oricine își va pierde viața pentru Mine, acela o va salva. Pentru că*, ce i-ar folosi unui om dacă ar câștiga toată lumea și s-ar distruge sau s-ar pierde pe sine? Pentru că* de oricine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, de acela Se va rușina Fiul Omului când va veni în gloria Sa și a Tatălui și a sfinților îngeri. Dar vă spun, în adevăr*, sunt unii dintre cei care stau aici care nicidecum nu vor gusta moartea până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu“.</p>	<p>32 *Dan. 8.18; 10.9.</p>
<p>Primul anunț al morții și al învierii Sale (Mt. 16.21-28; Mc. 8.31-9.1)</p> <p>21 *Mt. 16.20. 22 *Mt. 17.22.</p> <p>23 *Mt. 10.38; 16.24. Mc. 8.34. Cap. 14.27.</p> <p>25 *Mt. 16.26. Mc. 8.36.</p> <p>26 *Mt. 10.33. Mc. 8.38. 2 Tim. 2.12.</p> <p>27 *Mt. 16.28. Mc. 9.1.</p>	<p>23 Și*, impunându-le, le-a poruncit să nu spună nimănui această, zicând: „Trebuie ca Fiul* Omului să sufere multe^c și să fie respins de bătrâni și de preoții de seamă și de cărturari și să fie omorât și a treia zi să învieze“.</p> <p>24 Și* le spunea tuturor: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși și să-și ia zilnic^d crucea și să Mă urmeze.</p> <p>25 Pentru că oricine va vrea să-și salveze viața o va pierde; dar oricine își va pierde viața pentru Mine, acela o va salva. Pentru că*, ce i-ar folosi unui om dacă ar câștiga toată lumea și s-ar distruge sau s-ar pierde pe sine? Pentru că* de oricine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, de acela Se va rușina Fiul Omului când va veni în gloria Sa și a Tatălui și a sfinților îngeri. Dar vă spun, în adevăr*, sunt unii dintre cei care stau aici care nicidecum nu vor gusta moartea până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu“.</p>	<p>33 Și a fost că, pe când Se ruga singur, ucenicii erau cu El; și El i-a întrebat, spunând: „Cine zic mulțimile că sunt Eu?“ Și ei, răspunzând, au spus: „Ioan* Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții, că a înviat un profet din vechime“.</p> <p>34 Și le-a spus: „Dar voi, cine ziceți că sunt Eu?“ Și Petru*, răspunzând, a spus: „Hristosul lui Dumnezeu“.</p> <p>35 Și*, impunându-le, le-a poruncit să nu spună nimănui această, zicând: „Trebuie ca Fiul* Omului să sufere multe^c și să fie respins de bătrâni și de preoții de seamă și de cărturari și să fie omorât și a treia zi să învieze“.</p> <p>36 Și* le spunea tuturor: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine însuși și să-și ia zilnic^d crucea și să Mă urmeze.</p> <p>37 Pentru că oricine va vrea să-și salveze viața o va pierde; dar oricine își va pierde viața pentru Mine, acela o va salva. Pentru că*, ce i-ar folosi unui om dacă ar câștiga toată lumea și s-ar distruge sau s-ar pierde pe sine? Pentru că* de oricine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, de acela Se va rușina Fiul Omului când va veni în gloria Sa și a Tatălui și a sfinților îngeri. Dar vă spun, în adevăr*, sunt unii dintre cei care stau aici care nicidecum nu vor gusta moartea până nu vor vedea Împărăția lui Dumnezeu“.</p>	<p>35 *Mt. 3.17. **Fap. 3.22.</p> <p>36 *Mt. 17.9.</p>
<p>Transfigurarea (Mt. 17.1-9; Mc. 9.2-10)</p>	<p>28 Și a fost că, la aproape opt zile după cuvintele acestea, luându-i cu Sine pe Petru și pe Ioan și pe Ia-</p>	<p>40 Și i-am rugat pe ucenicii Tăi să-l scoată și n-au putut“. Și Isus, răspunzând, a spus: „O, generație necredincioasă și stricată, până când voi fi cu voi și vă voi îngădui? Adu-l aici pe fiul tău!“</p> <p>42 Și, pe când venea el, demonul l-a trântit și l-a zguduit puternic; și Isus a muștrănat duhul necurat și a</p>	<p>Vindecarea unui demonizat (Mt. 17.14-21; Mc. 9.14-29)</p>

^a Vezi adn. Mt. 14.20. ^b Sau „ce le-a prisosit ca firimituri, douăsprezece coșnițe“ ^c Sau „să sufere mult“ ^d Unele ms. omit „zilnic“ ^e De alt fel ^f Sau „colibe“ ^g Cuvânt folosit și referitor la norul care acoperea și umplea de glorie Cortul Întâlnirii ^h Unele ms. „aceia“ (probabil Moise și Ilie) ⁱ Sau „Fiul Meu cel Preaiubit“; unele ms. „Fiul Meu cel Ales“ ^j Sau „după ce a fost glasul“

<p><i>Al doilea anunț al morții și al învierii Sale (Mt. 17.22-23; Mc. 9.30-32)</i></p>	<p>vindecat copilul și l-a dat înapoi 43 tatălui său. Și toți erau uimiți de măreția lui Dumnezeu. Și, <i>pe când</i> toți se minunau de tot ce făcea^a Isus^b, le-a zis ucenicilor Săi: „Să pătrundă în urechile voastre cuvintele acestea; pentru că Fiul Omului va fi dat în 44 mâinile oamenilor^c“. Dar* ei nu 45 înțelegeau vorbirea aceasta și le era ascunsă, ca să nu o priceapă; și se temeau să-L întrebe despre vorbirea aceasta.</p>	<p>55 Dar El, întorcându-Se, i-a mustrat și a spus: „Nu știți de ce duh sunteți <i>însuflețiți</i>; pentru că Fiul* Omului n-a venit ca să piardă viețile oamenilor, ci ca să <i>le</i> mântuiască^d“. Și au mers în alt sat. 57 Și^k, pe când mergeau pe drum, cineva I-a zis: „Te voi urma oriunde vei merge, Doamne^l“. Și Isus i-a spus: „Vulpile au vizuini și păsările cerului <i>au</i> cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-și 59 plece capul^e“. Și a zis altuia: „Urmează-Mă!“ Dar* el a spus: „Doamne, dă-mi voie întâi să merg ca să-l înmormântezi pe tatăl 60 meu^f“. Dar Isus^m i-a spus: „Lasă morții să-și înmormânteze morții lor, iar tu mergi și vestește Împărăția lui Dumnezeu^g“. Și un altul, de asemenea, a spus: „Te* voi urma, Doamne; dar întâi dă-mi voie să-mi iau rămas bun de la 62 cei din casa mea^h“. Dar Isus i-a zis: „Nimeni, care și-a pus mâna pe plug și privește înapoi, nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu“.</p>	<p>55 *Ioan 3.17; 12.47. <i>Cum să-L urmăm pe Isus (Mt. 8.18-22)</i></p>
<p><i>Cine este mai mare (Mt. 18.1-5; Mc. 9.33-40)</i></p>	<p>46 Și a pătruns în^c ei un gând: cine 47 ar fi mai mare între ei. Și Isus, cunoscând^d gândul inimii lor, a luat un copilăș și l-a pus lângă El; 48 și le-a spus: „Oricine* va primi pe acest copilăș în Numele Meu, pe Mine Mă primește; și oricine Mă va primi pe Mine Îl primește pe Cel care M-a trimis pe Mine; pentru că** cine este mai mic între voi toți acela este^e mare^e“. 49 Și Ioan*, răspunzând, a spus: „Stăpâne, am văzut pe cineva scoțând demoni^f în Numele Tău și l-am oprit, pentru că nu <i>Te</i> 50 urmează cu noi^g“. Și Isus i-a zis: „Nu-l opriți; pentru că cine* nu este împotriva voastră este pentru voi^h“.</p>	<p>10 Iar după acestea, Domnul a rânduit și pe alți șaptezeciⁿ și i-a trimis* câte doi, înaintea feței Sale, în fiecare cetate și loc unde urma El să vină. Și^o le zicea: „Secerișul*, în adevăr, <i>este</i> mare, dar** lucrătorii <i>sunt</i> puțini; rugați deci pe Domnul secerișului să scoată lucrători la secerișul Său. 3 Mergeți; iată*, Eu^l vă trimit ca <i>pe niște</i> miei în mijlocul lupilor. 4 Nu* purtați pungă, nici traistă, nici încălțăminte^p; și nu** salutați 5 pe nimeni pe drum. Și, în* orice casă veți intra, întâi spuneți: «Pace casei acesteia!» Și, dacă^q este acolo un fiu al păcii, pacea voastră se va odihni peste el; dar, dacă</p>	<p>59 *Mt. 8.21. 61 *Împ. 19.20 <i>Trimiterea celor șaptezeci</i> 1 *Mt. 10.1. Mc. 6.7. 2 *Mt. 9.37; 9.38. Ioan 4.35. **2 Tes. 3.1.</p>
<p><i>Isus respins de samariteni</i></p>	<p>51 Și a fost că, pe când se împlineau zilele înălțării* Sale^h, El Și-a îndreptat fața hotărât să 52 meargă la Ierusalim și a trimis soli înaintea feței Sale; și ei, ducându-se, au intrat într-un sat de samariteni, ca să facă pregătiri pentru El. Și* nu L-au primit, pentru că fața Lui era <i>îndreptată</i> să 53 meargă la Ierusalim. Și ucenicii Săi, Iacov și Ioan, văzând <i>aceasta</i>, au spus: „Doamne, vrei să spunem să coboare foc din cer și să-i mistuie, cum a făcut și Ilieⁱ*?“</p>	<p>3 *Mt. 10.16. 4 *Mt. 10.9; 10.10. Mc. 6.8. Cap. 9.3. **2Împ. 4.29. 5 *Mt. 10.12.</p>	

^a Unele ms. „tot ce făcuse“ ^b Unele ms. „El“ ^c Sau „printre“ ^d Unele ms. „văzând“ ^e Unele ms. „va fi“ ^f Unele ms. „demonii“ ^g Unele ms. „împotriva noastră, este pentru noi“ ^h Lit. „primirii Sale sus“ ⁱ Unele ms. omit „cum a făcut și Ilie“ ^j Unele ms. omit „și a spus: «Nu știți de ce duh sunteți *însuflețiți*; pentru că Fiul Omului n-a venit ca să piardă viețile oamenilor, ci ca să *le* mântuiască».“ ^k Unele ms. ad. „a fost că“ ^l Unele ms. omit ^m Unele ms. „El“ ⁿ Unele ms. „șaptezeci și doi“ ^o Unele ms. „Deci“ ^p Lit. „sandale“ ^q Unele ms. ad. „în adevăr“

<p>7 *Mt. 10.11. **1Cor.10.27 †Mt. 10.10. 1 Cor. 9.4. 1 Tim. 5.18.</p>	<p>7 nu, se va întoarce la voi. Și* rămâneți în aceeași casă, mâncând** și bând cele ce au ei^a; pentru că vrednic† este lucrătorul de plata lui. Nu vă mutați din casă în casă.</p>	<p>de aceasta, că duhurile vi se supun; ci bucurați-văⁱ că numele* voastre sunt scrise în ceruri^c.</p>	<p>20 *Ex. 32.32. Ps. 69.28. Is. 4.3. Dan. 12.1. Filip. 4.3. Ev. 12.23. Apoc. 13.8; 20.12; 21.27. 21 *Mt. 11.25.</p>
<p>9 *Cap. 9.2. **Mt. 3.2; 4.17; 10.7.</p>	<p>8 Și, în orice cetate veți intra, și ei vă primesc, mâncați ce vi se pune</p>	<p>21 În* același ceas, Isus^j S-a bucurat în duh^k și a spus: „Te laud, Tată, Domn al cerului și al pământului, pentru că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor; da, Tată, pentru că așa a fost plăcut înaintea Ta. ^lToate* Mi-au fost date de</p>	<p>22 *Mt. 28.18. Ioan 3.35; 5.27; 17.2. **Mt. 11.27 Ioan 1.18; 6.44,46.</p>
<p>11 *Mt. 10.14. Cap. 9.5. Fap. 13.51; 18.6.</p>	<p>9 înainte și* vindecați pe bolnavii din ea și spuneți-le: «Împărăția** lui Dumnezeu s-a apropiat de voi». Dar, în orice cetate veți intra^b și ei nu vă primesc, ieșiți</p>	<p>22 Tatăl Meu; și** nimeni nu cunoaște cine este Fiul, în afară de Tatăl, și cine este Tatăl, în afară de Fiul și de acela căruia vrea</p>	<p>23 *Mt. 13.16.</p>
<p>12 *Mt. 10.15. Mc. 6.11.</p>	<p>11 pe străzile ei și spuneți: «Chiar* praful care s-a lipit de noi^c din cetatea voastră îl scuturăm împotriva voastră; totuși să știți aceasta, că s-a apropiat^d Împărăția</p>	<p>23 Fiul să i-L descopere^c. Și, întorcându-Se spre ucenici, le-a spus deoparte: „Ferice* de ochii care</p>	<p>24 *1 Pet. 1.10.</p>
<p>13 *Mt. 11.21. **Ezec. 3.6.</p>	<p>12 lui Dumnezeu». Dar^e vă spun că în* ziua aceea mai ușor va fi pentru Sodoma decât pentru cetatea aceea. Vai* de tine, Horazine! Vai de tine, Betsaida! pentru că**</p>	<p>24 văd ce vedeți voi! Pentru că vă spun că* mulți profeți și împărați au dorit să vadă ceea ce vedeți voi, și n-au văzut; și să audă ceea ce auziți voi, și n-au auzit^c.</p>	<p>27 *Deut. 6.5. **Lev. 19.18</p>
<p>15 *Mt. 11.23. **Gen. 11.4. Deut. 1.28. Is. 14.13. Ier. 51.53. †Ezec.26.20; 32.18.</p>	<p>13 că**, dacă în Tir și în Sidon ar fi avut loc lucrările de putere care au avut loc în voi, de mult s-ar fi pocăit, șezând în sac și cenușă.</p>	<p>25 Și, iată, un învățător* al legii s-a ridicat, ispitindu-L și spunând: „Învățătorule, ce să fac ca să</p>	<p>28 *Lev. 18.5. Neem. 9.29. Ezec. 20.11; 20.13,21. Rom. 10.5. 29 *Cap. 16.15.</p>
<p>16 *Mt. 10.40. Mc. 9.37. Ioan 13.20. **1 Tes. 4.8. †Ioan 5.23.</p>	<p>14 Dar mai ușor va fi pentru Tir și pentru Sidon la judecată, decât</p>	<p>26 moștenesc^m viața eternă?^c Și El i-a zis: „Ce este scris în lege? Cum</p>	<p>29 *Ps. 38.11.</p>
<p>17 *Vers. 1. 18 *Ioan 12.31; 16.11. Apoc. 9.1; 12.8,9. 19 *Mc. 16.18. Fap. 28.5.</p>	<p>15 pentru voi. Și* tu, Capernaume, care ai fost înălțat** până la cer^f, vei fi coborât până† la Locuința morților^g. Cine* vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; și** cine vă respinge pe voi, pe Mine Mă respinge; iar† cine Mă respinge pe Mine, respinge pe Cel care M-a trimis pe Mine^c.</p>	<p>27 citești?^c Iar el, răspunzând, a spus: „Să-L* iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și cuⁿ tot cugețul tău; și** pe aproapele tău, ca</p>	<p>31 *Ps. 38.11.</p>
<p>Întoarcerea celor șaptezeci</p>	<p>17 Și cei șaptezeci s-au* întors cu bucurie, spunând: „Doamne, chiar demonii ni se supun în Numele</p>	<p>28 pe tine însuți^c. Și El i-a spus: „Drept ai răspuns; fă* aceasta și vei trăi^c. Dar el, dorind să* se îndreptățească, I-a zis lui Isus: „Și</p>	<p>32 *Cap. 16.15.</p>
<p>18 Tău^c. Și El le-a spus: „Am* văzut pe Satan căzând din cer ca un fulger. Iată, vă* dau^h autoritate să</p>	<p>18 Tău^c. Și El le-a spus: „Am* văzut pe Satan căzând din cer ca un fulger. Iată, vă* dau^h autoritate să</p>	<p>30 cine este aproapele meu?^c Și Isus, răspunzând, a spus: „Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, care l-au dezbrăcat și l-au rănit^o, și au plecat,</p>	<p>33 *Ps. 38.11.</p>
<p>19 călcați peste șerpi și peste scorpioni și peste toată puterea vrăjmașului; și nimic nu vă va vătăma</p>	<p>19 călcați peste șerpi și peste scorpioni și peste toată puterea vrăjmașului; și nimic nu vă va vătăma</p>	<p>31 lăsându-l pe jumătate mort. Și, din întâmplare, un preot cobora pe drumul acela; și, văzându-l, a* trecut înainte^c pe partea cealaltă.</p>	<p>34 *Ps. 38.11.</p>
<p>20 nicidecum. Totuși nu vă bucurați</p>	<p>20 nicidecum. Totuși nu vă bucurați</p>	<p>32 trecut înainte^c pe partea cealaltă.</p>	<p>35 *Ps. 38.11.</p>

^a Sau „ce vă oferă ei“ ^b Unele ms. „ați intra“ ^c Unele ms. ad. „pe picioare“; alte ms. ad. „pe picioarele noastre“ ^d Unele ms. ad. „de voi“ ^e Unele ms. omit ^f Unele ms. „Și tu, Capernaume, vei fi înălțat până la cer?“ ^g Gr. „hades“ ^h Unele ms. „v-am dat“ ⁱ Unele ms. ad. „mai degrabă“ ^j Unele ms. „El“ ^k Unele ms. „în Duhul Sfânt“ ^l Unele ms. ad. „Și, întorcându-Se spre ucenici, a spus:“ ^m Lit. „făcând ce anume, voi moșteni“ ⁿ Unele ms. „din“ ^o Lit. „i-au făcut răni“

<p>33 *Ioan 4.9.</p>	<p>32 Și tot astfel și un levit, ajungând la locul acela, a venit și a văzut și a trecut înainte^a pe partea cealaltă. Dar un samaritean* care călătoreea a venit la el și, văzându-l^b, i s-a făcut milă. Și s-a apropiat și i-a legat rănilor, turnând pe ele untdelemn și vin; și, punându-l pe animalul lui, l-a dus la un han și a îngrijit de el. Și a doua zi dimineața, pe când pleca^c, scoțând doi dinari, i-a dat hangiului și i-a spus^d: «Ai grijă de el; și orice vei mai cheltui, eu îți voi da înapoi la întoarcerea mea». Care^e dintre aceștia trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari?^f Și el a spus: „Cel care a avut milă de el^g”. Și Isus^g i-a spus: „Mergi și fă și tu la fel”.</p>	<p>4 dă-ne-o nouă zilnic. Și ne iartă nouă păcatele noastre, pentru că și noi iertăm oricui ne este dator. Și nu ne duce în ispită^m»^h.</p>	<p>Stăruința în rugăciune (Mt. 7.7-11)</p>
<p>Marta și Maria</p> <p>38 *Ioan 11.1; 12.2,3. 39 *1 Cor. 7.32. **Cap. 8.35. Fap. 22.3.</p>	<p>38 Și a fost că, pe când mergeau, El a intrat într-un sat. Și o femeie cu numele Marta* l-a primit în casa ei. Și ea avea o soră, numită Maria, care*, așezându-se și ea la** picioarele lui Isus^h, asculta cuvântul Său. Marta însă era ocupată cu multă slujire; și, apropiindu-se, a spus: „Doamne, nu-ți pasă că sora mea m-a lăsat să slujesc singură? Spune-i deci să mă ajute”. Dar Isusⁱ, răspunzând, i-a spus: „Marto, Marto, pentru multe te îngrijorezi și te tulburi tu; dar un* singur lucru este necesar: și Maria a ales partea cea bună, care nu i se va lua”.</p>	<p>5 Și le-a zis: „Cine dintre voi, având un prieten, va merge la el la miezul nopții și îi va spune: «Prietenule, împrumută-mi trei pâini, pentru că un prieten de-al meu a venit la mine din călătorie și n-am nimic să-i pun înainte»; și cel dinăuntru, răspunzând, va spune: «Nu mă supăraⁿ; ușa este deja închisă și copiii mei sunt cu mine în pat; nu pot să mă ridic să-ți dau»? Vă spun: chiar* dacă nu se va ridica să-i dea pentru că este prietenul său, totuși, pentru stăruința lui supărătoare, se va ridica și îi va da oricâte are nevoie.</p>	<p>8 *Cap. 18.1.</p>
<p>42 *Ps. 27.4.</p>	<p>39 Și ea avea o soră, numită Maria, care*, așezându-se și ea la** picioarele lui Isus^h, asculta cuvântul Său. Marta însă era ocupată cu multă slujire; și, apropiindu-se, a spus: „Doamne, nu-ți pasă că sora mea m-a lăsat să slujesc singură? Spune-i deci să mă ajute”. Dar Isusⁱ, răspunzând, i-a spus: „Marto, Marto, pentru multe te îngrijorezi și te tulburi tu; dar un* singur lucru este necesar: și Maria a ales partea cea bună, care nu i se va lua”.</p>	<p>9 Și* Eu vă spun: Cereți^o, și vi se va da; căutați, și veți găsi; bateți, și vi se va deschide. Pentru că oricine cere primește; și cine caută găsește; și celui care bate i se va deschide. Și cine dintre voi, care este tată, dacă îi va cere fiul pâine, el îi va da o piatră? sau^p un pește și, în loc de pește, îi va da un șarpe? sau, de asemenea, dacă îi va cere un ou, îi va da un scorpion? Deci, dacă voi, fiind răi, știți să dați daruri bune copiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl cel din cer va da^q Duh Sfânt celor care-L cer de la El?^r</p>	<p>9 *Mt. 21.22. Mc. 11.24. Ioan 15.7. Iac. 1.6. 1 Ioan 3.22.</p>
<p>Tatăl nostru (Mt. 6.9-13)</p>	<p>11 Și a fost că, pe când Se ruga El într-un loc, când a încetat, unul dintre ucenicii Săi l-a zis: „Doamne, învață-ne să ne rugăm, cum i-a învățat și Ioan pe ucenicii 2 lui”. Și El le-a spus: „Când vă rugați, spuneți: «Tatăl^j, sfințească-se Numele Tău; vie^k Împărăția 3 Ta;^l pâinea noastră cea necesară,</p>	<p>14 Și* scotea un demon, și acesta era mut; și a fost că, demonul ieșind, mutul a vorbit. Și mulțimi-le se minunau. Dar unii dintre ei au spus: „Prin* Beelzebul^f, căpetenia demonilor, scoate El demoniiⁿ”. Și alții, ispitindu-l, cereau* de la El un semn din cer. Dar El*, știindu-le** gândurile, le-a spus: „Orice împărăție dezbinată împotriva ei însăși este pustiită; și o</p>	<p>Vindecarea unui demonizat mut (Mt. 12.22-30; Mc. 3.22-27)</p> <p>14 *Mt. 9.32. 15 *Mt. 9.34. 16 *Mt. 12.38; 16.1. 17 *Mt. 12.25. Mc. 3.24. **Ioan 2.25.</p>

^a Unele ms. omit ^b Unele ms. „văzând” ^c Unele ms. omit „pe când pleca” ^d Unele ms. „a spus” ^e Unele ms. ad. „deci” ^f Lit. „și-a făcut milă cu el” ^g Unele ms. „Isus deci” ^h Unele ms. „la picioarele Domnului” ⁱ Unele ms. „Dar Domnul” ^j Unele ms. „Tatăl nostru”; alte ms. ad. „care ești în ceruri” ^k Să vină ^l Unele ms. ad. „facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ” ^m Unele ms. ad. „ci scapă-ne de rău” sau „ci scapă-ne de cel rău” ⁿ Lit. „Nu-mi face supărare” ^o Cereți stăruitor ^p Unele ms. „dacă” ^q Sau „Tatăl, care din cer va da” ^r Sau „Beelzebul”

	casă <i>dezbinată</i> împotriva ei în-	bărbații acestei generații și îi va	
	18 săși cade; iar dacă și Satan este	condamna: pentru că ea a venit de	
	dezbinat împotriva lui însuși, cum	la marginile pământului ca să audă	
	va dăinui împărăția lui? Pentru	înțelepciunea lui Solomon; și, iată,	
	că voi spuneți că Eu scot demonii	mai mult decât Solomon <i>este</i> aici.	
	19 prin Beelzebul. Dar, dacă Eu scot	32 Bărbați din Ninive se vor ridica	32 *Iona 3.5.
	demonii prin Beelzebul, fiii voș-	la judecată cu generația aceasta	
20 *Ex. 8.19.	tri prin cine- <i>i</i> scot? De aceea, ei	și o vor condamna, pentru că ei*	
	20 vor fi judecătorii voștri. Dar, dacă	s-au pocăit la vestirea lui Iona; și,	
	Eu scot demonii cu* degetul lui	iată, mai mult decât Iona <i>este</i> aici.	
	Dumnezeu, atunci Împărăția lui	33 Dar nimeni*, aprinzând o lu-	Lumina
	Dumnezeu a venit peste voi.	mină, n-o pune într-un loc ascuns,	(Mt. 5.15;
21 *Mt. 12.29.	21 Când* cel tare își păzește casa ^a	nici sub baniță, ci în sfeșnic, pentru	6.22-23)
Mc. 3.27.	înarmat, bunurile lui sunt în pace.	ca cei care intră să vadă lumina.	
22 *Is. 53.12.	22 Dar*, când <i>unul</i> mai tare decât	34 Lumina trupului este ochiul ^f ; când ^g	33 *Mc. 4.21.
Col. 2.15.	el, venind asupra <i>lui</i> , îl răpune, îi	ochiul tău este curat ^h , tot trupul	Cap. 8.16.
	ia toată armura în care se încrezuse	tău este, de asemenea, plin de	
	și împarte prăzile <i>luate</i> de la	lumină; iar când <i>ochiul</i> este rău,	
23 *Mt. 12.30.	23 el. Cine* nu este cu Mine este îp-	și trupul tău <i>este</i> plin de întuneric.	
	potrivă Mea; și cine nu adună cu	35 Ia seama deci ca lumina care <i>este</i>	
	Mine risipește.	36 în tine să nu fie întuneric. Deci,	
	24 Când duhul necurat a ieșit din	dacă tot trupul tău <i>este</i> plin de	
	om, umblă prin locuri fără apă,	lumină, neavând nici o parte	
	căutând odihnă; și, negăsind, spu-	întunecată, va fi plin de lumină în	
	25 ne: «Mă voi întoarce în casa mea,	totul, ca atunci când te luminează	
	de unde am ieșit». Și, venind, o	lumina cu strălucirea <i>ei</i> ⁱ ».	
	găsește măturată și împodobită.	37 Iar pe când vorbea, un fariseu	Mustrarea
	26 Atunci merge și ia cu <i>sine</i> alte	L-a rugat să prânzească la el; și,	fariseilor și a
26 *Ioan 5.14.	șapte duhuri, mai rele decât el, și,	intrând, El S-a așezat la masă.	cărturarilor
Ev. 6.4;	intrând, locuiesc acolo; și starea	38 Iar fariseul* s-a mirat, văzând că	(Mt. 23.4-7;
10.26.	din urmă* a acelui om devine mai	El nu S-a spălat întâi, înainte de	23.23-36)
2 Pet. 2.20.	rea decât cea dintâi ^l . Și a fost că,	39 masă. Domnul însă* i-a zis: „Acum	
	pe când spunea El acestea, o	voi, fariseilor, curățați exteriorul	38 *Mc. 7.3.
	femeie, ridicând glasul din mulți-	paharului și al farfuriei, dar lăun-	39 *Mt. 23.25.
27 *Cap. 1.28;	me, l-a spus: „Ferice* de pântecel	trul** vostru este plin de jefuire	**Tit 1.15.
1.48.	care Te-a purtat și de sânii pe care	40 și de răutate. Nebunilor, oare Cel	
	i-ai supt! ^m Dar El a spus: „Mai de-	care a făcut exteriorul, n-a făcut	
	grabă ferice* de cei care aud Cu-	41 și interiorul? Dar mai bine ⁱ dați*	41 *Is. 58.7.
	vântul lui Dumnezeu și-l păzesc ^{b,c} .	milostenie <i>din</i> cele dinăuntru ^j ; și,	Dan. 4.27.
28 *Mt. 7.21.	29 Și, cum mulțimile se îngrămă-	iată, toate vor fi curate pentru	Cap. 12.33.
Cap. 8.21.	deau, a început să spună: „Gene-	42 voi. Dar* vai de voi, fariseilor,	
Iac. 1.25.	rația aceasta este o generație rea ^c ;	pentru că dați zeciuială din men-	42 *Mt. 23.23.
	cere un semn, și nu i se va da un	tă și din rută și din orice verdea-	
	<i>alt</i> semn, decât semnul lui Iona ^d .	ță și lăsați deoparte judecata și	
	30 Pentru că, după cum Iona* a fost ^e	dragostea de Dumnezeu; pe ace-	
30 *Iona 1.17;	un semn pentru niniviteni, astfel	tea trebuia să le faceți și pe ace-	
2.10.	va fi și Fiul Omului pentru gene-	43 lea să nu le lăsați deoparte. Vai*	43 *Mt. 23.6.
	rația aceasta. O împărăteasă* din	de voi, fariseilor, pentru că iubiți	Mc. 12.38;
	31 sud se va ridica la judecată cu	scaunul de seamă în sinagogi și	12.39.

^a Sau „curtea“ ^b Unele ms. „și păzesc“ ^c Unele ms. „Această generație este rea“ ^d Unele ms. ad. „profetul“
^e Sau „a devenit“ ^f Unele ms. ad. „tău“ ^g Unele ms. ad. „deci“ ^h Lit. „simplu“ ⁱ Unele ms. omit „mai
bine“ ^j Sau „din ce aveți“

<p>44 *Mt. 23.27. **Ps. 5.9.</p>	<p>44 salaturile în piețe. Vai* de voi^a, pentru că** sunteți ca mormintele care nu se arată, și oamenii care umblă pe deasupra nu știu <i>aceasta</i>^c. Și unul dintre învățătorii legii, răspunzând, I-a spus: „Învățătorule, spunând acestea, ne</p>	<p>acoperiți care nu va fi descoperit, nici ascuns, care nu va fi cunoscut; de aceea, orice ați spus la întuneric va fi auzit la lumină și ce ați vorbit la ureche, în cămăruțe, va fi predicat de pe acoperișuri. Dar vă* spun vouă, prietenii** Mei: Nu vă temeți de cei^l careucid trupul și, după aceasta, altceva nu mai pot face. Vă voi arăta însă de cine să vă temeți: Temeți-vă de Acela care, după ce a ucis, are autoritate să arunce în gheenă; da, vă spun, de El temeți-vă! Nu se vând cincivrăbii cu doi bani^k? Și nici una din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci chiar perii capului vostru, toți sunt numărați. Nu vă temeți deci^l, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii. Dar vă* spun: Pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu; dar cine Mă va tăgădui înaintea oamenilor, va fi tăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu; și* oricui va spune un cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui care va huli împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta. Iar când* <i>ei</i> vă aduc înaintea sinagogilor și a stăpânilor și a autorităților, nu vă îngrijorați cum sau ce veți răspunde sau ce veți spune; pentru că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în acel ceas ce trebuie să spuneți^c.</p>	<p>4 *Is. 51.7,8; 51.12,13. Ier. 1.8. Mt. 10.28. **Ioan 15.14; 15.15.</p>
<p>46 *Mt. 23.4.</p>	<p>46 înfrunți și pe noi^c. Și El a spus: „Vai și de voi, învățători ai legii, pentru că* împovărați oamenii cu poveri greu de purtat, iar voi înșivă nu atingeți poverile nici cu</p>	<p>5 Vă voi arăta însă de cine să vă temeți: Temeți-vă de Acela care, după ce a ucis, are autoritate să arunce în gheenă; da, vă spun, de El temeți-vă! Nu se vând cincivrăbii cu doi bani^k? Și nici una din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci chiar perii capului vostru, toți sunt numărați. Nu vă temeți deci^l, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii. Dar vă* spun: Pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu; dar cine Mă va tăgădui înaintea oamenilor, va fi tăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu; și* oricui va spune un cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui care va huli împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta. Iar când* <i>ei</i> vă aduc înaintea sinagogilor și a stăpânilor și a autorităților, nu vă îngrijorați cum sau ce veți răspunde sau ce veți spune; pentru că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în acel ceas ce trebuie să spuneți^c.</p>	<p>8 *Mt. 10.32. Mc. 8.38. 2 Tim. 2.12. 1 Ioan 2.23.</p>
<p>47 *Mt. 23.29.</p>	<p>47 unul din degetele voastre. Vai* de voi, pentru că zidiți mormintele profetilor, și părinții voștri i-au ucis. Voi mărturisiți deci și încuviințați faptele părinților voștri, pentru că ei i-au ucis, iar voi le</p>	<p>6 El temeți-vă! Nu se vând cincivrăbii cu doi bani^k? Și nici una din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci chiar perii capului vostru, toți sunt numărați. Nu vă temeți deci^l, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii. Dar vă* spun: Pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu; dar cine Mă va tăgădui înaintea oamenilor, va fi tăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu; și* oricui va spune un cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui care va huli împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta. Iar când* <i>ei</i> vă aduc înaintea sinagogilor și a stăpânilor și a autorităților, nu vă îngrijorați cum sau ce veți răspunde sau ce veți spune; pentru că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în acel ceas ce trebuie să spuneți^c.</p>	<p>10 *Mt. 12.31; 12.32. Mc. 3.28,29. 1 Ioan 5.16.</p>
<p>49 *Mt. 23.34.</p>	<p>49 zidiți mormintele^b. De aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis: «Le voi trimite* profeți și apostoli, și <i>pe unii</i> dintre ei <i>îi</i> vor ucide și <i>îi</i> vor persecuta, ca să se ceară de la generația aceasta sângele tuturor profetilor, care a fost vărsat de la întemeierea lumii: de la* sângele lui Abel până la sângele** lui Zaharia, care a pierit între altar și casă»; da, vă spun, se va cere de la generația</p>	<p>7 Dumnezeu. Ci chiar perii capului vostru, toți sunt numărați. Nu vă temeți deci^l, voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii. Dar vă* spun: Pe oricine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, și Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu; dar cine Mă va tăgădui înaintea oamenilor, va fi tăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu; și* oricui va spune un cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui care va huli împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta. Iar când* <i>ei</i> vă aduc înaintea sinagogilor și a stăpânilor și a autorităților, nu vă îngrijorați cum sau ce veți răspunde sau ce veți spune; pentru că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în acel ceas ce trebuie să spuneți^c.</p>	<p>11 *Mt. 10.19. Mc. 13.11. Cap. 21.14.</p>
<p>51 *Gen. 4.8. **2 Cr. 24.20; 24.21,22.</p>	<p>51 de aceasta. Vai* de voi, învățători ai legii, pentru că ați luat cheia cunoștinței: voi înșivă n-ați intrat, și pe cei care intrau i-ați oprit^c.</p>	<p>12 punde sau ce veți spune; pentru că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în acel ceas ce trebuie să spuneți^c.</p>	<p>12 *Mt. 12.31; 12.32. Mc. 3.28,29. 1 Ioan 5.16.</p>
<p>52 *Mt. 23.13.</p>	<p>52 Și, pe când le zicea acestea^c, cărturarii și fariseii au început să-L constrângă^d și să-L facă să vorbească despre <i>tot mai</i> multe,</p>	<p>13 Și cineva din mulțime I-a spus: „Învățătorule, spune-i fratelui meu să împartă moștenirea cu mine^c. Dar El i-a spus: „Omule*, cine M-a pus judecător sau împărțitor peste voi?” Și le-a zis: „Luați seama* și păziți-vă de orice^l lăcomie** de bani, pentru că viața cuiva nu este în belșugul</p>	<p>14 *Ioan 18.36.</p>
<p>54 *Mc. 12.13.</p>	<p>54 pândindu-L și căutând^e să* prindă ceva din gura Lui, de care să-L poată acuza^f.</p>	<p>14 mine^c. Dar El i-a spus: „Omule*, cine M-a pus judecător sau împărțitor peste voi?” Și le-a zis: „Luați seama* și păziți-vă de orice^l lăcomie** de bani, pentru că viața cuiva nu este în belșugul</p>	<p>15 *1 Tim. 6.7. **Ef. 5.3.</p>
<p>Atenționări și încurajări (Mt. 10.26-33; 16.6)</p> <p>1 *Mt. 16.12. Mc. 8.15. 2 *Mc. 4.22. Cap. 8.17.</p>	<p>12 În timpul acela, adunându-se mulțimile cu miile, încât se călcau unii pe alții, El a început să zică întâi^g ucenicilor Săi: „Fiți* atenți la^h aluatul fariseilor, care 2 este fățarnicia; și nu* este nimic</p>	<p>15 punde sau ce veți spune; pentru că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în acel ceas ce trebuie să spuneți^c.</p>	<p>Parabola bogatului nebun</p>

^a Unele ms. ad. „cărturari și farisei, fățarnicilor“ ^b Unele ms. „iar voi zidiți“ ^c Unele ms. „Și, pe când ieșea de acolo“; alte ms. ad. „înaintea poporului“ ^d Să se poarte aspru ^e Unele ms. omit „și căutând“ ^f Unele ms. omit „de care să-L poată acuza“; alte ms. „ca să găsească de ce să-L acuze“ ^g Unele ms. omit aici „întâi“, punând: „Întâi fiți atenți“ ^h Vegheați, ca să vă păziți de ⁱ Bine acoperit ^j Aici cu sensul „Nu dați înapoi de teama celor“ ^k Gr. „asarion“, o valoare foarte mică ^l Unele ms. omit

<p>16 averilor lui^c. Și le-a spus o parabolă, zicând: „Ogorul unui om bogat a rodit din belșug. Și el se gândea în sine, zicând: «Ce voi face, pentru că nu mai am unde să-mi adun roadele?» Și a spus: «Aceasta voi face: îmi voi dărâma grânarele și le voi zidi mai mari, și voi aduna acolo toate roadele mele și bunurile mele; și-i voi spune sufletului meu: Suflete*, ai multe bunuri, strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!» Dar Dumnezeu i-a spus: «Nebunule, în noaptea aceasta ți se va^a cere^a sufletul; și** cele pe care le-ai pregătit, ale cui vor fi?» Astfel <i>este</i> cel care strânge pentru sine însuși și* nu este bogat față de Dumnezeu^c.</p> <p>19 *Ecl. 11.9. 1 Cor. 15.32. Iac. 5.5.</p> <p>20 *Iov 20.22; 27.8. Ps. 52.7. Iac. 4.14. **Ps. 39.6. Ier. 17.11.</p> <p>21 *Mt. 6.20. 1 Tim. 6.18; 6.19. Iac.2.5.</p> <p>Îngrijorare și grijă (Mt. 6.19-21; 6.25-34)</p> <p>24 *Iov 38.41. Ps. 147.9.</p>	<p>17 bogat a rodit din belșug. Și el se gândea în sine, zicând: «Ce voi face, pentru că nu mai am unde să-mi adun roadele?» Și a spus: «Aceasta voi face: îmi voi dărâma grânarele și le voi zidi mai mari, și voi aduna acolo toate roadele mele și bunurile mele; și-i voi spune sufletului meu: Suflete*, ai multe bunuri, strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!» Dar Dumnezeu i-a spus: «Nebunule, în noaptea aceasta ți se va^a cere^a sufletul; și** cele pe care le-ai pregătit, ale cui vor fi?» Astfel <i>este</i> cel care strânge pentru sine însuși și* nu este bogat față de Dumnezeu^c.</p> <p>22 Și El le-a zis ucenicilor Săi: „De aceea vă spun: Nu vă îngrijiți pentru viață^b, ce să mâncați, nici pentru trup, ce să îmbrăcați.</p> <p>23 Viața este mai mult decât hrana, și trupul decât îmbrăcămintea.</p> <p>24 Priviți cu atenție corbii, că^c nu seamănă, nici nu seceră, nu au cămară, nici grânar, și Dumnezeu* îi hrănește. Cu cât mai de</p> <p>25 preț sunteți voi decât păsările! Și cine dintre voi, îngrijorându-se, poate să adauge un singur^d cot la</p> <p>26 statura^e lui? Deci, dacă nu puteți face nici cel mai mic lucru, pentru</p> <p>27 ce vă îngrijiți de celelalte? Priviți cu atenție crinii, cum cresc: ei nu trudesc, nici nu torc; dar vă spun: Nici chiar Solomon, în toată gloria lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă astfel îmbracă Dumnezeu iarba de pe câmp, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, cu cât mai mult</p> <p>28 vă va îmbrăca El pe voi, puțincredincioșilor! Și voi, nu căutați ce să mâncați și ce să beți, și nu</p> <p>30 fiți îngrijiți; pentru că pe toate</p>	<p>acestea, națiunile lumii le caută, și Tatăl vostru știe că aveți nevoie de ele; ci căutați* Împărăția Lui^f, și toate^d acestea vi se vor da</p> <p>32 pe deasupra^g. Nu te teme, turmă mică, pentru că* Tatăl vostru a găsit plăcere să vă dea Împărăția. Vindeți* ce aveți și dați milostenie; faceți-vă** pungi care nu se învechesc, o comoară care nu se pierde, în ceruri, unde hoțul nu se apropie, nici molia nu strică. Pentru că, unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.</p> <p>35 Mijlocul* să vă fie încins, și</p> <p>36 luminile** aprinse; și voi <i>fiți</i> asemenea oamenilor care-<i>l</i> așteaptă pe stăpânul lor, oricând se va întoarce^h de la nuntăⁱ, ca, atunci când va veni și va bate, să-i deschidă îndată. Ferice* de robii aceia pe care, venind, stăpânul îi va găsi veghind. Adevărat vă spun că se va încinge și îi va pune să stea la masă și, apropiindu-se, le va sluji. Și dacă va veni^d la a doua strajă^d, și dacă va veni la a treia strajă, și <i>îi</i> va găsi astfel, fericiți</p> <p>39 sunt robii^d aceia. Dar să* știți aceasta, că, dacă ar fi știut stăpânul casei în ce ceas vine hoțul, ar fi vegheat și n-ar fi lăsat să i se spargă^j casa. Și* voi deci^d fiți gata, pentru că Fiul Omului vine în ceasul în care nu gândiți^c.</p> <p>41 Și Petru I-a spus^k: „Doamne, către noi zici parabola aceasta sau</p> <p>42 și către toți?” Și Domnul a spus: „Cine* este administratorul credincios și chibzuit pe care stăpânul îl va pune peste servitorii săi^l, ca să dea măsura de grâu la</p> <p>43 timp? Fericit este robul acela pe care, venind, stăpânul lui îl va găsi făcând așa. Adevărat* vă spun că</p> <p>44 îl va pune peste toată averea lui.</p> <p>45 Dar*, dacă robul acela va zice în inima lui: «Stăpânul meu întâr-</p>	<p>31 *Mt. 6.33.</p> <p>32 *Mt. 11.25; 11.26.</p> <p>33 *Mt. 19.21. Fap. 2.45; 4.34. **Mt. 6.20. Cap. 16.9. 1 Tim. 6.19.</p> <p>Îndemn la veghere (Mt. 24.42-44)</p> <p>35 *Ef. 6.14. 1 Pet. 1.13. **Mt. 25.1.</p> <p>37 *Mt. 24.46.</p> <p>39 *1 Tes. 5.2. 2 Pet. 3.10. Apoc. 3.3; 16.15.</p> <p>40 *Mt. 25.13. Mc. 13.33. Cap.21.34,36 1 Tes. 5.6. 2 Pet. 3.12.</p> <p>Parabola administratorului credincios (Mt. 24.45-51)</p> <p>42 *Mt. 25.21. 1 Cor. 4.2.</p> <p>44 *Mt. 24.47.</p> <p>45 *Mt. 24.48.</p>
--	--	--	---

^a Sau „îți vor cere“ ^b Unele ms. ad. „voastră“ ^c Sau „pentru că“ ^d Unele ms. omit ^e Sau „creșterea“, „vârsta“ ^f Unele ms. „lui Dumnezeu“ ^g Lit. „vi se vor adăuga“ ^h Unele ms. „oricând va pleca“; alte ms. „oricând ar pleca“ ⁱ Lit. „sărbătoarea de nuntă“ ^j Lit. „să i se sape“ ^k Unele ms. „a spus“ ^l Gospodăria sa

<p>47 *Num. 15.30. Deut. 25.2. Ioan 9.41; 15.22. Fap. 17.30. Iac. 4.17. 48 *Lev. 5.17. 1 Tim. 1.13.</p>	<p>zie să vină», și va începe să-i bată pe servitori și pe servitoare și să mănânce și să bea și să se îmbe- 46 te, stăpânul aceluia rob va veni într-o zi în care el nu așteaptă și într-un ceas pe care nu-l știe și-l va tăia în două și îi va rându- 47 partea cu cei necredincioși. Iar robul* acela care a știut voia stăpânului său și nu s-a pregătit, nici n-a făcut după voia lui, va fi bătut cu multe <i>lovituri</i>; iar* cine n-a știut și a făcut <i>lucruri</i> vrednice de lovituri va fi bătut cu puține. Și oricui i s-a dat mult, i se va cere mult; și cui i s-a încredințat mult, i se va cere mai mult.</p>	<p>judcător și judecătorul să te dea^e <i>pe mâna</i> gardianului și gardianul să 59 te arunce^f în închisoare. Îți spun <i>că</i> nicidecum nu vei ieși de acolo până nu vei plăti și cel din urmă bănuș^g. 13 Și în același timp erau prezenți unii care I-au spus despre galileenii al căror sânge Pilat îl a- 2 mestecase cu jertfele lor. Și El^h, răspunzând, le-a spus: „Gândiți voi că galileenii aceștia au fost mai păcătoși decât toți galileenii, pen- 3 tru că au suferit acestea? Vă spun: nu, ci, dacă nu vă pocăiți, toți veți 4 pieri la fel. Sau acei optsprezece peste care a căzut turnul din Si- loam și i-a omorât, gândiți că eiⁱ au fost mai vinovați^j decât toți oamenii care locuiesc în Ierusa- 5 lim? Vă spun: nu, ci, dacă nu vă pocăiți, toți veți pieri la fel“.</p>	<p><i>Necesitatea pocăinței</i></p>
<p>Dezbinare din pricina lui Isus (Mt. 10.34-36) 50 *Mt. 20.22. Mc. 10.38.</p>	<p>49 Eu am venit să arunc un foc pe pământ; și cât aș dori să fie deja aprins! Dar am un botez cu* care să Mă botez^a, și cât de mult aștept să se împlinescă^b! 51 Gândiți că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun: nu, ci* mai 52 degrabă dezbinare; pentru că, de acum, cinci vor fi dezbinați într-o singură casă; trei vor fi dezbinați împotriva a doi și doi împotriva 53 a trei: tatăl^c împotriva fiului și fiul împotriva tatălui; mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei; soacra împotriva nurorii ei și nora împotriva soacrei ei“.</p>	<p>6 Și a spus parabola aceasta: „Cineva* avea un smochin plantat în via sa. Și a venit și a căutat rod 7 în el, dar n-a găsit. Și i-a zis viticultorului: «Iată, de trei ani vin și caut rod în acest smochin și nu găsesc: Taie-l; de ce cuprinde și 8 pământul degeaba?» Dar el, răspunzând, îi spune: «Domnule, lasă-l și anul acesta, până voi săpa în jurul lui și îi voi pune gunoi; 9 și, dacă va face rod, <i>bine</i>, iar dacă nu, după aceea îl vei tăia»“.</p>	<p>Parabola smochinului neroditor 6 *Is. 5.2. Mt. 21.19.</p>
<p>Semnele timpurilor (Mt. 16.1-3)</p>	<p>54 Și spunea și mulțimilor: „Când vedeți un nor^d ridicându-se de la apus, îndată spuneți: «Vine ploaie»; și așa se întâmplă. Și când suflă vântul de sud, spuneți: «Va 56 fi arșiță», și așa se întâmplă. Fățarnicilor, înfățișarea pământului și a cerului știți să o deosebiți, dar timpul acesta, cum de nu-l deosebiți?</p>	<p>10 Și <i>îi</i> învăța într-una din sinagogi în sabat. Și iată, era^k o femeie care de optsprezece ani avea un duh de neputință și era gârbovă și nu putea nicidecum să se ridice. 12 Și Isus, văzând-o, a chemat-o și i-a spus: „Femeie, ești dezlegată 13 de neputința ta“. Și a* pus mâinile peste ea; și îndată s-a îndreptat și 14 Îl glorifica pe Dumnezeu. Dar mai-marele sinagogii, indignat că Isus vindecase în sabat, răspunzând, a spus mulțimii: „Sunt șase* zile în care trebuie să lucreze</p>	<p>Vindecarea unei femei gârbove</p>
<p>Împăcarea (Mt. 5.25-26) 58 *Pr. 25.8. **Ps. 32.6. Is. 55.6.</p>	<p>57 Și de ce nu judecați chiar de la voi înșivă ce este drept? Pentru că, pe când* mergi cu împotrivorul tău înaintea unei autorități, pe drum** străduiește-te să scapi de el, ca nu cumva să te târască la</p>	<p>13 *Mc. 16.18. Fap. 9.17. 14 *Ex. 20.9.</p>	

^a Sau „cu care să fiu botezat“ ^b Lit. „cât de strămtorat sunt până când se va împlini“ ^c Unele ms. „trei împotriva a doi și doi împotriva a trei: va fi dezbinat tată“ ^d Unele ms. „norul“ ^e Unele ms. „te va da“ ^f Unele ms. „te va arunca“ ^g Gr. „lepton“, cea mai mică monedă evreiască (este de aramă) ^h Unele ms. „Isus“ ⁱ Unele ms. „aceștia“ ^j Lit. „mai datori“ ^k Unele ms. omit

<p>14 **Mt. 12.10. Mc. 3.2. Cap. 6.7; 14.3. 15 *Cap. 14.5.</p>	<p>15 <i>oamenii</i>; veniți deci în acestea^a și fiți vindecați, și nu** în ziua sabbatului!^c Domnul deci^b i-a răspuns și a zis: „Fățarnicilor^c, fiecare* dintre voi, în sabbat, oare nu-și dezleagă boul sau măgarul de la iesle și-l ducе și-l adapă? Și aceasta, care* este o fiică a lui Avraam, pe care Satan o legase, iată, de optsprezece ani, nu trebuia să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua sabbatului?”^c Și, pe când spunea El acestea, toți adversarii Săi se rușinau; și toată mulțimea se bucura de toate lucrurile glorioase pe care le făcea El.</p>	<p>27 *Ps. 6.8. Mt. 25.41.</p>
<p>16 *Cap. 19.9.</p>	<p>16 <i>Parabola grăuntelui de muștar (Mt. 13.31-32; Mc. 4.30-32)</i></p> <p>18 Și El a spus: „Cu ce este asemenea Împărăția lui Dumnezeu și cu ce o voi asemăna? Este asemenea unui grăunte de muștar pe care l-a luat un om și l-a aruncat în grădina lui; și a crescut și s-a făcut un copac mare și păsările cerului s-au cuibărit în ramurile lui^c.”</p>	<p>28 *Mt. 8.12; 13.42; 24.51. **Mt. 8.11.</p>
<p><i>Parabola aluatului (Mt. 13.33)</i></p>	<p>18 Și din nou a spus: „Cu ce voi asemăna Împărăția lui Dumnezeu? Este asemenea unui aluat pe care l-a luat o femeie și l-a ascuns în trei măsurii de făină, până s-a dospit tot^c.”</p>	<p>30 *Mt. 19.30; 20.16. Mc. 10.31.</p> <p>Durerea Domnului pentru Ierusalim</p>
<p><i>Ușa strâmtă (Mt. 7.13-14)</i></p> <p>22 *Mt. 9.35. Mc. 6.6.</p>	<p>22 Și El* străbătea cetăți și sate, învățându-i și călătorind spre Ierusalim. Și cineva l-a spus: „Doamne, sunt puțini cei care vor fi mântuiți?”^c Dar El le-a zis: „Străduiți-vă să intrați pe ușa^d cea strâmtă; pentru că, vă spun, mulți* vor căuta să intre și nu vor putea.</p>	<p>32 *Ev. 2.10.</p>
<p>24 *Ioan 7.34; 8.21; 13.33. Rom. 9.31.</p>	<p>24 „Străduiți-vă să intrați pe ușa^d cea strâmtă; pentru că, vă spun, mulți* vor căuta să intre și nu vor putea.</p>	<p>34 *Mt. 23.37.</p>
<p>25 *Ps. 32.6. Is. 55.6. **Mt. 25.10. †Cap. 6.46. ††Mt. 7.23; 25.12.</p>	<p>25 Îndată* ce Stăpânul casei se va ridica și va** închide ușa, și veți începe să stați afară și să bateți la ușă, spunând: «Doamne†, e deschide-ne», și El, răspunzând, vă va spune: «Nu†† vă știu de unde sunteți», atunci veți începe să spuneți: «Am mâncat înaintea Ta și am băut, și pe străzile noastre</p>	<p>35 *Lev. 26.31; 26.32. Ps. 69.25. Is. 1.7. Dan. 9.27. Mica 3.12. **Ps. 118.26. Mt. 21.9. Mc. 11.10. Cap. 19.38. Ioan 12.13.</p>
	<p>27 <i>ne-ai învățat</i>». Și El va zice:</p>	<p>Vindecarea unui bolnav de ascită</p>
	<p>28 «Vă spun: nu vă^f cunosc^g de unde sunteți; depărtați-vă* de la Mine, voi toți lucrătorii nedrep- 28 tății». Acolo va* fi plânsul și scrâșnirea dinților, când** veți vedea pe Avraam și pe Isaac și pe Iacov și pe toți profeții în Împărăția lui Dumnezeu, iar pe 29 voi aruncați afară. Și vor veni de la răsărit și apus, și de la^h nord și sud, și vor sta la masă în Împărăția 30 lui Dumnezeu. Și, iată*, sunt unii din urmă care vor fi întâi și sunt unii dintâi care vor fi în urmă^c.</p>	<p>3 *Mt. 12.10.</p>
	<p>31 În același ceasⁱ au venit la El unii dintre farisei, spunându-I: „Ieși și pleacă de aici, pentru că 32 Irod vrea să Te omoare^c.” Și El le-a spus: „Mergeți și spuneți-i vulpii aceleia: «Iată, scot demoni și fac vindecări astăzi și mâine, iar a treia 33 zi voi sfârși*». Totuși, trebuie să umblu astăzi și mâine și în ziua următoare^j, pentru că nu se poate ca un profet să piară în afara Ierusalimului. Ierusalime*, Ierusalime, 34 care omori pe profeți și-i ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe copiii tăi cum își <i>adună</i> o găină puii sub aripile <i>sale</i>, și n-ați vrut! Iată, vi* se lasă casa pustie^k; și^l vă spun că nicicum nu Mă veți mai vedea până când veți zice: „Binecuvântat** este Cel care vine în Numele Domnului!”</p>	<p>3 *Mt. 23.37.</p>
	<p>14 Și a fost că, pe când a intrat în casa unuia dintre mai-marii fariseilor, în sabbat, ca să mănânce 2 ce pâine, ei Îl pândeau. Și, iată, înaintea Lui era un om bolnav 3 de ascită. Și Isus, răspunzând, a vorbit învățătorilor legii și fariseilor, spunând: „Este* permis a 4 vindeca în sabbat, sau nu^m?”^c Dar ei tăceau. Și, luându-l, l-a vin- 5 decat și i-a dat drumul. Și, răspunzând, le-a zis: „Cine* dintre voi,</p>	<p>5 *Ex. 23.5. Deut. 22.4. Cap. 13.15.</p>

^a Unele ms. „în ele“ ^b Unele ms. omit „deci“; alte ms. „Dar Domnul“ ^c Unele ms. „Fățarnicule“
^d Unele ms. „poarta“ ^e Unele ms. ad. „Doamne“ ^f Unele ms. omit „vă“ ^g Unele ms. ad. „nici nu știu“
^h Unele ms. omit „de la“ ⁱ Unele ms. „În aceeași zi“ ^j Lit. „în cea următoare“ ^k Unele ms. omit „pustie“
^l Unele ms. ad. „adevărat“ ^m Unele ms. omit „sau nu“

**Smerenia
la ospete**

dacă-i cade un măgar^a sau un bou într-o fântână, nu-l va scoate în-

6 dată afară în ziua sabatului?^c Și n-au putut să-I răspundă la acestea.

7 Și, observând cum își alegeau

locurile de seamă, le-a spus celor

invitați o parabolă, zicându-le:

8 „Când vei fi invitat de cineva la

nuntă^b, nu te așeza la masă în

locul de seamă, ca nu cumva unul

mai de seamă decât tine să fie

9 invitat de el și, venind cel care v-a

invitat pe tine și pe el, să-ți spună:

«Dă-i acestuia locul»; și atunci

vei începe cu rușine să iei cel din

10 urmă loc. Ci, când vei fi invitat,

mergi și așază-te în cel din urmă

loc, pentru ca, atunci când va

veni cel care te-a invitat, să-ți

spună: «Prietene, mută-te mai sus»;

atunci vei avea onoare înaintea

tuturor^c celor care stau la masă cu

11 tine. Pentru că* oricine se înalță

pe sine va fi smerit și cine se

smerește va fi înălțat^c.

12 Și spunea și celui care-L in-

vitase: „Când faci un prânz sau o

cină, nu chema pe prietenii tăi,

nici pe frații tăi, nici pe rudele tale,

nici pe vecinii bogați, ca nu

cumva să te invite și ei, la rândul

13 lor, și să ai răsplată. Ci, când faci

un ospăț, cheamă pe săraci*, pe

14 infirmi, pe șchiopi, pe orbi, și vei

fi fericit, pentru că ei n-au cu ce

să-ți răsplătească; pentru că ți se

va răsplăti la învierea celor

drepti^c.

15 Și unul dintre cei care stăteau

la masă cu El, auzind acestea, I-a

spus: „Ferice* de cel care va

mânca pâine în Împărăția lui

16 Dumnezeu!“ Și El i-a spus: „Un

om oarecare a făcut o cină mare

17 și i-a invitat pe mulți; și l-a* trimis pe robul său, la ceasul cinei, să spună celor invitați: «Veniți, pentru că acum toate sunt gata».

18 Și au început, într-un gând, să se scuze toți. Cel dintâi i-a spus:

«Am cumpărat un ogor și trebuie

să merg să-l văd; te rog, scu-

19 ză-mă». Și altul a spus: «Am

cumpărat cinci perechi de boi

și merg să-i încerc; te rog, scu-

20 ză-mă». Și altul a spus: «M-am

căsătorit și de aceea nu pot veni».

21 Și robul^d, venind, i-a spus stăpân-

nului său acestea. Atunci stăpânul

casei, mâniat, i-a spus robului său:

«Ieși repede în piețele și străzile

cetății și adu-i aici pe săraci și pe

infirmi și pe șchiopi și pe orbi^e!»

22 Și robul a spus: «Doamne, s-a

făcut cum ai poruncit și mai este

23 loc». Și stăpânul i-a zis robului:

«Ieși la drumuri și la garduri și

silește-i să intre, ca să mi se umple

24 casa; pentru că vă spun că nici*

unul din oamenii aceia care au fost

invitați nu va gusta din cina mea»^c.

25 Și mari mulțimi mergeau cu

El; și, întorcându-Se, le-a zis:

26 „Dacă* vine cineva la Mine și**

nu-și urăște tatăl, și mama, și so-

ția, și copiii, și frații, și surorile,

și† chiar propria sa viață, nu poa-

27 te fi ucenic al Meu; și oricine*

nu-și poartă crucea sa și vine după

Mine nu poate fi ucenic al Meu.

28 Pentru că, cine* dintre voi, vrând

să zidească un turn, nu stă întâi

și socotește costul, dacă are cu ce

29 să-l sfârșească? Pentru ca nu

cumva, punându-i o temelie și ne-

putând să-l termine, toți cei care-l

vor vedea să înceapă să râdă de

30 el, spunând: «Omul acesta a în-

ceput să zidească și n-a putut

31 termina». Sau care împărat, mer-

gând la război împotriva altui

împărat, nu stă întâi să se sfātu-

iască dacă poate să-l întâmpine

cu zece mii pe cel care vine îm-

potrivă lui cu douăzeci de mii?

32 Iar dacă nu, pe când acela este încă departe, trimite solie și cere

33 condițiile pentru pace. Astfel deci oricine dintre voi care nu renunță la tot ce are nu poate fi ucenic al

11 *Iov 22.29.
Ps. 18.27.
Pr. 29.23.
Mt. 23.12.
Cap. 18.14.
Iac. 4.6.
1 Pet. 5.5.

13 *Neem. 8.10;
8.12.

**Parabola
celor invitați
la cină
(Mt. 22.2-10)**

15 *Apoc. 19.9.

17 *Pr. 9.2,5.

24 *Mt. 21.43;
22.8.
Fap. 13.46.

**Condiții pentru
a fi ucenic
al lui Isus
(Mt. 10.37-39)**

26 *Deut. 13.6;
33.9.
**Rom. 9.13.
† Apoc. 12.11
27 *Mt. 16.24.
Mc. 8.34.
Cap. 9.23.
2 Tim. 3.12.

28 *Pr. 24.27.

^a Unele ms. „un fiu“ ^b Lit. „la o sărbătoare de nuntă“ ^c Unele ms. omit ^d Unele ms. ad. „acela“
^e Unele ms. inversează: „și pe orbi și pe șchiopi“

34 *Mt. 5.13. Mc. 9.50.	34 Meu. Sarea ^{a*} <i>este</i> bună, dar, dacă ^b sarea își pierde gustul, cu 35 ce va fi dreasă? Nu este bună nici pentru pământ, nici pentru gunoi; <i>oamenii</i> o aruncă afară. Cine are urechi de auzit să audă ^c .	14 averea*, trăind în destrăbălare. Iar după ce a cheltuit totul, a venit o foamete mare în țara aceea și el a 15 început să ducă lipsă. Și a mers și s-a alipit de unul din cetățenii țării aceleia și el l-a trimis pe ogoarele	13 *Mc. 12.44.
Parabola oii rătăcite (Mt. 18.11-13)	15 Și toți vameșii și păcătoșii se apropiau* de El ca să-L asculte. 2 Și fariseii și cărturarii ^c murmurau, spunând: „Acesta îi primește pe păcătoși și* mănâncă împreună cu ei ^c “. Și le-a spus parabola aceasta, 4 zicând: „Care om dintre voi, având o sută de oi și pierzând pe una din ele, nu le lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustiu ^d și merge după cea* pierdută, până o va 5 găsi? Și, după ce a găsit-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se; 6 și, venind acasă, cheamă prietenii și vecinii, spunându-le: «Bucurați-vă împreună cu mine, pentru că 7 mi-am găsit oaia pierdută!» Vă spun că astfel va fi* <i>mai multă</i> bucurie în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de <i>oameni</i> drepti care n-au nevoie de pocăință.	16 lui să pască porcii. Și dorea mult să se sature cu roșcovele ^e pe care le mâncau porcii, și nimeni nu i le 17 dădea. Dar, venindu-și în fire, a spus: «Câți argați ai tatălui meu au belșug de pâine, și eu mor de 18 foame aici! ^f Mă voi ridica și voi merge la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am păcătuit împotriva ceru- 19 lui și înaintea ta; și ^f nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău; fă-mă 20 ca pe unul din argații tăi». Și s-a ridicat și a venit la tatăl său. Dar, pe când era el încă* departe, tatăl său l-a văzut și i s-a făcut milă și a alergat și a căzut pe gâtul lui și 21 l-a sărutat mult ^g . Și fiul i-a spus: «Tată, am păcătuit împotriva cerului și* înaintea ta; și ^f nu mai sunt 22 vrednic să fiu numit fiul tău». Dar tatăl le-a zis robilor săi: «Aduceți ^h haina cea mai bună ⁱ și îmbrăcați-l și puneți-i un inel în deget ^j și în- 23 călțăminte ^k în picioare; și aduceți vițelul cel îngrășat și înjunghiați-l, și să mâncăm și să ne veselim; 24 pentru că* acest fiu al meu era mort și a înviat, ^b era pierdut și a fost găsit». Și au început să se ve- 25 selească. Și fiul său mai mare era la câmp. Și, când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit muzică și 26 jocuri și, chemând la <i>sine</i> pe unul dintre slujitori, a întrebat ce să fie 27 acestea. Și el i-a spus: «Fratele tău a venit; și tatăl tău a înjunghiat vițelul cel îngrășat, pentru că l-a pri- 28 mit sănătos și bine». Dar el s-a mâniat și nu voia să intre; și ^l tatăl său a ieșit și-l ruga să intre. Dar el, răspunzând, i-a spus tatălui său ^f : «Iată, eu de atâția ani îți slujesc și	20 *Fap. 2.39. Ef. 2.13,17.
1 *Mt. 9.10. 2 *Fap. 11.3. Gal. 2.12.			
4 *1 Pet. 2.10; 2.25.			
7 *Cap. 5.32.			21 *Ps. 51.4.
Parabola drahmei pierdute	8 Sau care femeie, având zece drahme, dacă va pierde o singură drahmă, nu aprinde o lumină și nu mătură casa și nu caută cu grijă, 9 până când o va găsi? Și, după ce a găsit-o, cheamă prietenele și vecinele, spunând: «Bucurați-vă împreună cu mine, pentru că am găsit drahma pe care o pierdusem». Astfel, vă spun, este bucurie înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos care se pocăiește ^c .		24 *Vers. 32. Ef. 2.1; 5.14. Apoc. 3.1.
Parabola fiului risipitor	11 Și El a spus: „Un om oarecare 12 avea doi fii. Și cel mai tânăr dintre ei i-a spus tatălui: «Tată, dă-mi partea de avere care <i>îmi</i> revine». 13 Și el le-a împărțit averea. Și nu după multe zile, fiul mai tânăr, adunând totul, a plecat într-o țară îndepărtată și acolo și-a risipit		

^a Unele ms. ad. „deci“ ^b Unele ms. ad. „și“ ^c Unele ms. „Și, atât fariseii, cât și cărturarii“ ^d Loc necultivat
^e Roșcovele („Pâinea sfântului Ioan“) erau mâncate de animale și uneori de oamenii foarte săraci
^f Unele ms. omit ^g Sau „l-a acoperit cu sărutări“ ^h Unele ms. ad. „repede“ ⁱ Lit. „cea dintâi“, manta lungă până la pământ ^j Lit. „dați inel pentru mâna lui“ ^k Lit. „sandale“ ^l Unele ms. „deci“

32 *Vers. 24.

**Parabola
administra-
torului
nedrept**

8 *Ioan 12.36.
Ef. 5.8.
1 Tes. 5.5.

9 *Dan. 4.27.
Mt. 6.19;
19.21.
Cap. 11.41.
1 Tim. 6.17;
6.18,19.
10 *Mt. 25.21.
Cap. 19.17.

niciodată nu ți-am călcat vreo poruncă; și mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu
30 prietenii mei; iar când a venit acest fiu al tău, care ți-a mâncat averea cu desfrânatele, ai înjunghiat pen-
31 tru el vițelul cel îngrășat!» Dar el i-a spus: «Copile, tu întotdeauna ești cu mine și tot ce este al meu
32 este al tău. Dar trebuia să ne veselim și să ne bucurăm, pentru că* acest frate al tău era mort și a în-
viat, și era pierdut și a fost găsit»^c.
16 Și le zicea și ucenicilor Săi^a: „Era un om bogat, care avea un administrator; și acesta a fost acuzat înaintea lui că-i risipea
2 averea. Și, chemându-l, i-a spus: «Ce *este* aceasta ce aud despre tine? Dă socoteală de administra-
rea ta, pentru că nu mai poți
3 fi administrator». Și administra- torul și-a zis: «Ce voi face, pentru că stăpânul meu îmi ia adminis-
trația? Să sap, nu pot; să cerșesc,
4 mi-e rușine. Știu ce voi face, pen- tru ca, atunci când voi fi scos din administrație, să mă primească în
5 casele lor». Și, chemând la *sine* pe fiecare dintre datornicii stăpâ-
nului său, i-a spus celui dintâi:
6 «Cât îi datorezi stăpânului meu?» Și el a spus: «O sută de bați^b de untdelemn». Și el i-a spus: «Ia-ți în-
scrisul și așază-te și scrie repede
7 cincizeci». Apoi i-a spus altuia: «Și tu, cât îi datorezi?» Și el a spus: «O sută de cori^c de grâu». Și el i-a
8 spus: «Ia-ți înscrisul și scrie opt- zeci». Și stăpânul l-a lăudat pe ad-
ministrato-
9 rului nedrept, pentru că lucrase cu chibzuință. Pentru că fiii veacului acestuia sunt mai
chibzuiți față de generația lor
9 decât fiii* luminii. Și Eu vă spun: Faceți-vă* prieteni prin^d bogăția^e nedreptății, pentru ca, atunci când
se vor termina^f, să fiți primiți^g
10 în corturile eterne. Cine* *este* cre-

dincios în foarte puțin este cre- dincios și în mult; și cine în foarte puțin *este* nedrept, și în mult este
11 nedrept. Deci, dacă în bogăția nedreaptă n-ați fost credincioși, pe cea adevărată cine v-o va în-
12 credința? Și, dacă în ceea ce *este* al altuia n-ați fost credincioși, cine vă va da ceea ce *este* al vostru?
13 Nici* un servitor^h nu poate slujiⁱ la doi stăpâni; pentru că, sau îl va urî pe unul și-l va iubi pe celălalt, sau se va alipi de unul și-l va dis-
prețui pe celălalt. Nu puteți slujiⁱ lui Dumnezeu și lui Mamona^c.
14 Și fariseii, care* erau iubitori de bani, auzeau și ei^j toate ace-
15 tea și-și băteau joc de El. Și El le-a spus: „Voi sunteți cei care vă îndreptățiți* pe voi înșivă înain-
tea oamenilor, dar Dumnezeu** vă cunoaște inimile; pentru că ce[†] este înălțat între oameni este o
urâciune înaintea lui Dumnezeu.
16 Legea* și profeții *au fost* până la Ioan; de atunci Evanghelia Împă-
răției lui Dumnezeu se vestește și fiecare dă năvală *să intre* în ea.
17 Dar mai ușor este* să treacă cerul și pământul, decât să cadă o singură frântură de literă din lege.
18 Oricine* își lasă soția și se căsătorește cu alta comite adulter; și oricine se căsătorește cu cea lă-
sată de bărbat comite adulter^c.
19 „Și era un om bogat care se îmbrăca în purpură și în subțire,
20 veselindu-se zilnic în lux. Iar un om sărac, numit Lazăr, era pus^k
21 la poarta lui, plin de răni, și dorea mult să se sature cu firimiturile^a care cădeau de la masa bogatului; chiar și câinii veneau și-i lingeau ră-
22 nile. Și a fost că săracul a murit și a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. Și a murit și bogatul și a
23 fost înmormântat. Și, în Locuința morților^l, fiind în chinuri, ridicân- du-și ochii, i-a văzut de departe pe

13 *Mt. 6.24.

**Acuzarea
fariseilor**

14 *Mt. 23.14.
15 *Cap. 10.29.
**Ps. 7.9.
†1 Sam.16.7.

16 *Mt. 4.17;
11.12,13.
Cap. 7.29.

17 *Ps. 102.26;
102.27.
Is. 40.8;
51.6.
Mt. 5.18.
1 Pet. 1.25.
18 *Mt. 5.32;
19.9.
Mc. 10.11.
1 Cor. 7.10;
7.11.

**Parabola
despre
bogatul și
Lazăr**

^a Unele ms omit ^b 1 bat= aproximativ 35 litri ^c 1 cor= 10 bați ^d Lit. „din“ ^e Lit. „Mamona“, personificare a bogăției ^f Unele ms. „se vor fi terminat“; alte ms. „vă veți sfârși“ ^g Unele ms. „ei să vă primească“ ^h De casă ⁱ Slujire de rob ^j Unele ms. omit „și ei“ ^k Lit. „aruncat“; unele ms. omit ^l Gr. „hades“

24 *Zah. 14.12. **Is. 66.24. Mc. 9.44.	Avraam, și pe Lazăr în sânul lui. 24 Și, strigând, a spus: „Părinte Avraame, ai milă de mine și trimite-l pe Lazăr ca să-și înmoaie vârful degetului în apă și să-mi răco-rească* limba, pentru că sunt	nând: «Mă pocăiesc», să-l ierți“.	6 *Mt. 17.20; 21.21. Mc. 9.23; 11.23.
25 *Iov 21.13. Cap. 6.24.	25 chinuit** în văpaia aceasta“. Dar Avraam a spus: „Copile, adu-ți aminte* că tu ți-ai primit deplin cele bune în timpul vieții tale și Lazăr, la fel, pe cele rele; iar acum, el este mângâiat aici ^a și tu	5 Și apostolii I-au spus Domnului: „Mărește-ne credința“. 6 Dar* Domnul a spus: „Dacă ați avea ^g credință cât un grăunte de muștar, ați zice sicomorului ^h acestuia: «Dezrădăcinează-te și plantează-te în mare!», și v-ar 7 asculta. Dar cine dintre voi, având un rob care ară sau paște oile, îi va spune ⁱ , când va veni de la câmp: «Vino îndată și stai la masă»? ^j	8 *Cap. 12.37.
29 *Is. 8.20; 34.16. Ioan 5.39,45. Fap. 15.21; 17.11.	26 ești chinuit. Și, pe lângă toate acestea, între noi și voi este întărită o prăpastie mare, astfel încât cei care vor să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo	8 Nu-i va spune mai degrabă: «Pregătește-mi* să cinez și încinge-te, și slujește-mi cât timp mănânc și beau; și după aceea vei mânca și 9 vei bea tu»? Este el îndatorat ^k robului acela ^a pentru că a făcut ce i s-a poruncit ^l ? Consider că 10 nu ^m . Așa și voi, când veți face toate cele poruncite vouă, spuneți: «Suntem niște robi* nevrednici; ⁿ am făcut ce eram datori să facem»“.	10 *Iov 22.3; 35.7. Ps. 16.2. Mt. 25.30. Rom. 3.12; 11.35. 1 Cor. 9.16; 9.17. Filim. 11.
31 *Ioan 12.10; 12.11.	27 să treacă la noi“. Și el a spus: „Te rog atunci, părinte, să-l trimiți 28 în casa tatălui meu, pentru că am cinci frați, ca să-i înștiințeze, ca să nu vină și ei în acest loc de	11 Și a fost că, pe când mergea* El spre Ierusalim, trecea prin Samaria și Galileea ^o . Și, pe când intra într-un sat, L-au întâmpinat zece leproși, care* stăteau departe. 12 Și ei au ridicat glasul, spunând: „Isuse, Stăpâne, ai milă de noi!“	11 *Cap. 9.51; 9.52. Ioan 4.4. 12 *Lev. 13.46.
Prilejuri de poticnire (Mt. 18.6-7; 18.15; Mc. 9.42)	29 chin“. Dar ^a Avraam i-a spus ^b : „Au* pe Moise și pe profeți; să asculte de ei“. Dar el a spus: „Nu, părinte Avraame, ci, dacă va merge la ei cineva dintre cei morți, se vor pocăi“. Și el i-a spus: „Dacă nu ascultă de Moise și de profeți, nu se vor lăsa convinși nici dacă* ar învia cineva dintre morți“.	13 Și El, văzându-i, le-a spus: „Mergeți*, arătați-vă preoților!“ Și a fost că, pe când mergeau ei, au 14 fost curățiți. Și unul dintre ei, văzând că a fost vindecat, s-a întors înapoi, glorificându-L pe Dumnezeu	14 *Lev. 13.2; 14.2. Mt. 8.4. Cap. 5.14.
1 *1 Cor.11.19.	17 Și le-a zis ucenicilor Săi ^a : „Nu se* poate să nu vină prilejuri de poticnire; dar vai de acela prin 2 care vin. Ar fi <i>mai</i> de folos pentru el dacă i s-ar pune o piatră de moară ^c în jurul gâtului și ar fi aruncat în mare, decât să facă să se poticnească unul din acești micuți. Fiți atenți la voi înșivă!	15 fost curățiți. Și a căzut cu fața la picioarele Lui, mulțumindu-L; și ^p 16 era un samaritean. Și Isus, răspunzând, a spus: „N-au fost curățiți cei zece? Dar cei nouă, unde <i>sunt</i> ? 17 Nu s-a găsit decât străinul acesta să se întoarcă să-I dea glorie lui 18 Dumnezeu?“ Și* El i-a spus:	19 *Mt. 9.22. Mc. 5.34; 10.52. Cap. 7.50; 8.48; 18.42.
3 *Mt. 18.21. **Lev.19.17. Pr. 17.10. Iac. 5.19.	3 cuți. Dacă* fratele tău va păcătui ^e , mustră-l**; și dacă se va pocăi, 4 iartă-l. Și dacă de șapte ori pe zi va păcătui împotriva ta și de șapte ori ^f se va întoarce la tine, spu-		

^a Unele ms. omit ^b Lit. „îi spune“; unele ms. „Dar Avraam spune“ ^c Sau „piatră mare de moară“ *învărtită cu ajutorul unui măgar; mai mare decât piatra de moară învârtită manual* ^d Unele ms. ad. „Și“ ^e Unele ms. ad. „împotriva ta“ ^f Unele ms. ad. „pe zi“ ^g Unele ms. „Dacă ați fi avut“ ^h Gr. „sikaminos“, *arbore exotic mare, cu lemn tare și cu fructe comestibile, asemănătoare cu smochinele* ⁱ Unele ms. „va spune“ ^j Sau „îi va spune îndată ...: «Vino și stai la masă?»“ ^k Sau „Mulțumește el“ ^l Unele ms. „ce s-a poruncit“ ^m Unele ms. omit „Consider că nu“ ⁿ Unele ms. ad. „pentru că“ ^o Lit. „prin mijlocul Samariei și al Galileii“ ^p Unele ms. ad. „acela“

<p>Venirea Împărăției</p>	<p>„Ridică-te și mergi. Credința ta te-a vindecat^{a,c}.”</p>	<p>fi doi la câmp: unul va fi luat și celălalt va fi lăsat^f.^f Și ei, răspunzând, Îi spun: „Unde, Doamne?”^f Și El le-a spus: „Unde* este trupul, acolo se vor aduna ^gvulturii^g.”</p>	<p>37 *Iov 39.30. Mt. 24.28.</p>	
<p>21 *Rom. 14.17 **Mt. 23.26.</p>	<p>20 Și, fiind întrebat de farisei când vine Împărăția lui Dumnezeu, El le-a răspuns și a zis: „Împărăția lui Dumnezeu nu vine în mod văzut. Nici nu vor spune: «Iată-o aici» sau: «Iată-o^b acolo», pentru că, iată, Împărăția* lui Dumnezeu este în mijlocul^c**</p>	<p>(18) Și le-a spus și o parabolă, ca să le arate că trebuie să se roage* neîncetat și să nu obosească^h, zicând: „Într-o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se teme și pe om nu-l respecta. Și era o văduvă în cetatea aceea, și ea venea la el, spunând: «Răzbu-nă-mă față de împotrivorul meu!»^h Și el n-a vrut pentru un timp, dar după aceea și-a zis în sine: «Chiar dacă de Dumnezeu nu mă tem și pe om nu-l respect,</p>	<p>Parabola judecătorului nedrept</p>	
<p>22 *Mt. 9.15. Ioan 17.12.</p>	<p>21 în mod văzut. Nici nu vor spune: «Iată-o aici» sau: «Iată-o^b acolo», pentru că, iată, Împărăția* lui Dumnezeu este în mijlocul^c**</p>	<p>2 zicând: „Într-o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se teme și pe om nu-l respecta. Și era o văduvă în cetatea aceea, și ea venea la el, spunând: «Răzbu-nă-mă față de împotrivorul meu!»^h Și el n-a vrut pentru un timp, dar după aceea și-a zis în sine: «Chiar dacă de Dumnezeu nu mă tem și pe om nu-l respect,</p>	<p>1 *Cap. 11.5; 21.36. Rom. 12.12. Ef. 6.18. Col. 4.2. 1 Tes. 5.17.</p>	
<p>23 *Mt. 24.23. Mc. 13.21. Cap. 21.8.</p>	<p>22 vostru^c. Și le-a zis ucenicilor: „Vor* veni^d zile când veți dori să vedeți una din zilele Fiului Omului, și n-o veți vedea. Și vă* vor spune: «Iată aici» sau «Iată acolo». Nu vă duceți, nici nu-i urmați!</p>	<p>3 teme și pe om nu-l respecta. Și era o văduvă în cetatea aceea, și ea venea la el, spunând: «Răzbu-nă-mă față de împotrivorul meu!»^h Și el n-a vrut pentru un timp, dar după aceea și-a zis în sine: «Chiar dacă de Dumnezeu nu mă tem și pe om nu-l respect,</p>	<p>5 *Cap. 11.8.</p>	
<p>24 *Mt. 24.27.</p>	<p>23 lui, și n-o veți vedea. Și vă* vor spune: «Iată aici» sau «Iată acolo». Nu vă duceți, nici nu-i urmați!</p>	<p>4 meu!»^h Și el n-a vrut pentru un timp, dar după aceea și-a zis în sine: «Chiar dacă de Dumnezeu nu mă tem și pe om nu-l respect,</p>	<p>7 *Apoc. 6.10.</p>	
<p>25 *Mc. 8.31; 9.31; 10.33. Cap. 9.22.</p>	<p>24 Pentru că, așa* cum fulgerul care fulgeră strălucește dintr-un capăt de sub cer până la celălalt capăt de sub cer, așa va fi și^e Fiul Omului în ziua Sa. Dar* întâi trebuie ca El să sufere multe și să fie respins de generația aceasta.</p>	<p>5 totuși, pentru că* văduva aceasta îmi face supărare, îi voi face dreptate, ca să nu mai vină mereu să mă necăjească^h.” Și Domnul a spus: „Auziți ce zice judecătorul nedrept!</p>	<p>8 *Ev. 10.37. 2 Pet. 3.8,9.</p>	
<p>26 *Gen. 7. Mt. 24.37.</p>	<p>25 Și, cum* a fost în zilele lui Noe, tot astfel va fi și în zilele Fiului Omului: mâncau, beau, se însurau, se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie; și a venit potopul și i-a omorât pe toți.</p>	<p>6 să mă necăjească^h.” Și Domnul a spus: „Auziți ce zice judecătorul nedrept!</p>	<p>9 *Ev. 10.37. 2 Pet. 3.8,9.</p>	
<p>28 *Gen. 19.</p>	<p>26 Și, cum* a fost în zilele lui Noe, tot astfel va fi și în zilele Fiului Omului: mâncau, beau, se însurau, se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie; și a venit potopul și i-a omorât pe toți.</p>	<p>7 nedrept! Și Dumnezeu* nu-i va răzbuna pe aleșii Săi, care strigă către El zi și noapte, deși rabdă îndelung pentru eiⁱ? Vă spun că* le va face dreptate curând. Dar, când va veni Fiul Omului, va găsi El credință pe pământ?^g</p>	<p>Parabola fariseului și a vameșului</p>	
<p>29 *Gen. 19.16; 19.24.</p>	<p>27 Omului: mâncau, beau, se însurau, se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie; și a venit potopul și i-a omorât pe toți.</p>	<p>8 Și a zis și parabola aceasta unora care* se încredeau în ei înșiși că sunt drepti și îi disprețuiau pe ceilalți: „Doi oameni s-au suit la templu^j ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând* în picioare, se ruga în sine astfel: «Dumnezeule**, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni care sunt lacomi, nedrepti, adulteri sau chiar ca acest vameș.</p>	<p>9 *Cap. 10.29; 16.15.</p>	
<p>30 *2 Tes. 1.7.</p>	<p>28 Și, la fel, cum* a fost în zilele lui Lot: mâncau, beau, cumpărau, vindeau, plantau, zideau; dar*, în ziua când a ieșit Lot din Sodoma, a plouat cu foc și pucioasă din cer și i-a omorât pe toți; la fel va fi în ziua când Se* va descoperi Fiul Omului. În ziua aceea, cine* va fi pe acoperiș, iar bunurile lui în casă, să nu coboare să le ia; și tot așa, cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi. Amintiți-vă* de soția lui Lot. Oricine* va căuta să-și salveze viața o va pierde; și oricine o va pierde o va păstra.</p>	<p>10 iau pe ceilalți: „Doi oameni s-au suit la templu^j ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând* în picioare, se ruga în sine astfel: «Dumnezeule**, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni care sunt lacomi, nedrepti, adulteri sau chiar ca acest vameș.</p>	<p>11 *Ps. 135.2. **Is. 1.15; 58.2. Apoc. 3.17.</p>	
<p>31 *Mt. 24.17. Mc. 13.15.</p>	<p>29 vindeau, plantau, zideau; dar*, în ziua când a ieșit Lot din Sodoma, a plouat cu foc și pucioasă din cer și i-a omorât pe toți; la fel va fi în ziua când Se* va descoperi Fiul Omului. În ziua aceea, cine* va fi pe acoperiș, iar bunurile lui în casă, să nu coboare să le ia; și tot așa, cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi. Amintiți-vă* de soția lui Lot. Oricine* va căuta să-și salveze viața o va pierde; și oricine o va pierde o va păstra.</p>	<p>11 fariseu și celălalt vameș. Fariseul, stând* în picioare, se ruga în sine astfel: «Dumnezeule**, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni care sunt lacomi, nedrepti, adulteri sau chiar ca acest vameș.</p>	<p>12 Eu postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte dobândesc». Și vameșul, stând la distanță, nu voia nici ochii să și-i ridice spre cer, ci se bătea în piept, spunând: «Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!»^g Vă spun, mai degrabă acesta a coborât acasă</p>	<p>12 Eu postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte dobândesc». Și vameșul, stând la distanță, nu voia nici ochii să și-i ridice spre cer, ci se bătea în piept, spunând: «Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!»^g Vă spun, mai degrabă acesta a coborât acasă</p>
<p>32 *Gen. 19.26. 33 *Mt. 10.39; 16.25. Mc. 8.35. Cap. 9.24. Ioan 12.25.</p>	<p>30 și i-a omorât pe toți; la fel va fi în ziua când Se* va descoperi Fiul Omului. În ziua aceea, cine* va fi pe acoperiș, iar bunurile lui în casă, să nu coboare să le ia; și tot așa, cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi. Amintiți-vă* de soția lui Lot. Oricine* va căuta să-și salveze viața o va pierde; și oricine o va pierde o va păstra.</p>	<p>12 Eu postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte dobândesc». Și vameșul, stând la distanță, nu voia nici ochii să și-i ridice spre cer, ci se bătea în piept, spunând: «Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!»^g Vă spun, mai degrabă acesta a coborât acasă</p>	<p>13 dobândesc». Și vameșul, stând la distanță, nu voia nici ochii să și-i ridice spre cer, ci se bătea în piept, spunând: «Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!»^g Vă spun, mai degrabă acesta a coborât acasă</p>	
<p>34 *Mt. 24.40; 24.41. 1 Tes. 4.17.</p>	<p>31 Omului. În ziua aceea, cine* va fi pe acoperiș, iar bunurile lui în casă, să nu coboare să le ia; și tot așa, cine este la câmp să nu se întoarcă înapoi. Amintiți-vă* de soția lui Lot. Oricine* va căuta să-și salveze viața o va pierde; și oricine o va pierde o va păstra.</p>	<p>13 dobândesc». Și vameșul, stând la distanță, nu voia nici ochii să și-i ridice spre cer, ci se bătea în piept, spunând: «Dumnezeule, ai milă de mine, păcătosul!»^g Vă spun, mai degrabă acesta a coborât acasă</p>	<p>14 mine, păcătosul!»^g Vă spun, mai degrabă acesta a coborât acasă</p>	

^a Sau „te-a mântuit“ ^b Unele ms. omit „Iată-o“ ^c Sau „printre voi“ ^d Sau „Vin“ ^e Unele ms. omit ^f Unele ms. omit v. 36; alte ms. omit și v. 35 ^g Unele ms. ad. „și“ ^h Sau „să nu se descurajeze“ ⁱ Sau „și pentru care rabdă îndelung“ ^j Gr. „hieron“

<p>14 *Iov 22.29. Mt. 23.12. Cap. 14.11. Iac. 4.6. 1 Pet. 5.5,6.</p> <p>Isus și copilașii (Mt. 19.13-15; Mc. 10.13-16)</p> <p>16 *1Cor. 14.20 1 Pet. 2.2.</p> <p>17 *Mc. 10.15.</p> <p>Isus și bogatul (Mt. 19.16-30; Mc. 10.17-31)</p> <p>20 *Ex.20.12-16 Deut.5.16-20 Rom. 13.9. Ef. 6.2. Col. 3.20.</p> <p>22 *Mt. 6.19; 6.20; 19.21. 1 Tim. 6.19.</p> <p>24 *Pr. 11.28. Mt. 19.23. Mc. 10.23.</p> <p>27 *Ier. 32.17. Zah. 8.6. Mt. 19.26. Cap. 1.37.</p> <p>28 *Mt. 19.27.</p> <p>29 *Deut. 33.9.</p>	<p>îndreptătit, decât celălalt. Pentru că* oricine se înalță pe sine va fi smerit; și cel care se smerește va fi înălțat^c.</p> <p>15 Și Îi aduceau și niște copilași, ca să Se atingă de ei, dar ucenicii, 16 văzând <i>aceasta</i>, îi muștrău. Dar Isus, chemându-i la <i>Sine</i>, a spus: „Lăsați copilașii să vină la Mine și nu-i opriți, pentru că Împărăția lui 17 Dumnezeu este a* unora ca ei. Adevărat* vă spun, oricine nu va primi Împărăția lui Dumnezeu ca un copilăș, nicidecum nu va intra în ea^c.”</p> <p>18 Și un mai-mare <i>al poporului</i> L-a întrebat, spunând: „Bunule Învățător, ce să fac ca să moșt-nesc viața eternă?” Dar Isus i-a spus: „Pentru ce Mă numești bun? Nimeni nu <i>este</i> bun, decât Unul singur, Dumnezeu. Știi poruncile: «Nu* comite adulter, nu ucide, nu fura, nu mărturisi fals, onorează pe 21 tatăl tău și pe mama ta»^c. Și el a spus: „Toate acestea le-am ținut din tinerețea mea^a”. Și, când a auzit Isus <i>aceasta</i>^a, i-a spus: „Un singur lucru îți lipsește: vinde* tot ce ai și împarte la săraci, și vei avea comoară în ceruri^b; și vino, urmează-Mă!” Dar el, când a auzit <i>acestea</i>, s-a întristat foarte mult, 24 pentru că era foarte bogat. Iar Isus, văzând că s-a întristat foarte mult, a spus: „Cât* de greu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu cei care 25 au bogății! Pentru că mai ușor este să intre o cămilă printr-o ureche de ac, decât să intre un bogat în 26 Împărăția lui Dumnezeu^c”. Și cei care L-au auzit au spus: „Și cine 27 poate fi mântuit?” Iar El a spus: „Cele* imposibile la oameni sunt 28 posibile la Dumnezeu^c”. Și* Petru a spus: „Iată, noi am lăsat toate și 29 Te-am urmat^c”. Și El le-a spus: „Adevărat vă spun, nu este nimeni* care a lăsat casă^d, sau părinți, sau frați, sau soție, sau copii, pentru Împărăția lui Dum-</p>	<p>30 nezeu, care nu* va primi mult mai mult în timpul acesta, iar în veacul care vine, viață eternă^c.”</p> <p>31 Și, luându-i la <i>Sine</i> pe cei doisprezece, le-a zis: „Iată, ne suim la Ierusalim și toate cele* scrise prin profeți despre Fiul Omului 32 se vor împlini. Pentru că El va* fi dat <i>în mâinile</i> națiunilor și va fi batjocorit și va fi insultat și va fi scuipat și Îl vor biciui și Îl vor o- 34 mori și a treia zi va învia^c”. Și ei* n-au înțeles nimic din acestea; și cuvântul acesta le era ascuns și nu cunoșteau cele spuse.</p> <p>35 Și a fost că, pe când Se apropia El de Ierihon, un orb ședea 36 lângă drum, cerșind. Și, când a auzit mulțimea trecând, a întrebat 37 ce să fie <i>aceasta</i>. Și i-au spus că 38 trece Isus Nazarineanul. Și el a strigat, spunând: „Isuse, Fiu al lui 39 David, ai milă de mine!” Și cei care mergeau înainte îl muștrău ca să tacă; dar el striga și mai tare: „Fiu al lui David, ai milă de 40 mine!” Și Isus, oprindu-Se, a poruncit să fie adus la El; și, când 41 s-a apropiat, l-a întrebat^e: „Ce vrei să-ți fac?” Și el a spus: „Doamne, 42 să văd!” Și Isus i-a spus: „Vezi! 43 Credința* ta te-a vindecat^f”. Și îndată el a văzut și Îl urma, glorificându-L* pe Dumnezeu. Și tot poporul, când a văzut <i>acest lucru</i>, l-a dat laudă lui Dumnezeu.</p> <p>19 Și El a intrat și trecea prin 2 Ierihon. Și iată un om chemat cu numele Zacheu: și el era șef al 3 vameșilor, și era bogat. Și căuta să-L vadă pe Isus, cine este, și nu putea din cauza mulțimii, pentru 4 că era mic de statură. Și, alergând înainte, s-a suit într-un sicomor^g, ca să-L vadă, pentru că 5 pe acolo urma să treacă. Și Isus, când a ajuns la locul acela, a privit în sus, l-a văzut și i-a zis: „Zachee, grăbește-te și coboară, pentru că astăzi trebuie să rămân</p>	<p>30 *Iov 42.10.</p> <p>Al treilea anunț al morții și al învierii Sale (Mt. 20.17-19; Mc. 10.32-34)</p> <p>31 *Ps. 22.1-22. Is. 53. 32 *Mt. 27.2. Cap. 23.1. Ioan 18.28. Fap. 3.13. 34 *Mc. 9.32. Ioan 10.6; 12.16.</p> <p>Vindecarea unui orb (Mt. 20.29-34; Mc. 10.46-52)</p> <p>42 *Cap.17.19.</p> <p>43 *Cap. 5.26. Fap. 4.21; 11.18.</p> <p>Isus la Zacheu</p>
---	--	--	---

^a Unele ms. omit ^b Unele ms. „în cer” ^c Unele ms. „lăsând ce era al nostru, Te-am urmat” ^d Sau „care și-a lăsat casa” ^e Unele ms. ad. „spunând” ^f Sau „te-a mântuit” ^g Gr. „sikomoraia”

<p>7 *Mt. 9.11. Cap. 5.30.</p>	<p>6 în casa ta!^a Și <i>el</i>, grăbindu-se, a coborât și L-a primit cu bucurie. Și, văzând <i>aceasta</i>, toți murmurau, spunând: „A* intrat să găzduiască la un om păcătos!”</p>	<p>21 ștergar; pentru că* mă temeam de tine, fiindcă ești om aspru: iei ce n-ai pus și seceri ce n-ai semănat». Și^b el i-a spus^c: «Din* cuvintele tale^d te voi judeca, rob rău. Știi** că eu sunt om aspru, luând ce n-am pus și secerând ce n-am semănat; și de ce n-ai dat argintul meu la bancă, și eu, venind, l-aș fi cerut cu dobândă?»</p>	<p>21 *Mt. 25.24.</p>
<p>8 *Cap. 3.14. **Ex. 22.1. 1 Sam. 12.3. 2 Sam. 12.6.</p>	<p>8 Dar Zacheu, stând în picioare, I-a zis Domnului: „Iată, Doamne, jumătate din averea mea o dau săracilor; și, dacă am luat ceva* de la cineva prin învinuire</p>	<p>22 mănânat». Și^b el i-a spus^c: «Din* cuvintele tale^d te voi judeca, rob rău. Știi** că eu sunt om aspru, luând ce n-am pus și secerând ce n-am semănat; și de ce n-ai dat argintul meu la bancă, și eu, venind, l-aș fi cerut cu dobândă?»</p>	<p>22 *2 Sam.1.16. Iov 15.6. Mt. 12.37. **Mt. 25.26.</p>
<p>9 *Cap. 13.16. **Rom.4.11; 4.12,16. Gal. 3.7.</p>	<p>9 falsă, îi restitui** împătrit^c. Și Isus i-a zis: „Astăzi a venit mântuirea în casa aceasta, pentru că și* el este un fiu** al lui Avraam.</p>	<p>23 ce n-am semănat; și de ce n-ai dat argintul meu la bancă, și eu, venind, l-aș fi cerut cu dobândă?»</p>	
<p>10 *Mt. 10.6; 15.24; 18.11.</p>	<p>10 Pentru că* Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut^c.</p>	<p>24 Și le-a spus celor care stăteau de față: «Luați de la el mina și dați-i-o celui care are zece mine!»</p>	<p>26 *Mt. 13.12; 25.29. Mc. 4.25. Cap. 8.18.</p>
<p>Parabola minelor</p>	<p>11 Dar, auzind ei acestea, El a adăugat și a spus o parabolă, pentru că era aproape de Ierusalim, și ei* gândeau că Împărăția lui Dumnezeu urma să se arate</p>	<p>25 Și ei i-au spus: «Doamne, el are zece mine». «Pentru că, vă spun*, oricui are i se va da; dar de la cel care nu are, și ceea ce are i se va lua. Mai mult, pe vrăjmașii aceia ai mei, care n-au vrut ca eu să împărătesc peste ei, aduceți-i aici și tăiați-i înaintea mea!»^c</p>	
<p>11 *Fap. 1.6.</p>	<p>11 Dar, auzind ei acestea, El a adăugat și a spus o parabolă, pentru că era aproape de Ierusalim, și ei* gândeau că Împărăția lui Dumnezeu urma să se arate</p>	<p>27 va lua. Mai mult, pe vrăjmașii aceia ai mei, care n-au vrut ca eu să împărătesc peste ei, aduceți-i aici și tăiați-i înaintea mea!»^c</p>	
<p>12 *Mt. 25.14. Mc. 13.34.</p>	<p>12 îndată. Deci* a spus: „Un om de neam ales a plecat într-o țară îndepărtată, ca să primească o</p>	<p>28 Și, spunând acestea, mergea* înaintea, suindu-Se la Ierusalim.</p>	<p>Intrarea în Ierusalim (Mt. 21.1-11; Mc. 11.1-11; Ioan 12.12-19)</p>
<p>14 *Ioan 1.11.</p>	<p>14 împărăție și să se întoarcă. Și, chemând zece robi ai săi, le-a dat zece mine^a și le-a zis: «Faceți comerț <i>cu ele</i> până când</p>	<p>29 Și a fost că, pe când Se apropia de Betfaghe și de Betania, spre muntele numit al Măslinilor, i-a trimis pe doi dintre ucenicii</p>	<p>28 *Mc. 10.32.</p>
<p>17 *Mt. 25.21. Cap. 16.10.</p>	<p>16 vin». Dar* cetățenii lui îl urau și au trimis solie după el, spunând: «Nu vrem ca acesta să împărțească peste noi». Și a fost că, la venirea lui din nou, după ce primise împărăția, a spus să fie chemați la el robii aceia cărora le dăduse banii, ca să știe ce a</p>	<p>30 Săi, spunând: „Mergeți în satul dinaintea, în care, intrând, veți găsi un măgăruș legat, pe care nimeni dintre oameni nu s-a așezat vreodată: dezlegați-l și aduceți-l! Și, dacă vă va întreba cineva: «De ce îl dezlegați?», veți spune așa: «Pentru că Domnul are nevoie de</p>	
<p>17 *Mt. 25.21. Cap. 16.10.</p>	<p>17 ne, mina ta a adus zece mine». Și el i-a spus: «Bine, rob bun; pentru că ai fost credincios* în foarte puțin, primește autoritate peste</p>	<p>31 el»^c. Și cei trimiși au mers și au găsit așa cum le spusese. Și, pe când dezlegau măgărușul, stăpânii lui le-au zis: „Pentru ce dezlegați măgărușul?” Și ei au spus: „Pentru că^e Domnul are nevoie de el”^c. Și l-au adus la Isus. Și*, aruncându-și hainele pe măgăruș, L-au pus pe Isus deasupra.</p>	<p>35 *2 Împ. 9.13. Mt. 21.7. Mc. 11.7. Ioan 12.14.</p>
<p>17 *Mt. 25.21. Cap. 16.10.</p>	<p>18 zece cetăți». Și al doilea a venit, spunând: «Doamne, mina ta a făcut</p>	<p>32 el»^c. Și cei trimiși au mers și au găsit așa cum le spusese. Și, pe când dezlegau măgărușul, stăpânii lui le-au zis: „Pentru ce dezlegați măgărușul?” Și ei au spus: „Pentru că^e Domnul are nevoie de el”^c. Și l-au adus la Isus. Și*, aruncându-și hainele pe măgăruș, L-au pus pe Isus deasupra.</p>	<p>36 *Mt. 21.8.</p>
<p>17 *Mt. 25.21. Cap. 16.10.</p>	<p>19 cinci mine». Și i-a spus și acestuia: «Și tu, fii peste cinci</p>	<p>33 găsit așa cum le spusese. Și, pe când dezlegau măgărușul, stăpânii lui le-au zis: „Pentru ce dezlegați măgărușul?” Și ei au spus: „Pentru că^e Domnul are nevoie de el”^c. Și l-au adus la Isus. Și*, aruncându-și hainele pe măgăruș, L-au pus pe Isus deasupra.</p>	<p>36 *Mt. 21.8.</p>
<p>17 *Mt. 25.21. Cap. 16.10.</p>	<p>20 cetăți». Și un altul a venit, spunând: «Doamne, iată mina ta, pe care am păstrat-o învelită într-un</p>	<p>34 legați măgărușul?” Și ei au spus: „Pentru că^e Domnul are nevoie de el”^c. Și l-au adus la Isus. Și*, aruncându-și hainele pe măgăruș, L-au pus pe Isus deasupra.</p>	<p>36 *Mt. 21.8.</p>

^a Monede de argint ^b Unele ms. omit ^c Lit. „îi spune”; unele ms. „a spus” ^d Lit. „Din gura ta” ^e Unele ms. omit „Pentru că”

38 *Ps. 118.26.
Cap. 13.35.
**Cap. 2.14.
Ef. 2.14.

40 *Hab. 2.11.

Isus plânge pentru Ierusalim

41 *Ioan 11.35.

43 *Is. 29.3,4.
Ier. 6.3,6.
Cap. 21.20.

44 *1 Împ.9.7,8.
Mica 3.12.
**Mt. 24.2.
Mc. 13.2.
Cap. 21.6.
†Dan. 9.24.
Cap. 1.68,78.
1 Pet. 2.12.

Curățirea templului (Mt. 21.12-13; Mc. 11.15-18; Ioan 2.14-16)

45 *Mc. 11.11.
46 *Is. 56.7.
**Ier. 7.11.
47 *Mc. 11.18.
Ioan 7.19;
8.37.

Autoritatea lui Isus (Mt. 21.23-27; Mc. 11.27-33)

2 *Fap. 4.7;
7.27.

pe Dumnezeu cu glas tare pentru toate lucrările de putere pe care
38 ei le văzuseră, spunând: „Bine-
cuvântat* *fie* Împăratul care vine
în Numele Domnului! Pace** în
cer și glorie în cele^a preainalte!“
39 Și unii dintre fariseii din mulți-
me I-au zis: „Învățătorule, mus-
tră-Ți ucenicii!“ Și El, răspun-
zând, le-a zis: „Vă spun, dacă vor
tăcea aceștia, pietrele* vor striga“.
41 Și, când S-a apropiat, văzând
42 cetatea, a* plâns pentru ea, spu-
nând: „Dacă ai fi cunoscut și tu,
măcar în această zi a ta, cele *care*
sunt spre pacea ta! Dar acum
43 sunt ascunse de ochii tăi. Pentru că
vor veni peste tine zile când vrăj-
mașii tăi vor face întărituri în
jurul* tău, și te vor încercui, și te
44 vor strânge din toate părțile și te*
vor face una cu pământul, și pe
copiii tăi *care sunt* în tine; și nu**
vor lăsa în tine piatră pe piatră,
pentru că† n-ai cunoscut timpul
cercetării tale“.
45 Și*, intrând în templu^b, a înce-
put să-i scoată afară pe cei care
46 vindeau în el și cumpărau, spu-
nându-le: „Este scris*: «Casa Mea
este casă de rugăciune», dar voi**
ați făcut din ea «peșteră de tâlhari»“.
47 Și El îi învăța zi de zi în tem-
plu^b. Dar preoții de seamă* și cărtu-
rarii și cei dintâi ai poporului
48 căutau să-L omoare; și nu găseau
ce să-I facă, pentru că tot popo-
rul se ținea după El, ascultându-L.
20 Și a fost că, într-una din^c zile,
pe când învăța El poporul în
templu^b și vestea Evanghelia, au
venit deodată la El preoții^d și cărtu-
rarii, împreună cu bătrânii,
2 și I-au vorbit, zicând: „Spune-ne,
cu* ce autoritate^e faci acestea sau
cine este Cel care Ți-a dat auto-
3 ritatea aceasta?“ Și El, răspun-
zând, le-a zis: „Vă voi întreba și
Eu un singur lucru^f, și spuneți-Mi:
4 Botezul lui Ioan era din cer, sau

5 de la oameni?“ Și ei gândeau în
sinea lor, spunând: „Dacă vom
zice: «Din cer», va spune: «Atunci^g
6 de ce nu l-ați crezut?» Iar dacă vom
zice: «De la oameni», tot poporul
ne va ucide cu pietre, pentru că* sunt
7 convingiți că Ioan era profet“. Și au
8 răspuns că nu știu de unde. Și Isus
le-a spus: „Nici Eu nu vă spun cu
ce autoritate fac acestea“.
9 Și a început să spună popo-
rului parabola aceasta: „Un om a
plantat o vie și a arendat-o unor
viticultori și a plecat din țară
10 pentru mult timp. Și, la timpul
potrivit, a trimis la viticultori un
rob, ca să-i dea din rodul viei.
Dar viticultorii, după ce l-au bătut,
11 l-au trimis înapoi fără nimic. Și a
mai trimis un alt rob; dar ei, după
ce l-au bătut și pe acela și l-au
batjocorit, l-au trimis înapoi fără
12 nimic. Și a mai trimis un al treilea;
și ei, răbindu-l și pe el, l-au scos
13 afară. Și stăpânul viei a spus: «Ce
să fac? Îl voi trimite pe fiul meu
cel preaiubit; poate că, văzân-
14 du-l^h, îl vor respecta». Dar viti-
cultorii, când l-au văzut, s-au sfă-
tuit între ei, spunând: «Acesta este
moștenitorul; veniți^g să-l omorâm,
pentru ca moștenirea să fie a
15 noastră». Și, după ce l-au scos afară
din vie, l-au omorât. Deci ce le va
16 face stăpânul viei? Va veni și-i va
omorî pe viticultorii aceia și via o
va da altora“. Și ei, când au auzit,
17 au spus: „Nicidecum!“ Dar El, pri-
vindu-i, a spus: „Ce este atunci
aceasta, ce este scris: «Piatra pe
care au lepădat-o ziditorii, aceas-
18 ta a ajunsⁱ cap de unghi»? Oricine
va cădea pe piatra aceea va fi
sfârâmat, iar* pe acela peste care
va cădea ea, îl va spulbera“.
19 Și preoții de seamă și cărturarii
au căutat să pună mâna pe El chiar
în ceasul acela, dar s-au temut de
popor, pentru că au înțeles că de-
spre ei^j spusese parabola aceasta.

6 *Mt. 14.5;
21.26.
Cap. 7.29.

Parabola viticulturilor (Mt. 21.33-46; Mc. 12.1-12)

18 *Dan.2.34,35
Mt. 21.44.

^a Cerurile ms. „ceva“ ^b Gr. „hieron“ ^c Unele ms. ad. „acele“ ^d Unele ms. ad. „de seamă“ ^e Sau „putere“ ^f Unele ms. „ceva“ ^g Unele ms. omit ^h Unele ms. omit „văzându-l“ ⁱ Sau „a fost făcută“ ^j Sau „împotriva lor“

Tributul Cezarului
(Mt. 22.15-22;
Mc. 12.13-17)

20 Și, urmărindu-L, au trimis isoade, care se prefăceau că sunt oameni drepecți, ca să-L prindă cu vorba, pentru ca să-L predea puterii și autorității guvernatorului.
21 Și L-au întreat, spunând: „Învățătorule, știm că vorbești și înveți drept și nu primești după înfățișare, ci îi înveți pe oameni cu adevărat calea lui Dumnezeu: «Se cuvine pentru noi să dăm tribut Cezarului, sau nu?»“ Dar El, înțelegându-le viclenia, le-a zis: „Pentru ce Mă ispitiți? Arătați-Mi un dinar.
24 Al cui chip și a cui inscripție are? „Și ei, răspunzând^a, au spus: „Ale Cezarului“. Și El le-a spus: „Dați deci Cezarului cele ale Cezarului, și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu“. Și nu L-au putut prinde cu vorba înaintea poporului și, minunându-se de răspunsul Lui, au tăcut.

Despre înviere
(Mt. 22.23-33;
Mc. 12.18-27)

27 *Fap. 23.6,8

28 *Deut. 25.5.

27 Și, venind la El unii dintre saducheii care* tăgăduiesc că există înviere, L-au întreat, spunând: „Învățătorule, Moise* ne-a scris: «Dacă va muri fratele cuiva, având soție, și acela va muri fără copii, fratele lui să-i ia soția și să-i ridice urmaș^b fratelui său». Erau deci șapte frați: și cel dintâi, luând o soție, a murit fără copii. Și al doilea a luat femeia și a murit și el fără copii; și al treilea a luat-o^c; și tot așa, și cei șapte^d nu au lăsat copii și au murit; și, la urma tuturor, a murit și femeia.
33 Deci, la înviere, căruia dintre ei îi va fi soție? pentru că cei șapte au avut-o de soție“. Și Isus^e le-a spus: „Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită, dar cei socotiți vrednici să aibă parte de veacul acela și de învierea dintre morți nici nu se însoară, nici nu se mărită; pentru că ei nici nu mai pot muri, pentru că sunt* ca îngerii și sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind**

36 *1 Cor.15.42; 15.49,52.
1 Ioan 3.2.
**Rom. 8.23.

37 fii ai învierii. Dar, că morții înviază, chiar Moise a* arătat în textul despre rug^f, când Îl numește pe Domnul: «Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov». Dar El nu este Dumnezeu al celor morți, ci al celor vii, pentru că toți* sunt vii pentru El^g. Și unii dintre cărturari, răspunzând, au spus: „Învățătorule, bine ai vorbit“. Și^g nu mai îndrăzneau să-L întreb nimic.

41 Și El le-a zis: „Cum spun ei că Hristosul este fiu al lui David, 42 iar David însuși spune în Cartea Psalmilor: «Domnul a zis* Domnului meu: Șezi la dreapta Mea până voi pune pe vrăjmașii Tăi ca așternut al picioarelor Tale»? 44 David deci Îl numește Domn; și cum este El fiu al lui?“

45 Și, pe când* tot poporul asculta, le-a spus ucenicilor Săi^a: 46 „Păziți-vă de cărturarii cărora le place să umble în haine lungi și care iubesc* salaturile în piețe și scaunele de seamă în sinagogi și locurile de seamă la mese^h, care devorează casele văduvelor și, de ochii lumii, se roagă îndelung. Aceștia vor primi mai aspră sentință“.

21 Și a ridicat privirea și i-a văzut pe bogați aruncându-și darurile în vistierie. Și a văzut și o văduvă săracă aruncând acolo doi bănuțiⁱ. Și a spus: „În adevăr, vă spun că* această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți; pentru că toți aceștia din prisosul lor au aruncat la darurile lui Dumnezeu^l, dar ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea ca să trăiască“.

5 Și, pe când vorbeau unii despre templu^k, că este împodobit cu pietre frumoase și cu daruri consacrate, El a spus: „Cât despre acestea

37 *Ex. 3.6.

38 *Rom. 6.10; 6.11.

Al cui fiu este Hristosul
(Mt. 22.41-45;
Mc. 12.35-37)

42 *Ps. 110.1.
Fap. 2.34.

Mustarea cărturarilor
(Mt. 23.5-7,14;
Mc. 12.38-40)

45 *Mt. 23.1.
46 *Cap. 11.43.

Văduva săracă
(Mc. 12.41-44)

3 *2 Cor. 8.12.

Dărâmarea Ierusalimului și semnele sfârșitului
(Mt. 24.1-51;
Mc. 13.1-37)

^a Unele ms. omit ^b Lit. „sămânță“ ^c Unele ms. „Și al doilea, și al treilea a luat-o“ ^d Unele ms. ad. „și“ ^e Unele ms. ad. „răspunzând“ ^f Arbust spinos ^g Unele ms. „Pentru că“ ^h Sau „la ospete“ ⁱ Gr. „lepton“, cea mai mică monedă evreiască (este de aramă) ^j Unele ms. omit „lui Dumnezeu“ ^k Gr. „hieron“

6 *Cap. 19.44.	pe care le priviți, vor veni zile în care nu va* fi lăsată piatră pe	că acestea sunt zile de răzbunare, ca să* se împlinescă toate cele	22 *Dan.9.26,27 Zah. 11.1.
7	piatră, care să nu fie dărâmată ^c . Și ei L-au întreat, spunând: „Învăță-	23 scrise. Dar ^f vai* de cele în-	23 *Mt. 24.19.
8	torule, când deci vor fi acestea și care este semnul când vor avea loc	sărcinate și de cele care alăp-	
8 *Mt. 24.4.	8 acestea? Si El a spus: „Luați sea-	tează în acele zile, pentru că va fi	24 *Dan. 9.27;
Mc. 13.5.	ma* să nu fiți amăgiți, pentru că	necaz mare în țară și mânie asu-	12.7.
Ef. 5.6.	mulți vor veni în Numele Meu, spu-	24 pra ^g acestui popor. Și vor cădea	Rom. 11.25.
2 Tes. 2.3.	nând: «Eu sunt», și: «Timpul este	de tăișul sabiei și vor fi duși cap-	
	aproape» ^a . Nu vă duceți ^b după ei!	tivi printre toate națiunile; și Ie-	
	9 Și, când veți auzi de războaie și	25 Și vor* fi semne în soare, și	
	de tulburări, nu vă înspăimântați,	în lună, și în stele, și pe pământ	
	pentru că acestea trebuie să fie	necaz al națiunilor în nedumerire,	
	întâi, dar nu este îndată sfârșitul ^c .	26 auzind urletul mării și al valu-	
10 *Mt. 24.7.	10 Apoi* le-a spus: „Se va ridica	rilor ^h , oamenii murind de frică și	
	națiune contra națiune și împărăție	în așteptarea celor care vin peste	
	11 contra împărăție. Vor fi și cutre-	27 pământul locuit, pentru că* pu-	
	mure mari în diferite locuri, și	terile cerurilor vor fi clătinate. Și	
	foamete și epidemii; și vor fi ară-	28 atunci* Îl vor vedea pe Fiul Omu-	
	tări înspăimântătoare și semne	lui venind în nor cu putere și cu	
12 *Mc. 13.9.	12 mari din cer. Dar* înainte de toate	29 glorie mare. Dar când vor începe	
Apoc. 2.10.	acestea vor pune mâna ^c pe voi	să fie acestea, priviți în sus și ridi-	
**Fap. 4.3;	și vă vor persecuta, predându-vă	cați-vă capetele, pentru că răscum-	
5.18; 12.4;	sinagogilor și** închisorilor, a-	părarea* voastră se apropie ^c .	
16.24.	13 Numele Meu; dar aceasta vi* se va	29 Și* le-a spus o parabolă: „Iată	
†Fap. 25.23.	14 întoarce spre mărturie. Puneți-vă*	30 smochinul și toți copacii; când	
††1Pet. 2.13.	decî în inimi să nu vă gândiți	înfrunzesc deja, voi înșivă, pri-	
	15 dinainte la apărarea voastră, pen-	vind, cunoașteți că vara este deja	
	16 adversarii voștri. Dar veți* fi	31 aproape. Așa și voi, când veți ve-	
13 *Filip. 1.28.	17 omorî** pe unii dintre voi, și	32 este aproape. Adevărat vă spun	
2 Tes. 1.5.	18 veți* fi urâți de toți pentru Nu-	că nicidecum nu va trece această	
14 *Mt. 10.19.	mele Meu. Și* un păr de pe capul	33 Cerul* și pământul vor trece,	
Mc. 13.11.	vostru nu va pieri nicidecum.	dar cuvintele Mele nicidecum	
Cap. 12.11.	19 Prin răbdarea voastră vă veți	34 nu vor trece. Fiți dar atenți* la	
15 *Fap. 6.10.	20 câștiga sufletele. Iar când* veți ve-	35 voi înșivă, ca nu cumva inimile	
	21 dea Ierusalimul înconjurat de	voastre să fie împovărate de	
	oștiri, atunci să știți că pustiirea	mâncare și de băutură și de	
20 *Mt. 24.15.	22 lui este aproape. Atunci cei din	îngrijorările vieții, și ziua aceea	
Mc. 13.14.	Iudeea să fugă în munți și cei din	să vină peste voi pe neașteptate.	
	22 mijlocul lui să plece afară și cei	35 Pentru că ea va veni ca* un laț	
	22 din câmpuri să nu intre în el; pentru	36 peste toți cei care locuiesc pe	
		fața întregului pământ. Vegheați*	
		decî ⁱ , rugându-vă** în orice timp ^a ,	

Venirea Fiului Omului

Îndemn la veghere

^a Unele ms. omit „și «Timpul este aproape»“ ^b Unele ms. ad. „decî“ ^c Lit. „și vor pune mâinile“
^d Unele ms. „sau“ ^e Unele ms. „nu-i vor putea rezista, nici răspunde“ ^f Unele ms. omit ^g Unele ms. „în mijlocul“
^h Unele ms. „în nedumerire, marea și valurile urlând“ ⁱ Unele ms. „Dar vegheați“

<p>37 *Ioan 8.1.2. **Cap.22.39.</p> <p>Sfat împotriva lui Isus (Mt. 26.3-5; 26. 14-16; Mc. 14.1-2; 14. 10-11; Ioan 11.45-53)</p> <p>1 *Mt. 26.2. 2 *Ps. 2.2. Ioan 11.47. Fap. 4.27. 3 *Ioan13.2,27 5 *Zah. 11.12.</p>	<p>ca să fiți socotiți vrednici să scăpați de toate acestea care vor avea loc și să stați înaintea Fiului Omului^a.</p> <p>37 Și ziua <i>îi</i> învăța* în templu^b, iar** noaptea ieșea și rămânea pe muntele numit al Măslinilor. Și tot poporul venea dis-de-diminează la El, în templu^b, ca să-L asculte.</p> <p>22 Și se* apropia sărbătoarea 2 Azimelor, numită Paști, și preoții de seamă și cărturarii căutau* cum să-L omoare, pentru că se temeau de popor. Și* Satan a intrat în Iuda, zis^c Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece.</p> <p>4 Și el a mers și a vorbit cu preoții de seamă^d și cu căpitanii^e cum să-L dea în mâinile lor. Și ei s-au bucurat și au convenit* să-i dea bani. Și el a promis și căuta o ocazie ca să-L predea lor fără știrea mulțimii.</p> <p>7 Și a venit ziua Azimelor, în care trebuia jertfit paștele. Și El i-a trimis pe Petru și pe Ioan, spunând: „Mergeți și pregătiți-ne 9 paștele, ca să mâncăm^f“. Dar ei I-au spus: „Unde vrei să pregătim?“ Și El le-a spus: „Iată, când veți intra în cetate, vă va întâmpina un om ducând un urcioc cu apă; urmați-l în casa în care va intra; și-i veți spune stăpânului casei: «Învățătorul îți zice: Unde este camera de oaspeți, în care să mâncăm paștele cu ucenicii 12 Mei?» Și el^g vă va arăta o cameră mare de sus, așternută; acolo pregătiți^h“. Și au plecat și au găsit după cum le spusese El; și au pregătit paștele.</p> <p>14 Și, când a venit ceasul, El a stat la masă, și apostolii^g împreună cu El. Și le-a zis: „Am dorit mult^h să mâncăm paștele acesta cu voi înainte de a pătimi; 16 pentru că vă spun că nicidecum nu voi mai mânca din el, până* când va fi împlinit în Împărăția lui</p>	<p>17 Dumnezeuⁱ“. Și, primind un pahar, a mulțumit și a spus: „Luați paharul acesta și împărțiți-l între voi; pentru că vă spun că nicidecum nu voi bea din rodul viței până când nu va veni Împărăția lui Dumnezeuⁱ“.</p> <p>19 Și, luând pâine, mulțumind, a frânt și le-a dat, spunând: „Acesta este trupul Meu, care se dă pentru voi; faceți aceasta 20 în amintirea Mea!“ Tot astfel și paharul, după cină, spunând: „Acest* pahar este noul legământ în sângele Meu, care se varsă pentru voi.“</p> <p>21 Dar* iată, mâna celui care Mă vinde este cu Mine la masă.</p> <p>22 Șiⁱ Fiul Omului, în adevăr, Se duce după cum* a fost hotărât; dar vai de omul acela prin care 23 este vândut!“ Și* aceștia au început să se întrebe unul pe altul care deci dintre ei ar fi acela care va face aceasta.</p> <p>24 Și a* fost și o ceartă între ei: care dintre ei să fie considerat a fi 25 mai mare. Și El le-a* spus: „Împărății națiunilor domnesc peste ele și cei care exercită autoritate asupra lor se numesc binefăcători. Dar voi* nu veți fi așa; ci** cel mai mare între voi să fie ca cel mai tânăr; și conducătorul, ca 27 cel care slujește. Pentru că* cine este mai mare, cel care stă la masă, sau cel care slujește? Nu cel care stă la masă? Iar Eu** sunt în mijlocul vostru ca Cel care 28 slujește. Iar voi sunteți aceia care ați rămas mereu cu Mine în încercările^j* Mele. Și Eu vă* rânduesc o împărăție, după cum 30 Tatăl Meu Mi-a rânduit Mie, ca* să mâncați și să beți la masa Mea, în Împărăția Mea, și să** stați pe tronuri, judecându-le pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel^k“.</p>	<p>Instituirea Cinei Domnului (Mt. 26.26-28; Mc. 14.22-24; 1Cor.11.23-25)</p> <p>20 *1 Cor.10.16</p> <p>Descoperirea trădătorului (Mt. 26.21-25; Mc. 14.18-21; Ioan 13.21-30)</p> <p>21 *Ps. 41.9. 22 *Fap. 2.23; 4.28. 23 *Ioan 13.22; 13.25.</p> <p>Cine este mai mare</p> <p>24 *Mc. 9.34. Cap. 9.46. 25 *Mt. 20.25. Mc. 10.42.</p> <p>26 *Mt. 20.26. 1 Pet. 5.3. **Cap. 9.48.</p> <p>27 *Cap. 12.37. **Mt. 20.28. Ioan 13.13; 13.14. Filip. 2.7.</p> <p>28 *Ev. 4.15.</p> <p>29 *Mt. 24.47. Cap. 12.32. 2 Cor. 1.7. 2 Tim. 2.12.</p> <p>30 *Mt. 8.11. Cap. 14.15. Apoc. 19.9. **Ps. 49.14. Mt. 19.28. 1 Cor. 6.2. Apoc. 3.21.</p>
--	---	---	--

^a Sau „Vegheați deci în orice timp, rugându-vă“ ^b Gr. „hieron“ ^c Unele ms. „numit“ ^d Unele ms. ad. „și cu cărturarii“ ^e Unele ms. nearticulat ^f Sau „acela“ ^g Unele ms. „cei doisprezece apostoli“; alte ms. „cei doisprezece“ ^h Lit. „Am dorit cu dor“ ⁱ Unele ms. „Pentru că“ ^j Sau „ispitele“

**Înștiințarea
lui Petru**
(Mt. 26.33-35;
Mc. 14.29-31;
Ioan 13.36-38)

31 *1 Pet. 5.8.
**Amos 9.9.
32 *Ioan 17.9;
17.11,15.
**Ps. 51.13.
Ioan 21.15-17

35 *Mt. 10.9.
Cap. 9.3;
10.4.

37 *Is. 53.12.
Mc. 15.28.

**Rugăciunea
de pe munte**
(Mt. 26.30;
26.36-46;
Mc. 14.26;
14.32-42)

39 *Ioan 18.1.
**Cap.21.37.
40 *Mt. 6.13.

42 *Ioan 5.30;
6.38.

43 *Mt. 4.11.

44 *Ioan 12.27.
Ev. 5.7.

31 Și Domnul a spus^a: „Simone, Simone, iată, Satan* v-a cerut ca să vă cearnă** ca pe grâu. Dar Eu* M-am rugat pentru tine, ca să nu slăbească credința ta; și tu, când te** vei întoarce, să-i întârești pe frații tăi“. Și el I-a spus: „Doamne, cu Tine sunt gata să merg și la închisoare și la moarte“. 34 Și El a spus: „Petru, îți spun, nicidecum nu va cânta astăzi cocoșul^b, mai înainte ca tu să tăgăduiești de trei ori că Mă cunoști“. 35 Și* le-a spus: „Când v-am trimis fără pungă și fără traistă și fără încălțăminte^c, v-a lipsit ceva?“ Și ei au spus: „Nimic“. El le-a spus deci: „Dar acum, cine are o pungă, s-o ia; tot astfel și o traistă; și cine nu are sabie, să-și vândă haina și să-și cumpere. Pentru că, vă spun, mai^d trebuie să se împlinească în Mine ceea ce este scris: «Și* a fost socotit printre cei fără de lege»: pentru că și cele despre Mine au un sfârșit“. Și ei au spus: „Doamne, iată aici două săbii“. Și El le-a spus: „Destul!“ 39 Și*, ieșind, a** mers, după obiceiul Său^d, la Muntele Măslinilor, și L-au urmat și ucenicii 40 Săi^d. Și, când* a ajuns la locul acela, le-a spus: „Rugați-vă ca să nu cădeți în ispită“. Și El S-a depărtat de ei cam la o aruncătură de piatră și a îngenuncheat și 42 Se ruga, spunând: „Tată, dacă vrei, depărtează paharul acesta de la Mine! Însă nu* voia Mea, ci a Ta să se facă“. Și I s-a arătat un înger* din cer, întărindu-L. 44 Și*, fiind în luptă grea, Se ruga mai stăruitor. Și sudoarea Lui s-a făcut ca picături mari de sânge, 45 căzând pe pământ.^e Și, ridicându-Se de la rugăciunea Sa^d, a venit la ucenicii Săi^d și i-a găsit dor- 46 mind de întristare. Și le-a spus:

„Pentru ce dormiți? Ridicați-vă și rugați-vă* ca să nu cădeți în ispită“. 47 Dar^d, pe când vorbea El încă, iată o mulțime, și cel care se numește Iuda, unul din cei doisprezece, mergea înaintea lor; și s-a apropiat de Isus ca să-L 48 sărute. Și Isus i-a spus: „Iuda, cu o sărutare Îl dai tu pe Fiul Omului?“ 49 Și cei care erau în jurul Lui, văzând ce avea să urmeze, I-au spus^f: „Doamne, să lovim cu sabia?“ Și unul* dintre ei l-a lovit pe robul marelui preot și i-a tăiat 51 urechea dreaptă. Și Isus, răspunzând, a spus: „Lăsați, până aici!“ Și, atingându-i^g urechea, l-a 52 vindecat. Și Isus* a zis către preoții de seamă și către căpitaniii templului^h și către bătrânii care veniseră împotriva Lui: „Ați ieșit ca împotriva unui tâlhar, cu săbii 53 și cu ciomege? În fiecare zi când eram cu voi în templu^h, n-ați întins mâinile împotriva Mea; dar* acesta este ceasul vostru și putereaⁱ întunericului“. 54 Și, apucându-L, L-au luat și L-au dus în casa marelui preot. Și 55 Petru Îl urma de departe. Și, aprinzând un foc în mijlocul curții și așezându-se ei împreună, Petru 56 s-a așezat între ei. Și o servitoare, văzându-l stând la foc^j și privindu-l țintă, a spus: „Și acesta era 57 împreună cu El“. Dar el a tăgăduit^k, spunând: „Femeie, nu-L 58 cunosc“. Și, la scurt timp, un altul, văzându-l, a spus: „Și tu ești dintre ei“. Dar Petru a spus: „Omule, 59 nu sunt“. Și, după aproape un ceas, un altul întărea același lucru, spunând: „În adevăr, și acesta era cu El, pentru că și el este ga- 60 lileean“. Și Petru a spus: „Omule, nu știu ce spui“. Și îndată, pe când vorbea el încă, a cântat cocoșul. 61 Și Domnul, întorcându-Se, a privit

46 *Vers. 40.

**Arestarea
lui Isus**
(Mt. 26.47-56;
Mc. 14.43-50;
Ioan 18.3-11)

50 *Mt. 26.51.
Mc. 14.47.
Ioan 18.10.

52 *Mt. 26.55.
Mc. 14.48.

53 *Ioan 12.27.

**Tăgăduirea
lui Petru**
(Mt. 26.57-58;
26.69-75;
Mc. 14.53-54;
14.66-72;
Ioan 18.13-18;
18.25-27)

^a Unele ms. omit „Și Domnul a spus“ ^b Lit. „cocoș“ (și în v.61) ^c Lit. „sandale“ ^d Unele ms. omit ^e Unele ms. omit v. 43 și 44 ^f Unele ms. „au spus“ ^g Unele ms. „atingând“ ^h Gr. „hieron“ ⁱ Lit. „autoritatea“ ^j Lit. „la lumina focului“ ^k Unele ms. „L-a tăgăduit“

<p>61 *Mt. 26.34. Ioan 13.38.</p>	<p>la Petru. Și Petru și-a amintit cuvântul Domnului, cum îi spusese: „Mai înainte* de a cânta cocoșul^a, Mă vei tăgădui de 62 trei ori“. Și Petru^b, ieșind afară, a plâns cu amar.</p>	<p>6 auzind de Galileea, a întrebat dacă 7 Omul <i>acesta</i> este galillean. Și, aflând că este de sub jurisdicția^{h*} lui Irod, L-a trimis la Irod, care se afla și el în Ierusalim în acele zile.</p>	<p>7*Cap. 3.1.</p>
<p>Isus înaintea sinedriului (Mt. 26.59-68; Mc. 14.53-65; 15.1; Ioan 18.19-24)</p> <p>63 *Mt. 26.67; 26.68. Mc. 14.65.</p> <p>66 *Mt. 27.1. **Fap. 4.26; 22.5.</p> <p>67 *Mt. 26.63. Mc. 14.61.</p>	<p>63 Și oamenii* care-L țineau pe Isus^c Îl batjocoreau și-L băteau. 64 Și, acoperindu-I <i>ochii</i>, ^dÎl întreba, spunând: „Profește, cine 65 este cel care Te-a lovit?“ Și Îi spuneau multe altele, hulindu-L.</p> <p>66 Și, când* s-a făcut ziuă, bătrânii poporului și preoții de seamă și cărturarii s-au** adunat și L-au dus în sinedriul lor, spunând: „Dacă* Tu ești Hristosul, spune-ne!“ Și El le-a spus: „Dacă vă voi spune, nicidecum 68 nu veți crede; și dacă^e vă voi întreba, nicidecum nu-Mi veți răspunde, nici nu-Mi veți da drumul^f. Dar^g de acum* Fiul Omului va ședea la dreapta puterii lui 70 Dumnezeu“. Și toți au spus: „Tu deci ești Fiul lui Dumnezeu?“ Și El le-a zis: „Voi ziceți că Eu 71 sunt“. Și* ei au spus: „Ce nevoie mai avem de mărturie? Pentru că noi înșine am auzit-o din gura Lui“.</p> <p>(23) Și toată mulțimea lor, ridicându-se, L-au dus la Pilat.</p> <p>2 Și au început să-L acuze, spunând: „Pe acesta L-am găsit abătând* națiunea noastră^g, oprind** a da tribut Cezarului, spunând† că El este Hristos, un 3 împărat“. Și Pilat* L-a întrebat, spunând: „Tu ești Împăratul iudeilor?“ Și El, răspunzându-i, a 4 spus: „Tu zici“. Și Pilat a zis preoților de seamă și mulțimii: „Eu nu* găsesc nici o vină în Omul 5 acesta“. Dar ei insistau, spunând: „Agită poporul, învățându-i prin toată Iudeea, începând din Galileea și până aici“. Dar Pilat,</p>	<p>8 Și Irod, când L-a văzut pe Isus, s-a bucurat foarte mult, pentru că de mult dorea* să-L vadă, fiindcă auzise^{i**} despre El; și spera să vadă vreun semn făcut 9 de El. Și L-a întrebat multe lucruri, dar El nu i-a răspuns nimic. 10 Și preoții de seamă și cărturarii stăteau și-L acuzau cu putere. 11 Și Irod*, împreună cu ostașii lui, purtându-se cu El cu dispreț și batjocorindu-L, îmbrăcându-L cu o haină strălucitoare, L-a trimis 12 înapoi la Pilat. Și, în aceeași zi, Pilat* și Irod au devenit prieteni unul cu altul, pentru că înainte era vrăjmașie între ei.</p> <p>13 Și Pilat*, chemând pe preoții de seamă și pe mai-mari și poporul, le-a zis: „Mi L-ați* adus pe Omul acesta ca pe unul care abate poporul. Și, iată, eu, cercetându-L** înaintea voastră, n-am găsit în Omul acesta nici o vină din cele de care-L acuzați voi. 15 Și nici Irod, pentru că v-am trimis la el^j; și, iată, nimic vrednic de moarte n-a fost făcut de El. 16 Deci*, după ce-L voi pedepsi, Îl 17 voi elibera“. (Și la sărbătoare trebuia* să le elibereze pe unul.)^k 18 Dar ei au strigat cu toții, spunând: „Ia-L pe Acesta și eliberează-ne 19 pe Baraba“, unul care era aruncat în închisoare pentru o răscoală făcută în cetate și pentru omor. 20 Pilat deci^l li s-a adresat din nou, dorind să-L elibereze pe Isus. 21 Dar ei strigau, spunând: „Răstignește, răstignește-L!“ Și el le-a zis a treia oară: „Dar ce rău a făcut Acesta? Eu n-am găsit nici o vină</p>	<p>8*Cap. 9.9. **Mt. 14.1. Mc. 6.14.</p> <p>11 *Is. 53.3.</p> <p>12 *Fap. 4.27.</p> <p>Condamnarea lui Isus (Mt. 27.15-26; Mc. 15.6-15; Ioan 18.39-40; 19.1-16)</p> <p>13 *Mt. 27.23. Mc. 15.14. Ioan 18.38; 19.4. 14 *Vers. 1,2. **Vers. 4.</p> <p>16 *Mt. 27.26. Ioan 19.1. 17 *Mt. 27.15. Mc. 15.6. Ioan 18.39.</p>
<p>Isus înaintea lui Pilat (Mt. 27.2; 27.11-14; Mc. 15.1-5; Ioan 18.28-38)</p> <p>2 *Fap. 17.7. **Mt. 17.27; 22.21. Mc. 12.17. †Ioan 19.12. 3 *1 Tim. 6.13.</p> <p>4 *1 Pet. 2.22.</p>	<p>69 *Mt. 26.64. Mc. 14.62. Ev. 1.3; 8.1.</p> <p>71 *Mt. 26.65. Mc. 14.63.</p>	<p>13 Și Pilat*, chemând pe preoții de seamă și pe mai-mari și poporul, le-a zis: „Mi L-ați* adus pe Omul acesta ca pe unul care abate poporul. Și, iată, eu, cercetându-L** înaintea voastră, n-am găsit în Omul acesta nici o vină din cele de care-L acuzați voi. 15 Și nici Irod, pentru că v-am trimis la el^j; și, iată, nimic vrednic de moarte n-a fost făcut de El. 16 Deci*, după ce-L voi pedepsi, Îl 17 voi elibera“. (Și la sărbătoare trebuia* să le elibereze pe unul.)^k 18 Dar ei au strigat cu toții, spunând: „Ia-L pe Acesta și eliberează-ne 19 pe Baraba“, unul care era aruncat în închisoare pentru o răscoală făcută în cetate și pentru omor. 20 Pilat deci^l li s-a adresat din nou, dorind să-L elibereze pe Isus. 21 Dar ei strigau, spunând: „Răstignește, răstignește-L!“ Și el le-a zis a treia oară: „Dar ce rău a făcut Acesta? Eu n-am găsit nici o vină</p>	<p>7*Cap. 3.1.</p> <p>Isus înaintea lui Irod</p> <p>8*Cap. 9.9. **Mt. 14.1. Mc. 6.14.</p> <p>11 *Is. 53.3.</p> <p>12 *Fap. 4.27.</p> <p>Condamnarea lui Isus (Mt. 27.15-26; Mc. 15.6-15; Ioan 18.39-40; 19.1-16)</p> <p>13 *Mt. 27.23. Mc. 15.14. Ioan 18.38; 19.4. 14 *Vers. 1,2. **Vers. 4.</p> <p>16 *Mt. 27.26. Ioan 19.1. 17 *Mt. 27.15. Mc. 15.6. Ioan 18.39.</p>

^a Unele ms. ad. „astăzi“ ^b Unele ms. „el“ ^c Unele ms. omit „pe Isus“ ^d Unele ms. ad. „Îl loveau peste față și“ ^e Unele ms. ad. „de asemenea“ ^f Unele ms. omit „nici nu-Mi veți da drumul“ ^g Unele ms. omit ^h Lit. „autoritatea“ ⁱ Unele ms. ad. „multe“ ^j Unele ms. „pentru că ni L-a trimis înapoi“ ^k Unele ms. omit v. 17; alte ms. pun v.17 după v.19 ^l Unele ms. „Și Pilat“

<p>24 *Mt. 27.26. Mc. 15.15. Ioan 19.16.</p>	<p>de moarte în El. Deci Îl voi pe- 23 depsi și Îl voi elibera^a. Dar ei stăruiau cu strigăte puternice, cerând ca El să fie răstignit. Și strigătele lor și ale preoților de 24 seamă^a au învins. Și Pilat* a ho- tărât să li se împlinească cererea^b. 25 Și l-a eliberat^c pe cel care fusese aruncat în închisoare pentru răs- coală și omor, pe care-l cereau ei, și pe Isus L-a lăsat^d în voia lor.</p>	<p>Însuși, dacă Acesta este Hristosul, 36 Alesul lui Dumnezeu!“ Și își băteau joc de El și ostașii, apropi- 37 indu-se^j, dându-I oțet și spu- nând: „Dacă Tu ești Împăratul iudeilor, mântuiește-Te pe Tine 38 Însuși!“ Și deasupra Lui era și o inscripție scrisă^k cu litere grecești, latinești și evreiești^l: „Acesta este Împăratul iudeilor“.</p>	<p>39 *Mt. 27.44. Mc. 15.32.</p>
<p>Răstignirea (Mt. 27.32-44; Mc. 15.21-32; Ioan 19.17-24)</p>	<p>26 Și, pe când Îl duceau, au pus mâna pe un oarecare Simon, un cirenean, care venea de la câmp, și au pus crucea asupra lui, ca s-o 27 ducă în urma lui Isus. Și Îl urma o mare mulțime de popor și de femei care^e se băteau în piept și 28 Îl jeleau. Și Isus, întorcându-Se spre ele, a spus^f: „Fiice ale Ieru- salmului, nu Mă plângeți pe Mine, ci plângeți-vă pe voi și pe 29 copiii voștri; pentru că*, iată, vin zile în care vor zice: «Ferice de cele sterile și de pântecele care n-au născut și de sânii care n-au 30 alăptat». Atunci* vor începe să spună munților: «Cădeți peste noi!», și dealurilor: «Acoperi- 31 ți-ne!» Pentru că*, dacă se fac^g acestea cu copacul verde, ce va fi 32 cu cel uscat?“ Și erau duși și alții, doi răufăcători*, împreună 33 cu El, ca să fie omorâți. Și, când au ajuns la locul numit „Căpățâ- na“, L-au răstignit acolo, pe El și pe răufăcători: pe unul la dreap- 34 ta și pe altul la stânga. Și Isus spunea: „Tată, iartă-i*, pentru că ei nu** știu ce fac^h. Și, împăr- țind[†] hainele Lui între ei, au arun- 35 cat sortii. Și poporul* stătea pri- vind; și își băteau joc de El și mai-marii^{i**}, zicând: „Pe alții i-a mântuit; să Se mântuiască pe Sine</p>	<p>39 Și unul* dintre răufăcătorii răstigniți Îl hulea, spunând^k: „Nu ești Tu^m Hristosul? Mântuiește-Te pe Tine Însuși și mântuiește-ne și 40 pe noi“. Dar celălalt, răspunzând, l-a mustrat, zicând: „Nu te temi tu de Dumnezeu, tu, care ești sub 41 aceeași sentință? Și noi, în ade- văr, pe drept <i>suntem aici</i>, pentru că primim ce ni se cuvine pentru ceea ce am făcut, dar Acesta 42 n-a făcut nimic răuⁿ“. Și l-a spus lui Isus: „Amintește-Ți de mine, Doamne^k, când vei veni în Îm- 43 părăția Ta!“ Și Isus^k i-a spus: „Adevărat îți spun, astăzi vei fi cu Mine în paradis“.</p>	<p>Moartea lui Isus (Mt. 27.45-56; Mc. 15.33-41; Ioan 19.30)</p>
<p>29 *Mt. 24.19. Cap. 21.23.</p>	<p>29 zile în care vor zice: «Ferice de cele sterile și de pântecele care n-au născut și de sânii care n-au 30 alăptat». Atunci* vor începe să spună munților: «Cădeți peste noi!», și dealurilor: «Acoperi- 31 ți-ne!» Pentru că*, dacă se fac^g acestea cu copacul verde, ce va fi 32 cu cel uscat?“ Și erau duși și alții, doi răufăcători*, împreună 33 cu El, ca să fie omorâți. Și, când au ajuns la locul numit „Căpățâ- na“, L-au răstignit acolo, pe El și pe răufăcători: pe unul la dreap- 34 ta și pe altul la stânga. Și Isus spunea: „Tată, iartă-i*, pentru că ei nu** știu ce fac^h. Și, împăr- țind[†] hainele Lui între ei, au arun- 35 cat sortii. Și poporul* stătea pri- vind; și își băteau joc de El și mai-marii^{i**}, zicând: „Pe alții i-a mântuit; să Se mântuiască pe Sine</p>	<p>44 Și era cam pe la ceasul al șaselea și s-a făcut întuneric peste toată țara^o până la ceasul al 45 nouălea. Și soarele s-a întunecat^p și perdeaua* templului^q s-a rupt 46 prin mijloc. Și Isus, strigând cu glas tare, a spus: „Tată*, în mâi- nile Tale Îmi încredințez^r du- hul!“ Și**, spunând aceasta, 47 Și-a dat duhul. Și centurionul*, văzând ce s-a întâmplat, Îl glori- fica pe Dumnezeu, spunând: „În adevăr, Omul acesta era drept“.</p>	<p>45 *Mt. 27.51. Mc. 15.38. 46 *Ps. 31.5. 1 Pet. 2.23. **Mt. 27.50. Mc. 15.37. Ioan 19.30. 47 *Mt. 27.54. Mc. 15.39.</p>
<p>34 *Mt. 5.44. Fap. 7.60. 1 Cor. 4.12. **Fap. 3.17. †Mt. 27.35. Mc. 15.24. Ioan 19.23. 35 *Ps. 22.17. Zah. 12.10. **Mt. 27.41. Mc. 15.31.</p>	<p>48 Și toate mulțimile care au venit împreună la priveriștea aceasta, după ce au văzut^s cele întâm- plate^t, se întorceau bătându-se în 49 piept. Și toți* cunoscuții Lui și</p>	<p>48 Și toate mulțimile care au venit împreună la priveriștea aceasta, după ce au văzut^s cele întâm- plate^t, se întorceau bătându-se în 49 piept. Și toți* cunoscuții Lui și</p>	<p>49 *Ps. 38.11. Ioan 19.25.</p>

^a Unele ms. omit „și ale preoților de seamă“ ^b Lit. „să se facă ce cereau ei“ ^c Unele ms. „le-a eliberat“
^d Lit. „L-a predat“ ^e Unele ms. ad. „de asemenea“ ^f Sau „întorcându-Se, le-a spus“ ^g Unele ms. „fac ei“
^h Unele ms. omit „Și Isus spunea: «Tată, iartă-i, pentru că ei nu știu ce fac»“ ⁱ Unele ms. ad. „împreună cu
ei“ ^j Unele ms. ad. „și“ ^k Unele ms. omit ^l Unele ms. omit „cu litere grecești, latinești și evreiești“
^m Unele ms. „Dacă ești Tu“ ⁿ Sau „necuvenit“, „nepotrivit“ ^o Sau „peste tot pământul“
^p Unele ms. „soarele n-a mai strălucit“ ^q Gr. „naos“, templul propriu-zis ^r Unele ms. „Îmi voi încredința“
^s Unele ms. „văzând“ ^t Unele ms. omit „după ce au văzut cele întâmplate“

<p>Înmormântarea lui Isus (Mt. 27.57-61; Mc. 15.42-47; Ioan 19.38-42)</p>	<p>femeile care-L urmaseră din Galileea stăteau departe, privind acestea.</p> <p>50 Și, iată, un om cu numele Iosif, care era consilier^a, un om bun și drept (acesta nu fusese de acord cu hotărârea și cu fapta lor), din Arimateea, o cetate a iudeilor, și* care aștepta^b Împărăția lui Dumnezeu, acesta, mergând la Pilat, 52 nezeu, acesta, mergând la Pilat, 53 a cerut trupul lui Isus. Și, luându-L* jos, L-a înfășurat în pânză de in și L-a pus într-un mormânt săpat în stâncă, unde nu fusese pus nimeni niciodată. Și era* ziua Pregătirii și se însera spre sabbat.</p> <p>54 Și femeile^c care* veniseră cu El din Galileea, mergând în urmă, priveau** mormântul și cum a fost pus trupul Său. Și, întorcându-se, au* pregătit miresme și miruri. Și în sabbat s-au odihnit, după** poruncă.</p>	<p>10 zece și tuturor celorlalți. Și erau: Maria din Magdala și Ioana* și Maria, <i>mama</i> lui Iacov, și celelalte împreună cu ele, care ziceau 11 acestea către apostoli. Și cuvintele* lor păreau un basm înaintea lor și nu le credeau. Dar* Petru, ridicându-se, a alergat la mormânt și, plecându-se, a văzut^g numai fâșiile de pânză pe jos și a plecat acasă, minunându-se de cele petrecute.^h</p> <p>13 Și, iată, doi* dintre ei mergeau în aceeași zi spre un sat, al cărui nume <i>era</i> Emaus, la șaiszeci de 14 stadiiⁱ de Ierusalim, și vorbeau între ei despre toate acestea care 15 se petrecuseră. Și a fost că, pe când vorbeau ei și discutau, Isus* Însuși, apropiindu-Se, mergea 16 împreună cu ei. Dar ochii* lor erau ținuți ca să nu-L cunoască.</p>	<p>10 *Cap. 8.3.</p> <p>11 *Mc. 16.11. Vers. 25.</p> <p>12 *Ioan 20.3,6.</p> <p>Isus pe drumul spre Emaus</p> <p>13 *Mc. 16.12.</p> <p>15 *Mt. 18.20. Vers. 36.</p> <p>16 *Ioan 20.14; 21.4.</p>
<p>Învierea lui Isus (Mt. 28.1-10; Mc. 16.1-8; Ioan 20.1-10)</p>	<p>(24) Dar, în ziua întâi a săptămânii^d, dis-de-dimineată, ele au venit la mormânt, aducând miresmele pe care le pregătiseră^e.</p> <p>2 Și au* găsit piatra răsturnată 3 de la mormânt și, intrând*, n-au 4 găsit trupul Domnului Isus^f. Și a fost că, pe când* erau ele nedumerite despre aceasta, iată, doi bărbați au stat <i>deodată</i> lângă ele 5 în veșminte strălucitoare. Și ele <i>fîind</i> înfricoșate și plecându-și fețele la pământ, ei le-au zis: „Pentru ce-L căutați pe Cel viu între cei morți? Nu este aici, ci a înviat. Amintiți-vă* cum v-a vorbit, 7 pe când era încă în Galileea, spunând: «Fiul Omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcătoși și să fie răstignit și a treia 8 zi să învieze»^g. Și ele și-au* adus 9 aminte de cuvintele Lui. Și*, întorcându-se de la mormânt, au dat de știre toate acestea celor unspre-</p>	<p>17 Și El le-a zis: „Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbați între voi pe când mergeți și sunteți 18 triști?^h” Și unul din ei, cu numele* Cleopa, răspunzând, I-a zis: „Tu singur <i>ești</i> străin în Ierusalim și^k nu cunoști cele petrecute în 19 el în zilele acestea?” Și El le-a spus: „Ce lucruri?” Și ei I-au spus: „Cele despre Isus Nazarineanul^l, care* era profet puternic** în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor, 20 și cum* preoții de seamă și mairarii noștri L-au dat ca să fie condamnat^m la moarte și L-au 21 răstignit. Dar noi sperăm că El este Acela* care va răscumpăra pe Israel; darⁿ, cu toate acestea, iată că astăzi este a treia zi de când 22 s-au petrecut acestea. Ba încă niște* femei de-ale noastre ne-au uimit: ducându-se dis-de-dimineață la mormânt și, negăsindu-I trupul, au venit zicând că au vă-</p>	<p>18 *Ioan 19.25.</p> <p>19 *Mt. 21.11. Cap. 7.16. Ioan 3.2; 4.19; 6.14. Fap. 2.22. **Fap. 7.22.</p> <p>20 *Cap. 23.1. Fap. 13.27; 13.28.</p> <p>21 *Cap. 1.68; 2.38. Fap. 1.6.</p> <p>22 *Mt. 28.8. Mc. 16.10. Vers. 9,10. Ioan 20.18.</p>

^a Membru al sinedriului ^b Unele ms. ad. „și el” ^c Unele ms. ad. „de asemenea” ^d Sau „a doua zi după sabbat” ^e Unele ms. ad. „și altele împreună cu ele” ^f Unele ms. omit „Domnului Isus” ^g Lit. „vede” ^h Unele ms. omit v. 12 ⁱ La aproximativ 11 km ^j Sau „...pe când mergeți?” Și s-au oprit abătuți. ^k Sau „Tu singur ești în trecere prin Ierusalim de” ^l Unele ms. „Nazareanul” ^m Lit. „L-au predat condamnării” ⁿ Unele ms. ad. „de asemenea”

24 *Vers. 12.	zut și o viziune de îngeri, care spu-	pentru ce se ridică <i>astfel de gân-</i>	39 *Ioan 20.20; 20.27.
26 *Fap. 17.3. 1 Pet. 1.11.	24 neau că El este viu. Și unii dintre cei <i>care erau</i> împreună cu noi au* mers la mormânt și au găsit așa cum au spus și femeile, dar 25 pe El nu L-au văzut“. Și El le-a zis: „O, nepricepuților și înceteți cu inima ca să credeți toate câte au	39duri în inima voastră? Priviți măinile Mele și picioarele Mele, că sunt Eu Însumi; atingeți-Mă* și vedeți, pentru că un duh n-are carne și oase, după cum Mă vedeți pe 40 Mine că am“. Și, spunând aceasta, le-a arătat mâinile și picioarele	41 *Gen. 45.26. **Ioan 21.5.
27 *Gen. 3.15; 22.18; 26.4; 49.10. Num. 21.9. Deut. 18.15. **Ps. 16.9,10; 22; 132.11. Is. 7.14; 9.6; 40.10,11; 50.6; 53. Ier. 23.5; 33.14,15. Ezec. 34.23; 37.25. Dan. 9.24. Mica 7.20. Mal. 3.1; 4.2. 28 *Gen. 32.26; 42.7. Mc. 6.48. 29 *Gen. 19.3. Fap. 16.15. 30 *Mt. 14.19.	26 spus profeții! Nu* trebuia să pă- timească Hristosul acestea și să 27 intre în gloria Sa?“ Și, începând de la Moise* și de la toți** pro- feții, le-a explicat în toate Scrip- turile cele despre El. Și s-au a- propiat de satul unde mergeau și El* S-a făcut că merge mai 29 departe. Și ei* L-au rugat stărui- tor ^a , spunând: „Rămâi cu noi, pen- tru că este spre seară și ziua s-a plecat“. Și a intrat ca să rămână 30 împreună cu ei. Și a fost că, pe când stătea la masă cu ei, luând* pâinea, a binecuvântat și a frânt 31 și le-a dat. Și li s-au deschis ochii și L-au recunoscut; și El S-a fă- cut nevăzut dinaintea lor. Și au zis unul către altul: „Nu ne ardea oare inima în noi când ne vorbea pe drum și ^b când ne deschidea 33 Scripturile?“ Și, ridicându-se chiar în ceasul acela, s-au întors la Ieru- salem. Și i-au găsit adunați pe cei unsprezece și pe cei împreună cu	41 Sale. ^d Dar, în timp ce ei încă nu* credeau de bucurie și se minunau, le-a spus: „Aveți** ceva de mân- 42 care aici?“ Și I-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de 43 miere ^e . Și El* a luat și a mâncat 44 înaintea lor ^f . Și le-a spus: „Aces- tea* sunt cuvintele ^g pe care vi le-am spus pe când eram încă împreună cu voi, că trebuie să fie împlinite toate cele scrise despre Mine în legea lui Moise și în profeți și în 45 psalmi“. Atunci le-a* deschis min- tea, ca să înțeleagă Scripturile. 46 Și le-a spus: „Așa* este scris și așa trebuia să pătimească Hris- tosul ^h și să învieze dintre morți a 47 treia zi și să se predice în Nu- mele Său pocăința și ⁱ iertarea* de păcate la toate națiunile**, înce- 48 pând de la Ierusalim. Și voi* sun- 49 teți martori ai acestor lucruri. Și, iată*, Eu trimit peste voi promi- siunea Tatălui Meu; dar voi ră- mâneți în cetate ^j , până veți fi îm- brăcați cu putere de sus“.	43 *Fap. 10.41. 44 *Mt. 16.21; 17.22; 20.18. Mc. 8.31. Cap. 9.22; 18.31. Vers. 6. 45 *Fap. 16.14. 46 *Ps. 22. Is. 50.6; 53.2 Fap. 17.3. 47 *Dan. 9.24. Fap. 13.38,46 1 Ioan 2.12. **Ps. 22.27. Is. 48.6,22. Ier. 31.34. Osea 2.23. Mica 4.2. Mal. 1.11. Fap. 2.38. 48 *Ioan 15.27. Fap. 1.8,22; 2.32; 3.15. 49 *Is. 44.3. Ioel 2.28. Ioan 14.16; 14.26; 15.26; 16.7. Fap. 1.4; 2.1.
34 *1 Cor. 15.5.	34 ei, spunând: „Domnul a înviat cu adevărat și S-a arătat lui Si- 35 mon**“. Și ei au istorisit cele <i>pe-</i> <i>trecute</i> pe drum și cum li S-a fă- cut cunoscut la frângerea pâinii.	50 Și i-a condus până* spre Betania și, ridicându-Și mâinile, 51 i-a binecuvântat. Și a fost că, pe când îi binecuvânta El, a fost* despărțit de ei și a fost ridicat la 52 cer ^k . Și ei, după ce I s-au închi- nat, s-au întors la Ierusalim cu 53 mare bucurie. Și erau mereu* în templu ^l , laudând ^m și binecu- vântând pe Dumnezeu. Amin ⁿ .	Înălțarea lui Isus (Mc. 16.19; Fap. 1.9-11) 50 *Fap. 1.12. 51 *2 Împ. 2.11. Ioan 20.17. Ef. 4.8. 53 *Fap. 2.46; 5.42.
Isus Se arată ucenicilor (Mc. 16.14; Ioan 20.19-23)	36 Și, pe* când vorbeau ei aces- tea, Isus ^b Însuși a stat în mijlocul 37 lor și le-a spus: „Pace vouă!“ ^c Dar ei, fiind înspăimântați și înfricoșați, 38 credeau că văd un duh*. Și El le-a spus: „De ce sunteți tulburați? Și		
36 *1 Cor. 15.5. 37 *Mc. 6.49.			

^a Lit. „L-au constrâns“ ^b Unele ms. omit ^c Unele ms. omit „și le spune: «Pace vouă!»“ ^d Unele ms. omit v.40 ^e Unele ms. omit „și dintr-un fagure de miere“ ^f Sau „a luat înaintea lor și a mâncat“ ^g Unele ms. ad. „Mele“ ^h Unele ms. „așa este scris, că Hristosul să pătimească“ ⁱ Unele ms. „spre“ ^j Unele ms. „în cetatea Ierusalimului“ ^k Unele ms. omit „și a fost ridicat la cer“ ^l Gr. „hieron“ ^m Unele ms. omit „laudând și“; alte ms. omit „și binecuvântând“ ⁿ Unele ms. omit „Amin“